Tien jaar lang draaide de berichtgeving over de Bende van Nijvel rond in cirkels. De 'kenners' bedachten aan hun bureau de spannendste theorieën, maar ze waagden het niet de hoofdrolspelers te confronteren met de meest pertinente vragen.
De auteurs van dit boek deden dat wél.
Ze gingen naar Florida en kwamen terug met de spraakmakende onthullingen van Martial Lekeu over de beruchte 'G-groep' binnen de rijkswacht. In een Braziliaanse gevangenis stonden ze oog in oog met Patrick Haemers, die hen in ruil voor het interview een bedrag liet storten voor een goed doel. Enkele dagen voordat hij in Antwerpen een Libanees ombracht, zeiden ze tegen Madani Bouhouche: 'Wij denken dat u een moordenaar bent.' En ze waren de enige Vlaamse journalisten aan wie 'de spin in het web', ex-premier Paul vanden Boeynants, kort na zijn ontvoering een interview gaf.

Al deze confrontaties zijn stukjes van een puzzel die u bij het lezen van ***De Bende-tapes*** zelf in elkaar kunt passen. Als geheel vormen ze een uniek document vol hele en halve waarheden, maar vooral veel leugens. Leugens die verdomd veel zeggen.

De verhalen in ***De Bende-tapes*** werden geschreven in opdracht van het weekblad Panorama / De Post. De auteurs haalden met hun journalistieke waagstukken geregeld het nieuws.

Danny Ilegems / Raf Sauviller / Jan Willems

DE BENDE TAPES

Patrick Haemers / Paul vanden Boeynants / Michel Cocu / Jean-Claude Estiévenart / Madani Bouhouche / Martial Lekeu / Robert Beijer / Francis Dossogne.

De Bende-tapes

Danny Ilegems
Raf Sauviller
Jan Willems

DE BENDE TAPES

Uitgeverij Kritak

Foto's: Erik Anthierens (p. 9), Chris Wouters (p. 21), Jo van Damme (p. 33), Isopress (p. 49), Archief Panorama/De Post (p. 61), Andrew Posner (p. 77), Photonews (p. 97), Kristien Buyse (p. 109)

Deze interviews verschenen eerder
in het weekblad *Panorama/De Post*

Diestsestraat 249, 3000 Leuven

Omslagontwerp: Dooreman & Hendryckx
Zetwerk: Kris Pion, Brussel
Vertegenwoordiging voor Nederland: Meulenhoff, Amsterdam
Uitlevering: Integraal fonds bij Centraal Boekhuis, Culemborg

NUGI 351
ISBN 90 6303 320 6
D/1990/2393/30

Inhoud

De Bende van Drie

'Toch niet weer De Bende!' heb ik vaak geroepen toen Danny Ilegems, Raf Sauviller of Jan Willems, of alle drie tegelijk weer eens aan boord kwamen met een voorstel tot interview. Het ging bijna onveranderlijk om iemand wiens naam was gevallen in de loop van het onderzoek naar de gezichten achter de maskers van de Bende van Nijvel.

Maar omdat ik wist dat ze met een goed verhaal thuis zouden komen, heb ik meestal toch toegestemd. In twee jaar tijd, van mei 1988 tot mei 1990, heeft het trio in *Panorama/De Post* acht interviews neergezet, met hoofdrolspelers in het scenario van dat onderzoek naar De Bende, indien al niet van De Bende zelf.

Het is niet zo eenvoudig om in het kluwen van halve waarheden en hele leugens, van wederzijdse beschuldigingen en ontkenningen de waarheid te achterhalen, maar toch hebben Ilegems, Sauviller en Willems van interview tot interview veel blootgelegd: de onzachte ondervragingstechnieken, chantage en omkoperij van verdachten (Michel Cocu); de mishandelingen in de gevangenis en het bewust uitwissen van sporen (Jean-Claude Estiévenart); de G-cellen, fascistische terreurgroepen in de Rijkswacht (Martial Lekeu); het inschakelen van privé's voor klusjes waaraan de veiligheid zijn handen niet vuil wil maken (Bob Beijer), het onoverzichtelijke geknoei in de wapenhandel (Madani Bouhouche), en nog zo veel meer.

Het kan op het eerste gezicht vreemd lijken dat al die fi-

guren wilden ingaan op de vragen van ons trio en vooral dat ze ten langen laatste altijd meer vertelden dan wat ze zich waarschijnlijk hadden voorgenomen. Vooral daarom was ik toch weer verguld met ieder nieuw interview; onze journalisten boorden verder en dieper dan wie ook, in de enorme Bende-puzzel werden telkens nieuwe stukken ingevuld. Hoe ze het deden? Het antwoord is even ontnuchterend als eenvoudig: door dossierkennis. Als onze journalisten naar een interview trekken, is het grootste werk al achter de rug: het verzamelen van alle gegevens, de studie van het dossier, de jacht op inlichtingen moeten de interviewers in staat stellen hun gesprekspartner te doorzien, te weten wanneer hij de waarheid geweld aandoet. Ook de geïnterviewden gaven zich daar al gauw rekenschap van en beseften dat hun ondervragers alle ontsnappingsroutes kenden. En al zullen ze niet altijd het achterste van hun tong hebben laten zien, er kwam veel meer aan de oppervlakte dan tot dan toe voor mogelijk was gehouden.

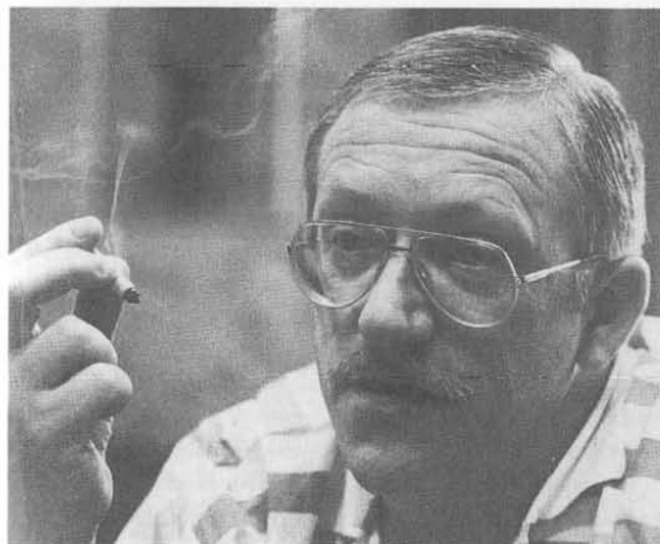
De tegenspraak in al deze verhalen, de wederzijdse beschuldigingen en de verschillende interpretaties van dezelfde feiten en gegevens zijn niet de minst interessante aspecten van de reeks interviews. En daarom is het goed dat ze nu ook gebundeld zijn; in dit boek kunnen alle verklaringen naast elkaar worden gelegd en tegen elkaar afgewogen. Weekbladen worden niet voor de eeuwigheid gemaakt; dit boek zal geschiedenis schrijven.

Karel Anthierens
hoofdredacteur Panorama/De Post

De man die zijn littekens liet zien

Michel Cocu

Mei 1988

'Ze wilden namen? Oké, ik gaf ze namen. Namen van mensen die ik kende: van hier uit de buurt, van in de cafés waar ik kwam. Ik wilde dat het ophield. Ik wilde slapen.'

Het is begin mei 1988 en de zon schijnt uitbundig. Michel Cocu zit aan de salontafel in het huis van zijn ouders een sigaret te roken. Zijn moeder heeft de rolluiken half neergelaten; af en toe verlicht een dunne straal zon de rook die boven de Mechelse eiken tafel kringelt. Cocu is fors, maar hij is ooit forser geweest. Tien kilo heeft hij achtergelaten in de gevangenissen van de Belgische rechtsstaat. Hij draagt een gestreept hemd met korte mouwen, het rossige haar plat tegen de slapen gekamd, onder z'n neus een politiesnor en erop een sportieve bril met een nepgouden montuur. Daarachter: een doffe oogopslag.

Een week geleden, op 2 mei, heeft het Hof van Assisen van Bergen beslist dat hij en de andere Borains niet de Bende van Nijvel zijn. 'Ik heb bijna vier jaar onschuldig in de bak gezeten,' zegt Cocu vlakjes. 'Twee keer hebben ze me gearresteerd: na de aanslag in Nijvel in 1983, en na Aalst in 1985. Omdat ze weigerden naar de echte daders te zoeken. Soit, het belangrijkste is dat ik eruit ben geraakt.'

Michel Cocu is een Borain, en de Borains zijn een droevig mensenras. Ooit was de Borinage het industriële hart van België. Maar dat hart is kapot: dode kolenmijnen, scheefhangende arbeidershuizen, verminkte landschappen

en mensen met hondekoppen. Je wordt er niet werkloos: je bent het al twintig jaar en je zult het vermoedelijk nog twintig jaar blijven. De enige manier om er een beetje toekomst bij elkaar te krijgen is dingen te doen die niet mogen. Knoeien aan de kant van het rechte pad: schuine handel in tweedehandse auto's, smokkel, diefstal en nu en dan een overvalletje. Dat was het leven van Michel Cocu. Hij was geen engel.

Hij was politieman, tot hij in 1978 uit het korps van Boussu - een voorstad van Bergen - werd geschopt omdat hij geprobeerd had een verzekeringsmaatschappij op te lichten. Nogal stuntelig: op de valse paspoorten die hij in het politiebureau had gestolen, had hij z'n eigen foto geplakt. Daarmee was hij meteen over het hoogtepunt van zijn professionele carrière heen. Hij werd ambulancier, bouwvakker, grafdelver, steuntrekker en caféloper. Zijn stamcafé was Le Saint-Pierre in Wasmes. Zijn bierbroeders waren Jean-Claude Estiévenart, Michel Baudet, Adriano Vittorio, Kaçi Bouaroudj... Ze dronken samen de tijd weg en ze bedachten samen allerlei luidruchtige plannen om heel snel stinkend rijk te worden.

Daar lag Jean Deprêtre, de procureur des Konings van Nijvel, de hoogste magistraat van de rijkste lap België, al jaren van wakker. Zijn soort, de geldadel van Waals Brabant, voelde zich bedreigd door het geregelde oprukken van zielig gangsterisme uit de Borinage. De godsdienstfanaat Jean Deprêtre zwoer het Bergense kwaad met wortel en tak uit te roeien. Toen de Bende van Nijvel met veel gedruis aan haar bloedfeest begon, openbaarde de verschrikkelijke waarheid zich onmiddellijk aan hem: dit was weer eens het werk van het duivelse tuig aan zijn zuidflank.

In de rijkswachtkazerne van Pâturages lag al vijf maanden een revolver. Niemand wist goed wat er met die Rüger .38 moest gebeuren. Tot de Bende van Nijvel in september 1983 de Bende van Nijvel werd. Toen moest de Belgische justitie snel namen noemen. En pas toen onderzocht wapenexpert Claude Dery de Rüger. Wat hem betrof was het wapen gebruikt bij de Bende-overval op de Delhaize in Genval. Jean Deprêtre had gelijk: de revolver was van zo'n groezelige Borain geweest.

Van Michel Cocu. Die had hem tijdens een van die vele drinksessies in Le Saint-Pierre doorverkocht aan Jean-Claude Estiévenart. En de vrouw van Estiévenart, Josiane Debruyn, was de revolver gaan inleveren bij de rijkswacht van Pâturages, omdat haar man altijd redelijk gevaarlijk werd als hij gezopen had. En hij had altijd gezopen.

Michel Cocu: 'Het was op een donderdag, 25 oktober 1983, omstreeks vijf uur in de namiddag. Ik zat aan tafel een sigaret te roken. Er werd aangeklopt, ik stond op en opende de deur. Die kerels zeiden dat ze van de BOB van Bergen waren. Ze namen me mee. Eerst hadden ze het over de revolver die ik aan Estiévenart had verkocht. Ik dacht: ze zullen me daarover ondervragen en dan mag ik weer naar huis. Ik had een wapenvergunning, Estiévenart niet. Maar ze bleven me de hele avond vragen stellen, en ik moest de nacht doorbrengen in de gevangenis van Bergen. 's Anderendaags zeiden ze dat die revolver gebruikt was bij een aanslag van de Bende van Nijvel. Ik werd opnieuw een hele dag en nacht ondervraagd. 's Zaterdags werd ik naar Nijvel gebracht. Toen kreeg ik onderzoeksrechter Guy Wezel voor het eerst te zien. Hij hield me in arrest, vanwege de revolver.'

Hij trapt de hond de kamer uit. ('Die is wél gevaarlijk.') Hij vertelt zijn verhaal alsof hij er zelf niet bij is geweest. Schijnbaar onaangedaan: niks emotie, irritatie, woede, rancune. Hij zit aan tafel en rookt een sigaret. De man van wie het gerecht jarenlang heeft gedacht dat hij het brein van de Bende was, is niet slim. Hij beschikt niet eens over de woordenschat om zijn lijdensweg enige kleur te geven. Zijn

stem is toonloos, zijn gebaren slap. Cocu is gebroken. Hij zou net zo goed dood kunnen zijn.

U bent heel snel tot bekentenissen overgegaan. U hebt al uw vrienden uit Le Saint-Pierre de gevangenis in gepraat. Waarom?

'Ik wilde dat ze me met rust lieten. Ik was bereid om alles te zeggen wat ze maar wilden horen. Je kunt het je waarschijnlijk niet voorstellen, maar als je dag en nacht wordt ondervraagd, dan weet je gewoon niet meer wie je bent. Je bent fysiek en geestelijk kapot. Je hoort vragen, echo's van vragen, en je ziet ondervragers, de schimmen van ondervragers. En je hebt er alles voor over om te kunnen slapen.'

Hoe ging dat dan, die ondervragingen?

'Heel agressief, vanaf het begin. Ik heb nooit klappen gekregen, maar ik werd wel de hele tijd bedreigd. Ze zeiden dat mijn ouders en mijn vrouw problemen zouden krijgen als ik niet gauw bekende, en dat mijn dochter in een instelling zou worden geplaatst. Maar het ergste was dat die verhoren zo lang duurden. Meestal 24 uur, soms 36 uur aan een stuk. En als mijn ouders en mijn dochter me kwamen bezoeken, moest ik ook altijd dringend worden ondervraagd. Toevallig. Tegen mijn advocaat logen ze dat ze met mij bezig waren, terwijl ik soms gewoon in mijn cel op hem zat te wachten.'

Waarom zegt u dat u geen slaag hebt gekregen? Bent u nog altijd bang? Ik weet dat ze u wel degelijk in elkaar hebben getimmerd, maar dat u altijd weigerde om een klacht in te dienen, uit angst voor de volgende ondervraging.

'In Charleroi hebben ze me geslagen, dat is waar. *(denkt na)* En in Nijvel en in Brussel ook. Op een bepaald moment hebben ze me uitgekleed tot op m'n slip, en me met handboeien vastgemaakt aan een stoel. Als ik niet zei wat mijn ondervragers wilden horen, kreeg ik een trap tussen m'n benen. Maar in Nijvel hoefden ze me niet echt in elkaar te slaan, ze moesten me alleen maar lang genoeg ondervragen.'

Zat u in afzondering?

'Twaalf maanden! Twaalf maanden met niemand kunnen praten. Dat was erg. Zo erg dat ik moeite had om iets te zeggen toen mijn ouders me nadien mochten komen opzoeken.'

Daar ga je toch aan kapot?

'*(na een korte stilte)* Bijna wel, ja. Ik heb geprobeerd zelfmoord te plegen... 7 februari 1984. Ik zag het echt niet meer zitten. Ze hadden me weer eens de hele nacht de dampen aangedaan. De volgende dag. Hier. *(toont de littekens op zijn beide polsen en op de linker bovenarm)* Met een scheermesje.'

Het is duidelijk mislukt.

'Een bewaker heeft me gevonden. Ik was toen al anderhalve liter bloed kwijt. Ze hebben me onmiddellijk naar het gevangenisziekenhuis van Sint-Gillis gebracht. Twee weken later zat ik weer in Nijvel. Nadien zijn ze rustiger geworden. Ze hebben me gewoon niet meer ondervraagd. Tot aan mijn eerste vrijlating, in mei 1985. Ruim een jaar later.'

Wat?!

'Je hebt het gehoord.'

U hebt uw ondervragers eigenlijk wel het een en ander wijsgemaakt. De wilde verhalen van Michel Cocu.

'Maar nee, ik heb nooit een verhaal verteld. Ik hoefde zelfs niks te verzinnen, dat deden zij wel voor mij. Ze stelden vragen, ik antwoordde met ja en nee, en aan de hand daarvan schreven zij de kroniek van de Bende van Nijvel. Maar als je die PV's las, dan leek het alsof zij de hele tijd naar mij hadden zitten luisteren, dat ik zovéél had verteld dat ze me niet eens hadden durven onderbreken. Het is lachwekkend: die flikken hebben alles zelf in elkaar gezet.'

Uw bekentenissen waren anders wél voorzien van de nodige details over de reisweg en de uitvoering van een aantal overvallen.

'Ja, maar het was altijd hetzelfde. Ik zou aan die onderzoekers hebben uitgelegd hoe "wij" – zet dat tussen aanha-

lingstekens! – naar Halle en naar Nijvel zijn gereden om de Colruyts te overvallen. Maar ik ben daar nooit geweest! Ze hebben dat allemaal zelf verzonnen. En ze hebben het voor de Assisenjury verdomme nog moeten toegeven ook!

Ik herhaal dat al mijn bekentenissen onder bedreiging en in een toestand van totale uitputting tot stand zijn gekomen. *(korte stilte)* Ze moesten toch iémand hebben...'

Estiévenart, Baudet, Bouaroudj en nog een resem anderen zijn behoorlijk kwaad op u. U hebt hen vals beschuldigd.

'Estiévenart is een beetje kwaad, ja. Maar hij is kwaad op iedereen. Zelfs op Bouaroudj, die nooit een woord heeft gezegd. De anderen weten goed genoeg hoe het is gegaan. Ze hebben het zelf ook meegemaakt.'

Maar Estiévenart en Bouaroudj hebben nooit iets bekend.

'Dat is waar, maar die twee hebben de eerste keer ook maar drie à vier maanden gezeten. Ik dik anderhalf jaar! En ze zijn ook nooit maanden aan een stuk ondervraagd, zoals Vittorio, Baudet en ik. Dat is wel een verschil.'

Weet u waarom ze van u de Bende-leider hebben gemaakt? Ze hebben de Bende van Nijvel zelfs een tijdje naar u genoemd.

'Ik ben vijf jaar in het leger geweest, en ik ben toevallig ook nog politieman geweest. Ze zochten iemand met een militair verleden, want die overvallen van de Bende werden duidelijk uitgevoerd door getrainde commando's. Ik was een godsgeschenk.

En extreem-rechts op de koop toe, want ze hebben ook een tijdlang beweerd dat ik de lijfwacht van Paul Latinus ben geweest. Ongelooflijk! Ik heb de jongen nooit gezien. Enkele dagen na mijn tweede arrestatie, in maart 1986, werd ik naar Dendermonde gebracht. Onderzoeksrechter Freddy Troch heeft me urenlang vragen gesteld over extreem-rechts. Kun je je dat voorstellen? Ik kon absoluut niet volgen.'

En u hebt nooit met politiek te maken gehad?

'Nooit, nooit! Politiek verveelt me. Nu meer dan ooit. *(lacht)*'

Waarom hebt u geprobeerd u bij het vreemdelingenlegioen te laten inlijven?

'O, dat? Zomaar. Ik had er ineens zin in en ik ben vertrokken. Maar het legioen heeft me geweigerd. Er was iets met mijn hart, ik weet niet meer wat. Bij het gerecht hebben ze dat geïnterpreteerd als een vluchtpoging. Larie, dan was ik toch niet meer naar België gekomen.'

Wat ging u daar zoeken? Het vreemdelingenlegioen is toch niks voor brave, eerbare jongens?

'Toen ik uit het politiekorps van Boussu werd ontslagen, heb ik eerst geprobeerd om weer bij het leger te komen. Dat is natuurlijk mislukt. Ik vond dat het legioen een beetje in het verlengde lag. Ik moet zeggen: ik hou van het leger. Mijn jaren in het leger waren de mooiste van mijn leven. Als je daar een probleem hebt, word je geholpen. Je kunt op de anderen rekenen, en de anderen op jou. Ik hoopte iets van die kameraadschap terug te vinden in het legioen.'

Wat deed u op de avond van 9 november 1985, toen de Bende de Delhaize in Aalst overviel?

'Ik was hier in de buurt aan het wandelen met mijn hond. Toen ik rond negen uur thuiskwam, stond de BOB van Bergen mij op te wachten. Dat was ik gewend, elke keer als er iets gebeurde in die periode hingen ze hier aan de bel: Overijse, Eigenbrakel, Aalst... Als ik via de radio hoorde dat er weer iets was geweest, dacht ik: ik zal me maar klaar houden, ze zullen spoedig komen.'

Hebt u nu het gevoel dat alles voorbij is?

'Nee. Zolang de echte moordenaars niet achter de tralies zitten, zullen ze onschuldigen blijven lastig vallen, al was het maar om de publieke opinie te sussen. En zolang het onderzoek in handen blijft van de mensen die er al sinds 1983 mee bezig zijn, voel ik me niet veilig. Integendeel, want *mijn* proces is *hun* proces geworden. Ik kan me levendig voorstellen dat sommige mensen van het gerecht wraak hebben gezworen. Zelfs op het laatste moment hebben ze nog geprobeerd om mij erin te laten stinken.'

Hoezo?

'Op 8 maart, toen mijn proces al bezig was, is commissaris Jean-Pierre Tilmant van de gerechtelijke politie van Brussel me komen opzoeken in de gevangenis. Het eerste wat hij zei was: "Je krijgt de doodstraf, dat staat nu al vast. Maar dat wil nog niet zeggen dat je voor de rest van je leven in de bak moet zitten." En toen kwam het: als ik opnieuw namen zou noemen, dan zorgde hij voor een ontsnapping, een paspoort voor Bolivië en twintig miljoen cash.'

Twintig miljoen, Bolivië, hebt u erover nagedacht?

'Nee, zo dom ben ik niet: het was duidelijk dat ze een gelegenheid zochten om mij af te schieten. Trouwens, het was niet de eerste keer dat commissaris Tilmant mij zo'n voorstel deed. Hij heeft me zeker drie keer een deal voorgesteld. Tijdens het proces heeft hij daar een beetje mee gelachen. Het was een list, zei hij, om me tot bekentenissen te verleiden. Geen gewone, die Tilmant. Hij heeft mijn advocaat Jean-Paul Moerman nog bedreigd. Die zou ook in de bak belanden als hij niet oppaste. En het was blijkbaar menens, want een tijdje later werd de auto van Moerman in brand gestoken. Teruggevonden op een van die plekken waar de Bende nogal wat uitgebrande Golf GTI's heeft achtergelaten.'

Was de politie nijdig op Moerman omdat hij de fameuze wapenexpertise van het Bundeskriminalamt uit de lade van de Nijvelse onderzoeksrechter Jean-Marie Schlicker heeft gehaald, waarin die ze negen maanden lang had verborgen gehouden? Want met die expertise viel het hele Borain-scenario in het water. Volgens de Duitsers had jouw Rüger absoluut niets met de Bende te maken.

'*(kijkt koeachtig) Bof*, dat zal wel. Het rapport van Wiesbaden heeft mij in elk geval niet geholpen. Normaal gezien hadden ze mij op dat moment moeten vrijlaten, hé? Maar advocaat-generaal Jean-Pierre Jaspar van het Hof van Beroep had andere plannen met mij. Hij bleef maar zeggen: "Jij gaat naar Assisen. Ik wil dat jij veroordeeld wordt." Dan weet je het wel, hé?'

Had u daarna eigenlijk nog wel vertrouwen in uw rechters?

'Ik begon er een gat in te zien toen de flikken die van mijn leven een hel hebben gemaakt een voor een door de voorzitter te kakken werden gezet. Hoewel ik er tot op het laatst van overtuigd was dat ik die doodstraf echt zou krijgen. Ik wist niet wat ik hoorde toen het verdict van de jury werd voorgelezen. Vrij! Het was alsof ik ineens de helft van mijn gewicht verloor. Ik had letterlijk het gevoel dat alles van me afviel.'

U bent de Bende niet, wie dan wel?

'Ik denk dat het iets van een schrikbarende omvang is, iets wat ik niet kan vatten. Ik weet alleen dat het gerecht vijf jaar van z'n dure tijd met de Borains heeft verprutst. Maar misschien was dat wel de bedoeling.'

Wat gaat u nu doen?

'Ik zou graag een job vinden, maar ik denk dat de kans klein is. Ik ben vrijgesproken, maar mijn naam is voorgoed besmet. Je weet hoe het gaat: er is geen rook zonder vuur, zeggen ze dan. Er zal niets anders opzitten dan te proberen in het buitenland aan de slag te geraken.'

Bolivië?

'*(lacht)* Nee! En Paraguay ook niet. Afrika zou me wel bevallen. Ik heb behoefte aan zon en aan warmte. In de gevangenis zit je altijd in de schaduw, hé.'

De man die een grapje maakte

Jean-Claude Estiévenart

April 1989

Jean-Claude Estiévenart tapt een glas bier. 'Gisteren werd ik even bleek. Ik zag de krant *La Province* liggen en op de voorpagina stond de kop: Estiévenart vermoordde tien jaar geleden zijn vriendin. Godverdomme, het is weer zover, dacht ik. Ik heb het wéér gedaan. *(vette grijns)* Gelukkig was het een andere Estiévenart.'

Estiévenart was een van de cafévrienden van Michel Cocu en volgens Cocu een lid van de Bende. Estiévenart werd samen met Cocu vrijgesproken door het Assisenhof van Bergen. Maar hij kreeg toch nog twee jaar aan zijn broek voor zijn aandeel in een overval op een ziekenfondskantoor in Wasmes.

Estiévenart boert en vloekt. 'Twee jaar, verdomme! Twee jaar voor een overval die nooit is gepleegd. Die barak in Wasmes is nooit overvallen. Hoe kan ik er dan bij zijn geweest?'

Maar helemaal getikt wordt Jean-Claude - ondernemer, prutsgangster, vechtersbaas en vader van vier dochters - als hij eraan denkt dat hij vijf jaar lang door de hele straat als een *tueur fou* werd bekeken.

'Ik wil er niet meer aan denken,' zegt hij. 'Elke dag stond het in de kranten: *Estiévenart, le tueur fou, Estiévenart exécute.* Vijf jaar lang. *Merde!* Er kon in België niks bewegen of ik had het gedaan. Ik zat in de gevangenis toen die dubbele moord werd gepleegd in Anderlues, op 1 december 1983.

Een bewaker riep: "Hé, Estiévenart, weet je het al? Er zijn weer twee mensen afgemaakt." Ik zei: "Lul! Laat me met rust. Ik heb er niks mee te maken." De volgende dag kijk ik door de krant. En wat staat er? Estiévenart geeft opdracht voor executie. Wat is dat voor gezeik? Ik zat verdomme in de bak!'

Estiévenart is nu een jaar vrij. Hij staat te schelden achter de tap van La Cigogne, een ingezakt café in de grauwe hoofdstraat van Frameries. Hij heeft een affaire met de eigenares. 'Ik stempel. Als ze weten dat ik hier in het café sta, dan pakken ze mij.'

Het is woensdagmiddag. Het café zit vol. Jean-Claude maakt grapjes. Er wordt gelachen. Jean-Claude is populair. '*J'aime pas les Flamands*,' zegt hij, 'maar in Antwerpen hebben ze een uitstekend nachtleven. En de hoeren! Héhé! Ik ben er eens drie nachten aan de rol gegaan. Daarna kon ik een week niet meer bewegen.'

Een grote vrouwelijke Duitse herder dendert langs de toog. Een piepkleine straathond, duidelijk van het mannelijk geslacht, scheurt er hijgerig keffend achteraan. '*Merde*! Toy is al twee dagen zo geil als wat. Maar hij is te klein. Hij kan er niet op.'

Jean-Claude wuift naar een jonge dame die aan de tap zit. 'Hé, wil jij Toy even bedienen? Als ik een homo was, dan deed ik het zelf.' Estiévenart krijgt een lading scheldwoorden naar zijn kop geslingerd. Hij grinnikt. 'Ik zei tegen rijkswachtcommandant Didier Scott: Geef me mijn rijbewijs terug en een wapenvergunning en ik ga op zoek naar de échte Bende van Nijvel. Dat kon niet. Maar mij onschuldig in de gevangenis stoppen en mijn smoel kapot slaan, dàt kon wel.

Na jou wil ik geen journalist meer zien. Wat heb ik aan interviews? Ze willen dat ik een boek schrijf. Waarom? Om er geld mee te verdienen over de ruggen van 28 slachtoffers? Bedankt! Om de mensen de waarheid te vertellen? De mensen willen de waarheid niet weten. Het zijn allemaal

klootzakken. Ik heb meegewerkt aan een programma van RTL. Is daar reactie op gekomen? Heeft iemand me één frank gegeven? Nee, ik heb dreigbrieven gekregen. Smeerlappen die schrijven dat ze me kapot komen maken. Anoniem natuurlijk, anders was ik allang in een taxi gestapt om hen een bezoekje te brengen. Dat ze maar komen, ik ben niet bang. Zelfs niet om te sterven. Als je dat tuig op straat tegenkomt, is het van: O meneer Estiévenart, hoe gaat het met u? En een half uur later zitten ze thuis dreigbrieven te schrijven.

Onlangs loop ik hier over straat en een man van een jaar of vijftig komt me een hand geven. *Bonjour, monsieur Estiévenart.* Ik zeg: "Ik ken u niet. Wat moet u?" Begint die: "Ik heb u op de TV gezien, meneer Estiévenart. Heel goed, héél goed." Kwààd dat ik werd. Maak dat je wegkomt, zot, of ik trap je ballen eraf... Stel je voor! Als ik vijf frank had gekregen van al die smeerlappen die mij een hand hebben gegeven, dan lag ik nu met verbrande kloten in de zon aan de Azuren Kust.

Maar ik heb met al die mensen niets te maken. Ik werk in mijn tuin, ik tap bier. Voor de meeste mensen blijf ik een *tueur fou*. Zo stom zijn ze wel. Ze hebben schijt aan mij en ik aan hen. Ik heb niets meer. Niks! Ik ben met 75 frank in mijn zak uit de gevangenis gekomen. Vroeger had ik een huis, een bedrijf, een vrouw, kinderen... Dat is allemaal weg. Ik stempel. Ik krijg achttienduizend frank in de maand en daar hou ik er tienduizend van over.

Maar mijn leven is wel grondig om zeep. Ik slaap niet meer. Ik slik vijf pillen per dag om een uur mijn ogen dicht te kunnen doen. Ik ben drieëntwintig kilo afgevallen. Ik drink niet, want als ik bezopen ben, beleef ik alles weer wat ze me in de gevangenis hebben aangedaan. Weet je wat dat betekent, als je in de gevangenis zit en je weet verdomme niet waarom? Weet je wat het betekent, als ze je komen vertellen dat je kinderen honger lijden? Mijn oudste dochters begonnen te roken, te drinken en zich op te maken als hoe-

ren. Ik kon er niets tegen beginnen. Ik heb een dochter van negen. Ze ziet eruit als iemand van vijftig. Ze kan niet meer lachen. Elke keer als ze een rijkswachter ziet, begint ze te beven. Dan denkt ze dat ze haar papa weer komen halen. En dat is allemaal de schuld van Schlicker en Deprêtre.'

Het gezicht van Estiévenart is verkrampt. Hij haalt zijn neus op en grolt van woede. Hij steekt zijn zoveelste sigaret op en smijt zijn aansteker op tafel.

'Ik ben nu vierenveertig. Ik hou het voor bekeken als ik vijftig word. Dat méén ik. Maar voor ik doodga, krijg ik ze nog. Ik ben iemand die altijd zijn schulden betaalt. Ik zal ervoor zorgen dat Schlicker en Deprêtre ook hun schulden betalen. Ze zullen lijden zoals ik heb geleden. In 1984 hebben ze me drie dagen in een cel laten liggen. Naakt op de grond, met mijn handen op mijn rug gebonden. Mijn gezicht was zwart van de bloeduitstortingen. En dat crapule bleef me maar in mijn gezicht trappen, tegen mijn slapen. "Chef, chef, ik moet pissen," riep ik. Maar de chef zei: "Pis in je eigen smoel, smeerlap," en hij gooide me van de trap. En dat waren geen Duitsers, dat waren Belgen. Zoiets vergeet je nooit meer.

Maar Cocu pak ik eerst. Ik heb gezegd dat hij in het Assisenhof zou sterven als ik de doodstraf kreeg. In 1987 brachten ze mij naar onderzoeksrechter Jean-Claude Lacroix van Charleroi, die het onderzoek van Schlicker had overgenomen. Hij wilde dat ik op een paar vragen antwoordde. Ik zei: Meneer Lacroix, ik antwoord nergens op zolang ik niet word geconfronteerd met Cocu. Hij moet mij maar eens vertellen waarom hij mij beschuldigt. Lacroix, die een serieuze onderzoeksrechter is, ging akkoord. Dus vier jaar nadat ik voor het eerst ben opgepakt, werd ik tegenover Cocu gezet. Ik vroeg aan Cocu: "Waarom beschuldig je mij?" En die smeerlap antwoordde: "Omdat ik toevallig jouw naam in mijn kop had." Ik zei: "Geef een fatsoenlijk antwoord of ik sla je tanden uit je smoel."'

Een man als Estiévenart hoef je de bek niet open te breken: volgens hem hebben ze in Nijvel opzettelijk een puinhoop gemaakt van het onderzoek.

'Onderzoek?' briest hij. 'Er is nooit een fatsoenlijk onderzoek geweest! Dat rund van een Deprêtre bleef zelfs na de zinloze slachtpartij in de Delhaize van Aalst beweren dat de Bende bestond uit een stel ordinaire gangsters op zoek naar gemakkelijk geld. De waanzin! Als je voor het geld doodt, gooi je dan 300 000 frank in het kanaal van Ronquières? In Nijvel, waar ze in 1983 een rijkswachter en Jacques Fourez en Elise Dewit hebben kapotgemaakt, bleek dat het geen ordinaire overvallers waren. Dat parkeerterrein lag vol kogelhulzen. Het leek Rambo wel! Als ik daar een overval zou plegen en ik word gestoord door een auto die komt tanken, dan ga ik die mensen niet afmaken. Dan hou ik me gedeisd. En zelfs al maak ik die mensen af, dan pik ik eerst het geld en de juwelen van die vrouw, ik stop de lijken in de koffer van hun auto en ik smeer 'm.

Die kerels die in Nijvel bezig zijn geweest, hadden serieuze ballen aan hun lijf. Ze gingen er niet vandoor. Ze amuseerden zich met het rondsleuren van de lijken en ze hebben gewacht op de rijkswacht. Het was duidelijk een afrekening, die ze probeerden te camoufleren als een overval. Fourez had voor honderd miljoen een videocassette gekocht met beeldmateriaal van orgieën in een huis in Terhulpen, waarbij verscheidene hooggeplaatste heren in hun blote kont rondhosten. Ze hebben Fourez afgemaakt en die cassette gestolen. Ik wéét dat. Het staat allemaal in het dossier dat ik heb over de Bende.

Het parket van Nijvel, dat was erger dan een hoerententent. Alles liep daar in het honderd. Er verdwenen dossiers, foto's, wapens, auto's, kogelhulzen... Alles verdween spoorloos, behalve Jean-Claude Estiévenart. Die vonden ze iedere keer terug. Om te janken. Onderzoeksrechter Schlicker organiseerde geen reconstructies, geen confrontaties, geen expertises, niks. Iedere keer was het *enquête non*

faite. Pas toen Lacroix de zaak heeft overgenomen, hebben ze een reconstructie gemaakt van de overval in Nijvel. Vier jaar later!

Een vrouw had getuigd dat ze mij in Drogenbos een overval op een geldtransportwagen had zien voorbereiden. Ik ben nog nooit in Drogenbos geweest. Confronteer me met die vrouw, riep ik twee jaar lang. Maar Schlicker had daar geen boodschap aan. Tijdens het assisenproces in Bergen vroeg voorzitter Jacques Vereecke aan die vrouw of ze iemand van de beschuldigden herkende. Ze zei van niet. "Ook niet Estiévenart, die met zijn baard?" De vrouw ontkende. Ze diende zelfs klacht in tegen de flik die haar getuigenis had opgetekend. Hij werd voor de rechtbank geroepen en de voorzitter vroeg of de vrouw Estiévenart onmiddellijk had herkend. De flik zei van wel. Maar waarom heeft hij haar dan vier keer ondervraagd?

Hetzelfde met een kerel uit Brussel, die me ervan beschuldigde gestolen wapens op te kopen. Die vent heb ik nooit gezien. Hij wilde zelfs niet op het proces verschijnen. Wat heeft dat allemaal te betekenen? Waarom wilden ze mij pakken? Ik weet het nog altijd niet. Schlicker heeft tegen mij gezegd: "Ik heb jouw foto aan mijn vrouw laten zien." Zijn vrouw! Stel je voor, die is nu ook al onderzoeksrechter. Enfin, hij zei: "Mijn vrouw denkt dat jij niks met de Bende te maken hebt. Maar je hebt een moordenaarssmoel. Ik zie jou liever in de gevangenis dan erbuiten." En Cocu heeft bevestigd dat Schlicker zei: "Ik wil Estiévenart pakken. Geef me een argument om hem achter de tralies te krijgen."

Schlicker was een vergaarbak. Die verzamelde alles, maar hij deed er niks zinnigs mee. Ik heb tegen Schlicker en Deprêtre gezegd: "Jullie geloven alles wat Cocu vertelt. Hij heeft jullie heel België laten rondhossen. Als hij morgen zegt dat hij ergens een koe met vijf poten heeft gezien, en dat die koe de reus van de Bende is, dan geloven jullie dat ook."

Ik wéét dat Cocu iets met de Bende te maken heeft. Hij is zelf geen moordenaar, maar hij kent de waarheid. In de gevangenis was hij bang, doodsbang. De angst van een man die te veel weet over mensen die nergens voor terugdeinzen. Op een dag liep ik in de gevangenis van Nijvel over het binnenplein. Plotseling klonk er een schot. Iemand had de kop van een duif aan flarden geschoten. Ik heb die duif nog opgeraapt. Het was duidelijk een waarschuwing en vanaf dat moment wilde Cocu met niemand meer praten. Plotseling was het afgelopen met bekentenissen en beschuldigingen. Cocu heeft zijn bek niet meer opengedaan, terwijl hij vroeger zijn klep niet dicht kon houden.

Wie de Bende is? Ik weet het niet. Maar als je een reus wil, dan hoef je niet verder te zoeken dan de Bergense BOB'er Christian Amory, die mij heeft gearresteerd. Dat is een gorilla. De reus loopt mank, Amory ook. In 1982 stalen ze wapens in de kazerne van de groep Diane in Brussel. Amory heeft zelf bij de Diane gezeten. Er wordt zelfs beweerd dat hij de wapens van de Bende had en dat hij ze wilde verkopen voor vijf miljoen. Waarom hebben ze die kerel vrijgelaten? Waarom maken ze zich dààr niet druk over? Vraag dat eens aan Schlicker en Deprêtre. Zal ik meegaan?'

Daniel Choquet, de wachtmeester van de BOB van Bergen die de Borains heeft uitgevonden, is geen rijkswachter meer. Zijn grote promotiestunt werd een zielige afgang.

Het was najaar 1983. Choquet hing scheef van ellende. Hij kreeg die scharrelbende van Cocu maar niet in de gevangenis. Na de eerste aanslagen van de Bende rook hij zijn kans. Hij haalde de vergeten Rüger uit een lade en liep ermee naar wapenexpert Claude Dery. Achter de rug van zijn eigen chefs en van Bende-onderzoeksrechter Guy Wezel. Dery zei: 'Dit is 'em.' En Choquet dacht: ik heb de Bende van Nijvel te pakken en ik word officier. En procureur Jean Deprêtre riep: 'Dit is fantastisch!' Hij zou er vijf jaar lang voor zorgen dat er in geen andere richting werd gezocht.

Het proces van de Borains maakte nat brandhout van de Cocutheorie. Deprêtre en zijn handlangers konden ongehinderd het toneel verlaten, maar Choquet kreeg de volle lading van zijn generaals. Hij moest en zou uit de rijkswacht verdwijnen. Hij werd overgeplaatst, ziek gepest, zot verklaard en beschuldigd van desertie. Hij wilde eerst nog zelfmoord plegen, maar hij heeft het simpel gehouden: hij is uit de rijkswacht gestapt.

Michel Cocu woont alleen. 's Zondags komt zijn dochter op bezoek. Dan eten ze samen koffiekoeken. Cocu moet ze in de koffie dopen, want hij heeft geen tanden meer. Die zijn uitgevallen van miserie. Hij sukkelt met z'n gezondheid. Een operatie van vijf uur in het ziekenhuis van Baudour, tien dagen tussen leven en dood en gehangen, zes weken niet mogen eten en drinken. 'Vier

jaar bak, dat kruipt niet in je kouwe kleren. Dat maakt je kapot.'

Jean-Claude Estiévenart is nog altijd niet dood. Deprêtre, Schlicker en al die anderen die hij van kant zou maken, evenmin.

De man die op Jean-Paul Belmondo leek

Martial Lekeu

Juni 1989

'Ik weet wie de doders van de Bende zijn. Ik kan het niet bewijzen, maar ik heb vermoedens, heel zware vermoedens...'

Martial Lekeu grinnikt, een beetje verontschuldigend, een beetje uitdagend.

Ik zit aan een tafel in de lobby van het Holiday Inn Hotel in Orlando, Florida. Het is er donker en stil. Aan de toog hangen drie uitgebluste handelsvertegenwoordigers in kreukelige overhemden met korte mouwen verveeld in hun bier en het decolleté van de dienster te geeuwen. In een verre hoek kabbelt de viskop-humor van het feuilleton Night Court bijna geluidloos over een TV-scherm. Niemand kijkt ernaar. Het is één uur 's nachts. Tegenover mij zit een forse Ardense ex-BOB'er, een slecht uitgevoerde imitatie van Jean-Paul Belmondo. Hij fluistert.

Enkele weken geleden, in maart 1989, kwam deze man vanuit het Amerikaanse niets opgedoken met een aantal verwarde, wazige verhalen over een extreem-rechtse Groep G in de Belgische rijkswacht, die het vaderland op een gewelddadige manier wilde herschudden.

Stevige kost van iemand die vijf jaar geleden zelf als een rat in de nacht uit België is verdwenen. Omdat hij té veel wist over de Bende, beweert hij nu, omdat zijn familie gevaar liep.

Of omdat hij zelf iets met de Bende te maken had? Dat

denkt Freddy Troch, de Dendermondse onderzoeksrechter, die de dossiers van de Bende-overvallen op het bedrijf Wittock-Van Landeghem in Temse en op de Delhaize in Aalst behandelt. Freddy Troch vermoedt dat Lekeu heeft deelgenomen aan de overval in Temse.

En Troch denkt dat natuurlijk niet zomaar. Want met Lekeu zitten we volop in het schemerige Brusselse milieu van extreem-rechtse rijkswachters, louche entrepreneurs en georganiseerde misdaad waarin eind jaren zeventig, begin jaren tachtig figuren als Madani Bouhouche, Robert Beijer, Benoît de Bonvoisin, Jean Bultot en Francis Dossogne zich zo ongestoord lekker voelden.

Lekeu zwaait met een factuur.

'Ik weet dat er wordt gezegd dat ik er in Temse bij was. Maar ik heb hier het bewijs dat ik op dat moment in Spanje zat, dat ik op een boot op de Middellandse Zee dobberde. Ik ben niet bang voor het Belgische gerecht. Ik heb niemand vermoord.'

Ik bekijk het bewijsmateriaal. Er staat een datum op: 13 september. Geen jaartal. De overval in Temse was op 10 september 1983. Bullshit.

Het gaat uitstekend met Martial Lekeu. Hij is nu zakenman. Buiten, op het parkeerterrein, staat zijn dure Chevrolet Grand Marquis. Hij is vice-president van de Ameriсlub, een contactclub voor eenzame businessmen met dikke portefeuilles, die af en toe wel eens in iets jeugdigs willen knijpen. Zegt hij, terwijl hij bescheiden probeert te glimlachen.

Een van de vertegenwoordigers komt over onze tafel hangen. *You guys Belgians?*, vraagt hij. *Great!* In België worden de beste *shotguns* ter wereld gemaakt. Kunnen jullie me geen partij aan de hand doen? *Sure*, zegt Lekeu met een vet Frans accent, Geef me je naam en adres. Ik kom ze persoonlijk in je brievenbus stoppen.

'Zie je wel,' lacht hij tegen mij. 'In Amerika kun je nog zaken doen.'

Vroeger gedroeg Lekeu zich ook al als een zwijn: vechtersbaas, zatlap, hoerenloper... Uit de para's getrapt omdat hij net iets te agressief placht te zijn, bij de BOB voornamelijk gebruikt voor het in elkaar stampen van weinig spraakzame verdachten, en uiteindelijk in 1978 uit de Brusselse BOB gezet omdat hij wel eens aan kinderen frunnikte. Lekeu: '*Bof*, ik heb op een schoolfeestje met een meisje van tien gedanst. Ik was zat, dat geef ik toe.'

De zakenman Lekeu praat in vicieuze cirkels. Voortdurend botsen mijn vragen op een samenzweerderige grijns, een stilte of een ontwijkend gebaar. Hij zegt: 'Je moet dat begrijpen. Wat ik over de Bende weet, is op dit moment mijn enige bescherming. Ik kan en wil nu nog niet alles vertellen.'

Waarom praat u nu ineens met de pers, vijf jaar nadat u België hebt verlaten?

'Als het aan mij had gelegen, had België nooit meer iets van mij gehoord. Ik ben naar Florida gekomen omdat ik vergeten wilde worden. Ik wilde niets meer te maken hebben met België. En dat lukte uitstekend – tot vorig jaar. Toen hoorde ik dat onderzoeksrechter Troch mij wilde ondervragen over de overval in Temse. En toen vorig jaar in september bleek dat het gerecht mijn adres had gevonden, werd ik bang. Want als bepaalde mensen te weten zouden komen dat ik met Troch praat, dan mollen ze mij. Daarom heb ik besloten om de pers erbij te halen. Als een soort waarschuwing aan het adres van die figuren: jullie hoeven niets te proberen. Ik heb mijn voorzorgen genomen.'

Wie zijn die mensen waar u bang voor bent?

'Rijkswachters, militairen... Maar ik kan en wil hun namen niet noemen. Nog niet.'

Maar u weet iets over Temse?

'*(lange stilte, dan een grijns)* Ja, ik weet het een en ander.'

En over de andere Bende-overvallen: Nijvel, Beersel...?

'Ook. Want al die overvallen hangen samen. Maar het heeft geen zin dat ik daar nu over praat. Dat is te gevaarlijk. En het recht zou er toch zijn beloop niet door krijgen. In België bestaat een systeem dat al jaren in stand wordt ge- houden door machtige mensen in de politiek, het leger, de rijkswacht... Die mensen manipuleren alles. Ze hebben toegang tot elk dossier. Er zijn zoveel rapporten verdwe- nen, zoveel getuigen uit de weg geruimd... Zolang dat systeem niet wordt opgedoekt, zal het mysterie van de Ben- de blijven bestaan.'

Maar u kunt het oplossen? U kent de namen van de moordenaars?

'Ik heb namen, geen bewijzen. Maar ik ben niet de enige die iets weet. Er zijn nog rijkswachters die kunnen praten. Maar ze zullen het niet doen. Want wie zijn mond open- doet, gaat eraan.'

Hoe weet u dat allemaal, als u er zelf niets mee te maken hebt?

'Omdat ik jarenlang in het Brusselse extreem-rechtse mi- lieu heb gezeten. In België heb ik de naam een nazi te zijn, een volbloed fascist. Zelfs mijn eigen familie was daarvan overtuigd.'

Maar u bent het niet?

'Ik ben géén fascist. Ik heb me jarenlang voor fascist uit- gegeven om extreem-rechts te kunnen infiltreren – in op- dracht van een buitenlandse geheime dienst.'

Welke dienst? De CIA?

'Nee, een dienst die in België en in heel Europa heel ac- tief is.'

De Israëlische Mossad?

'U zegt het, ik niet.'

Hoe bent u in contact gekomen met die dienst?

'*(zonder moeite)* Tijdens de Zesdaagse Oorlog tussen Is- raël en de Arabische Staten in 1967 heb ik me als vrij- williger gemeld in de Israëlische ambassade. Ik was toen para in het leger en ik keek op naar de Israëlische mili-

tairen. Ik wilde gaan vechten voor Israël. Ze zeiden dat ze niemand nodig hadden, dat ze de klus zelf wel kon- den klaren. Maar ze zouden op het juiste moment wel con- tact met me opnemen. En dat hebben ze gedaan, toen ik in het begin van de jaren zeventig bij de rijkswacht ging. Omstreeks die tijd kwamen er heel veel joden illegaal uit de Sovjetunie, en die moesten naar Israël worden door- gesluisd. Ik heb veel van die mensen begeleid en over de grens geholpen.'

Maar wat heeft de Mossad met de Bende te maken?

'Ik heb het woord Mossad niet in de mond genomen, dat doet u. Hoe dan ook, de dienst waarvoor ik werkte, volgt van heel nabij alles wat in Europa extreem-rechts heet. In 1976 of 1977 ben ik als rijkswachter in het Front de la Jeu- nesse geïnfiltreerd. Toen ik merkte welke rol de rijkswacht daarin speelde, heb ik mijn geheime dienst gewaarschuwd en ben ik informatie gaan verzamelen over het Front en Westland New Post. Ik heb zelfs contact gezocht met oud- SS'ers in België; met een zekere Lambert, een drukker uit Schaarbeek, met een ex-luitenant van de SS die jonge men- sen op bezoek stuurt bij Léon Degrelle. Via hem ben ik twee keer bij Degrelle geweest – in opdracht van die geheime dienst.'

Heeft Degrelle iets met de Bende te maken?

'Ik denk het niet. Je hebt twee vormen van extreem- rechts: de jonge neofascisten, zoals de leden van het Front de la Jeunesse, en de oude garde van ex-SS'ers, die zich nu in broederschappen hebben verenigd. Het is natuurlijk wel zo dat een man als Jean Bultot naar Zuid-Amerika kon ontsnappen via de oude Spaanse vluchtlijn, die vroeger werd gebruikt door figuren als Degrelle om oorlogsmis- dadigers spoorloos te laten verdwijnen. Bultot heeft de route kunnen gebruiken dank zij de contacten die Francis Dossogne, de leider van het Front, met die oude nazi's heeft. Maar je moet dat begrijpen: die mensen helpen elke neofascist die in de problemen zit. Nee, Degrelle weet

wat er in België is gebeurd, maar hij is niet het brein.'

Wat bedoelt u met die opmerking van daarnet: toen ik merkte welke rol de rijkswacht in extreem-rechts speelde?

'Weet je hoe ik in extreem-rechts ben geïnfiltreerd? Ik ben gewoon naar het kantoor van het Front gestapt, heb mijn papieren getoond en gezegd: "Ik ben Martial Lekeu. Ik ben BOB'er." Twee dagen later kreeg ik een telefoontje van Didier Miévis, een rijkswachter die toen voor het Centraal Bureau voor Inlichtingen werkte. Hij zei: "Ik ben de rekruteringsofficier voor het Front in de rijkswacht." Ik heb zelf gezien hoe Miévis informatie, die de rijkswacht had opgeslagen in haar politieke fichesysteem, kopieerde en doorspeelde aan Francis Dossogne. En ik ben naar een vergadering van het Front in Evere gegaan. Ik heb daarover toen een rapport opgesteld, dat ik aan adjudant-chef Roger Tratsaert heb gegeven. Die is ermee naar majoor Claude Lefèvre gestapt, die toen districtscommandant van Brussel was. Tot dan had ik het goed kunnen vinden met Lefèvre. Maar nadat hij het rapport had gezien, heeft hij nooit meer tegen mij gesproken. Tratsaert zei me kort daarop dat ik de affaire moest laten vallen. De generale staf heeft Miévis zelfs niet op de vingers getikt. Dat is toch walgelijk! Toen begon ik te begrijpen wat er in de rijkswacht aan de hand was.'

Wat was er dan precies aan de hand?

'In 1977 was extreem-rechts druk bezig met het rekruteren van militanten in de rijkswacht en het leger. Het Front de la Jeunesse had in de rijkswacht een Groep G (van gendarmerie) en in het leger een groep M (van militair) opgericht. Er waren rechtse kernen in de Militaire School en aan de ULB (Université Libre de Bruxelles). In Brussel en Waals Brabant zat het Front tot diep in de rijkswacht, het Mobiel Legioen, het SIE (Speciaal Interventie Eskadron of Diane), in de BOB...

Tijdens de bijeenkomsten van het Front werd een plan uitgewerkt om België te destabiliseren en klaar te stomen

voor een autoritair regime. Dat plan bestond uit twee delen: een luik politiek terrorisme en een luik banditisme. Ik heb in het luik banditisme gewerkt. Ik was een van de specialisten die jonge kerels met rechtse trekken een opleiding moest geven, ze moest kneden tot een getrainde bende die tot alles bereid was. Daarna moest ik alle contact met hen verbreken, zodat ze als zelfstandige groep konden voortbestaan en overvallen plegen, zonder dat ze beseften dat ze deel uitmaakten van een uitgekiend komplot.

In 1979 had ik genoeg van mijn opdracht en ben ik uit Brussel vertrokken. Mijn groep is uit elkaar gevallen, maar er waren veel meer van die groepen. Die zijn vermoedelijk uitgegroeid tot de Bende van Nijvel.

Ik geloofde niet dat extreem-rechts zijn plan ten uitvoer zou brengen, tot in 1982 de moordpartijen en aanslagen van de Bende en de CCC begonnen. Ik dacht: Dit kan niet. Ze zullen ze meteen arresteren. Maar er gebeurde niets. En de aanslagen volgden elkaar op. Ik heb toen tegen BOB'ers van Waver, die zich met die aanslagen gingen bezighouden, geroepen: "Snappen jullie het niet? Dit is het werk van extreem-rechts en er zijn rijkswachters bij betrokken!" Ze zeiden: "Bemoei je er niet mee".'

De CCC?

'Je gelooft toch niet dat de CCC een linkse terreurgroep was? Ik weet heel zeker dat de CCC door dezelfde rechtse rijkswachters is opgezet. Het was gewoon een slim onderdeel van de plannen van de Groep G. Waarom denk je dat ze de hele CCC-opzet nooit hebben ontrafeld, dat ze het fenomeen hebben proberen te beperken tot Pierre Carette en die drie andere onnozelaars? Ha!'

Wie zijn de rijkswachters die bij de Bende zijn betrokken? Hebben de namen in het rapport van adjudant Gérard Bihay over extreem-rechts in de rijkswacht – ook uw naam staat daarin – iets te betekenen? Francis Pattyn, Jean-Pierre Stiénon, Jean-Marie Millet, Madani Bouhouche, Lucien Marbaix...

'Ik ken die mensen. Al die rijkswachters hadden een

extreem-rechtse reputatie en ze gedroegen zich daarnaar. Meer wil ik niet zeggen. Maar Bob Beijer, het maatje van Bouhouche, was er niet bij. Hij heeft niets te maken met de Bende. Ik ken Beijer goed. Hij komt mij opzoeken hier in Florida, een maand vakantie nemen.'

Leuke vrienden hebt u.

'*Bof*, Beijer is de kwaadste niet. Hij denkt behoorlijk rechts, maar hij is niet boosaardig. Hij is ongewild in het web van de Bende verstrikt geraakt. Bob heeft als detective enkele klussen opgeknapt voor de staatsveiligheid. Dacht hij. Hij werd gecontacteerd door een zekere Colombatovic. Ik ken die vent. Hij is een agent van de Amerikaanse privé-inlichtingendienst Intertel. Colombatovic liet Beijer bijvoorbeeld een Brussels bedrijf screenen en zei dat het een opdracht van de Belgische staatsveiligheid was. Bob dacht dat het oké was. Uiteindelijk bleek dat hij, via Intertel, niet voor de staatsveiligheid werkte, maar voor een agent van de veiligheid die zo z'n eigen bedoelingen had.'

Wie en wat waren die bedoelingen?

'Zijn naam is Joseph Kausse. Hij was op een bepaald moment de commissaris die Westland New Post in de gaten moest houden en mee in die affaire is verzopen. Zijn bedoelingen: no comment.'

En Madani Bouhouche?

'Tja, Bouhouche... Er is de overval op het goudtransport in Zaventem, waarbij veiligheidsagent Francis Zwarts spoorloos verdween... Er is de overval op de wapenhandel van Daniël Dekaise in Waver... Daar weet Bouhouche meer van. Bouhouche is rechts, héél rechts. En gevaarlijk.'

Een moordenaar?

'Hij is bereid om zo ver te gaan.'

En hoe zit het met de Belgische Amerikaan Jean-François Buslik, wiens naam voortdurend in de Bende-dossiers opduikt? Die woont nu ook hier in Orlando.

'Ik ken Buslik. Hij heeft niets met de Bende te maken. Hij was een goeie informant van de DEA (Drug Enforcement Administration, de officiële Amerikaanse drugbestrijders). Buslik kende Bouhouche en een aantal andere rijkswachters heel goed. Hij heeft hun een paar keer een vriendendienst bewezen en zo is hij erbij betrokken geraakt.'

Heeft onderzoeksrechter Troch u al ondervraagd?

'Ik heb een half uur met hem gepraat over de telefoon. Ik heb hem verteld dat ik niets wilde zeggen omdat ik zijn onderzoeksteam niet vertrouw. Daar zitten rijkswachters in. Het zullen wel serieuze politiemannen zijn, maar ik kén het rijkswachtsysteem, ik wéét hoe de Generale Staf werkt. Als die rijkswachters teruggaan naar de kazerne, dan moeten ze een intern rapport opstellen. Op die manier komt de Generale Staf alles te weten wat ik aan Troch vertel. En dat risico wil ik niet lopen.'

De gangsters Francis van Binst en Vincent Louvaert beschuldigen u ervan te hebben deelgenomen aan de Bende-overval in Temse. Kent u die kerels?

'Ja, ik heb ze leren kennen toen ik bij de BOB in Brussel zat. Ze waren verwikkeld in een of andere drugzaak – ik kan me niet meer herinneren welke. Van Binst heb ik daarna nog een paar keer ontmoet. Maar dat hoeft niets te betekenen. Als BOB'er ken je zoveel mensen. Ik begrijp niet waarom die twee mij beschuldigen. Het is ook een raar verhaal, hé: Louvaert ligt te creperen aan een overdosis, en net voor hij sterft, vertelt hij Van Binst dat hij samen met Jacques van Camp, de eigenaar van restaurant Les Trois Canards in Ohain, het bloedbad in Nijvel heeft aangericht, en dat ik Temse heb gedaan. Een jaar later pikken ze Van Binst op voor de een of andere schurkenstreek, en die pakt bij zijn ondervragers uit met die onzin. Het is toch duidelijk: Van Binst probeerde zich eruit te praten met een wild verhaaltje!'

Louvaert had contact met de Libanees Hage Maroun, een handelaar die in België wapens kocht voor de Libanese christelijke milities. Zijn naam is al een paar keer opgedoken in verband met de Bende. U

wordt er ook van verdacht met Maroun in wapens te hebben gehandeld.

'Ik praat niet over Maroun.'

Maar u kent hem?

'Ja, ik ken hem. Kijk, op een bepaald moment merkte ik dat Libanon een belangrijke rol speelde in de bezigheden van extreem-rechts in België. Tussen België en Libanon bestaat er een intensieve illegale handel in wapens, drugs, goud, deviezen, noem maar op. In opdracht van mijn buitenlandse dienst begon ik me daarop te concentreren. En ik kwam te weten dat de christelijke milities in Libanon een uitwijkhaven bieden aan extreem-rechtse Belgen wie het hier te warm onder de voeten wordt. Maar nog eens: ik weiger over Maroun te praten.'

U hebt nog altijd niet duidelijk gemaakt wat het verband is tussen de Mossad en de Bende.

'De buitenlandse dienst die jij Mossad noemt, meent het goed met België. De mensen van die dienst merkten hoe hier een komplot werd gesmeed en ze stelden vast dat rijkswacht, justitie en politici weigerden tussenbeide te komen. De dienst wilde helpen te voorkomen dat extreem-rechts zijn plannen kon uitwerken. Maar België is een bevriend land en de dienst kon zich niet rechtstreeks met onze binnenlandse aangelegenheden bemoeien. Daarom speelden ze het anders. Je weet dat er sinds het begin van het onderzoek naar de Bende heel vreemde sporen werden gevonden, zoals die zak met Bende-wapens en buit van de overvallen die uit het kanaal in Ronquières werd gevist. Mijn buitenlandse dienst heeft die zak in het water gegooid, om het onderzoek vooruit te helpen. Ik weet zeker dat zij alles heeft gedaan om de plannen van extreem-rechts te dwarsbomen.'

Wat voor werk deed u precies voor die geheime dienst?

'Ik had één enkele contactpersoon, aan wie ik zoveel mogelijk informatie doorspeelde over mensen binnen extreemrechts. Ik moest hun verleden opgraven, hun contacten

registreren en hen volgen. Ik heb véél mensen gevolgd.'

Wie?

'Paul Latinus van Westland New Post, bijvoorbeeld. Ik heb hem in 1977 leren kennen. Ik ben zelfs in zijn buurt gaan wonen, op de Mettewielaan. Ik bestudeerde zijn dagindeling, zodat ik hem "toevallig" kon ontmoeten als hij thuiskwam. Langzaam zijn we vrienden geworden en zo ben ik het een en ander te weten gekomen.'

Wat kwam u te weten?

'Ik heb hem nooit ondervraagd, want ik wilde geen argwaan wekken. Ik luisterde wanneer hij vertelde over de organisatie die achter de Bende-moorden zit. Hij vertelde me dat er een aantal rijkswachtkolonels bij waren betrokken. Dat werd later trouwens door kolonel Jean Rousseau bevestigd. Hun namen ben ik nooit te weten gekomen. Latinus vertelde me ook over Jean Militis, de gepensioneerde legerofficier, en over rijkswachtgeneraal Fernand Beaurir. Die heren zou men eens een paar vragen moeten stellen over de Bende...'

Heeft Latinus zelfmoord gepleegd?

'Nee, hij is geëlimineerd. En ik ben daar medeverantwoordelijk voor, ik heb onrechtstreeks meegewerkt aan zijn dood. Latinus is vermoord door mijn buitenlandse dienst. Ik heb hun alle gegevens over hem verstrekt, tot ze beslisten dat hij definitief moest verdwijnen, op 24 april 1984. Ik verwijt mezelf zijn dood.'

Wie hebt u nog gevolgd?

'Baron Benoît de Bonvoisin en Paul vanden Boeynants. Ik heb die twee lange tijd gescreend en mijn filatures hebben me naar Nederland, West-Duitsland, Spanje en - in het geval van De Bonvoisin - naar Zwitserland geleid.'

Met wie had De Bonvoisin contact in Zwitserland?

'Ik heb al te veel gezegd. Ik wil alleen nog kwijt dat ik veel werk heb verricht. Ik heb veel namen en gegevens verzameld en aan mijn buitenlandse dienst doorgespeeld. De dingen die ik weet, beschermen mij nu. Ik wil die be-

scherming niet verliezen door alles te vertellen.'

Wat bent u over VdB te weten gekomen?

'In het begin dacht ik dat hij er tot over z'n oren in zat. Maar na een tijd raakte ik er steeds meer van overtuigd dat zijn contacten met extreem-rechts niet echt politiek waren. Die man is alleen op geld uit. Ach, VdB is tegen zijn zin betrokken in die hele Bende-affaire. Hij heeft zich laten meeslepen in iets waarvan hij de afmetingen niet kent. De Bonvoisin heeft hem misbruikt.'

Wie zit er nu eigenlijk achter het Bende-komplot?

'Het is duidelijk dat Francis Dossogne, het kopstuk van het Front de la Jeunesse, erachter zit. Er zijn ook rijkswacht- en legerofficieren bij betrokken. En in de eerste plaats Baron de Bonvoisin en het CEPIC.'

Hebt u bewijzen?

'Ik geef mijn kaarten niet uit handen. Ik wil alleen kwijt dat De Bonvoisin een belangrijk man is in de extreemrechtse milieus in Europa. Hij heeft veel contacten, héél veel: in de kringen van mensen die het onderzoek doen naar de Bende, in de Generale Staf van de rijkswacht, in extreem-rechts, én in de wereld van de Europese bankiers.'

Werkt u nog voor de Mossad?

'Nee, ik heb tot 1984 voor mijn geheime dienst gewerkt. Toen ik uit België moest vertrekken, was alles al geregeld. Ik zou naar Israël gaan, een huis in Tel Aviv krijgen en een rang in het Israëlische leger. Maar ik had genoeg van het leven dat ik leidde. En in Israël zou ik weer voor die geheime dienst moeten werken. Bijna impulsief heb ik toen besloten om naar de VS te vertrekken. Niemand heeft me daarbij geholpen.

Toen ik hier aankwam, heb ik Frank Eaton van de DEA gecontacteerd. Die dienst heeft me geholpen bij mijn immigratie in Florida. Ik kreeg meteen twee jobs aangeboden: ik kon in dienst bij de veiligheidsfirma Wackenhut, of bij de inlichtingendienst van J. Gordon Liddy, een van de figuren uit het Watergate-schandaal. Ik heb geweigerd, want dat

betekende opnieuw undercover gaan werken in Europa.

Ik heb nog een tijdje als part-time cop in de drugsectie van de Miami Police gewerkt. Zo'n beetje Miami Vice... Maar nu ik zakenman ben, heb ik het veel beter. Europa kan me gestolen worden. En ik ga pas terug naar België als de Generale Staf van de rijkswacht geen macht meer heeft. Dus waarschijnlijk nooit.'

De man die melk dronk

Robert Beijer

Augustus 1989

Vreemd. In het turbulente leven van Robert 'Bob' Beijer speelt het toeval een merkwaardige rol.

Op 9 november 1985 schiet de Bende acht mensen aan flarden in een Delhaize-filiaal in Aalst. Voor de zoveelste en laatste keer verdwijnen de daders spoorloos. Jaren later ontdekken politiemensen foto's van diezelfde Delhaize in het kantoor van Beijer; foto's die een paar maanden voor de slachting door Beijer waren genomen.

'Toeval,' lacht Beijer luchtig. 'Ik werkte toen als privé-detective. Die foto's werden gemaakt in opdracht van een klant, een vrouw voor wie ik een echtscheidingszaak behandelde. Ze gaf me een lijst met eigendommen van haar en haar man, en vroeg me om die te fotograferen. Op die lijst stond een huis in de buurt van de Delhaize van Aalst. Bon, de rijkswachters die die foto's in beslag hebben genomen, dachten natuurlijk dat ze de vondst van hun leven hadden gedaan. Ik vertelde hun dit verhaal. Maar ze leken niet echt overtuigd. Dat klinkt allemaal heel mooi, eigenlijk te mooi, zeiden ze. Ik snap die flikken niet. Als je geen fatsoenlijk antwoord kunt verzinnen, worden ze nijdig. En als je ze de waarheid vertelt, vinden ze het nog verdachter.'

Vreemd. In het schemerbestaan van Robert 'Bob' Beijer heeft het toeval altijd al een merkwaardige rol gespeeld.

Op 30 september 1982 opent de Bende de dans. Drie mannen overvallen de Waverse wapenhandel van Daniël

Dekaise, selecteren met kennersblik een zak vol machinegeweren, revolvers en geluiddempers uit de etalage, en schieten bij het buitengaan vlotweg een politieman dood.

Twee Waverse BOB'ers, Gérard Bihay en Franz Balfroid, beginnen een onderzoek. De eerste vraag die ze zich stellen: waarom werd uitgerekend Dekaise overvallen? Eerste resultaat: een nota uit het rijkswachtarchief van einde december 1982. Dekaise is een van de mogelijke leveranciers van de speciale munitie die in oktober 1981 in de rug van rijkswachtkolonel Herman Vernaillen werd geschoten. Tweede vaststelling: Dekaise was druk aan het onderhandelen met een paar buitenlandse wapenhandelaars die hem een partij gesofisticeerde geluiddempers wilden laten maken. Dekaise was niet erg opgezet met het BOB-gesnuffel in zijn winkel. Hij belde zijn vriend Bob Beijer op. Die zou er wel iets op bedenken. Ja hoor: Bob stuurde een Brusselse BOB'er, een ex-collega van hem, naar Dekaise. Dekaise vertelde de BOB'er in opperste verontwaardiging het verhaaltje dat Beijer hem had ingelepeld: Bihay en Balfroid hadden hem een in beslag genomen wapen te koop aangeboden. In plaats van achter de overvallers aan te gaan, zaten ze te ritselen met staatseigendom. Het plannetje werkte: Bihay en Balfroid werden uit het onderzoek gegooid. Beijer blijft lachen. 'Ik heb mijn ex-collega Fiévet naar Dekaise gestuurd, en hij heeft een verslag gemaakt. Dat is waar. Maar wil dat zeggen dat ik gemanipuleerd werd door Dekaise? Ga toch weg. *(denkt na)* Tenzij hij in de slag zat met de overvallers van zijn eigen winkel. Maar zo ken ik mijn vriend Daniël niet.' Bob Beijer vergeet met plezier zijn eigen rol.

Ik ben tien minuten te vroeg op de afspraak. Terwijl ik een beetje loop te drentelen voor de toegangsdeur van het flatgebouw, zie ik Beijer en zijn vrouw met de auto arriveren. 'Je bent tien minuten te vroeg,' zegt hij terwijl hij haastig naar binnen loopt en duidelijk niet van plan is om me nu al

mee naar boven te nemen. 'Bel maar als het zo laat is, dan laat ik je binnen.' Ik zeg: 'Zullen we het elkaar lastig maken?' Beijer probeert zo verbaasd mogelijk te kijken. 'Oké, 't is goed, kom maar mee.' Dit mannetje is tien jaar rijkswachter geweest, tot hij het in maart 1983 voor bekeken hield en met zijn vriend en BOB-collega Madani Bouhouche het detective-bureau ARI oprichtte. Dat bureau is ondertussen ook al opgedoekt. Maar die arrogante flikkenmentaliteit van 'ik bepaal hoe het er hier toe moet gaan' heeft hij nog altijd. Ik loop de trappen op en verwens hem.

We komen in een grote kantoorruimte die hoog boven het noorden van Brussel torent. De deur is gepantserd. De wanden zijn kaal. Hij kruipt achter een kleine houten tafel waarop alleen een klapper ligt met kranteknipsels over hemzelf en zegt: geen foto's. Er hebben er al genoeg in de kranten gestaan. Hij drinkt een glas melk.

Beijer is een dertiger. Klein, licht kalend en gekleed zoals duizenden kleine, kalende dertigers zich kleden: een beetje sportief, maar vooral doodgewoon. Alles aan hem is onopvallend, alledaags. Behalve zijn stem. Die klinkt onaangenaam, koud, metaalachtig. Robert Beijer lijkt een opsteller eerste klasse van het ministerie van Financiën. Een keurig burgermannetje wiens enige nog levende grootmoeder vindt dat hij het ver heeft geschopt.

Maar dit burgermannetje wordt wél verdacht van dingen die nauwelijks nog alledaags zijn te noemen. Zo zou hij betrokken zijn geweest bij de goudroof van 25 oktober 1982 op de luchthaven van Zaventem waarbij, samen met de begeleider van het transport Eric Zwarts, voor bijna een half miljard goud spoorloos verdween. Beijer zou geprobeerd hebben om GB-Inno-BM te chanteren met het dreigement een aantal van hun filialen op te blazen. Hij was ook de man die Paul vanden Boeynants voorstelde om zijn fraudedossier uit het justitiepaleis in Brussel te stelen, en die PS-kopstuk Philippe Moureaux de fiches van de rijkswacht over Belgische politici te koop aanbood. Burgerman Bob

bleek verder nog te knoeien met afluisterapparatuur, wapens en valse Cartiers. Maar de zwaarste verdenking tegen hem steunt op het feit dat hij voortdurend in het criminele kielzog van zijn dikke vriend Madani Bouhouche werd gesignaleerd. Bouhouche, die op zijn beurt wordt verdacht van de bijzonder onsmakelijke moord op FN-directeur Juan Mendez-Blaya en van ongeveer alles wat met de Bende van Nijvel heeft te maken.

Beijer is niet onder de indruk. Alles waarvan hij wordt beschuldigd heeft hij ofwel niét gedaan, ofwel in opdracht van twee mensen van de staatsveiligheid: de vroegere administrateur-directeur-generaal Albert Raes en commissaris Christian Smets, alias Le Canard van Westland New Post.

Beijer: 'In 1983 zijn twee mensen van de staatsveiligheid naar ARI gekomen. Ze kenden ons. Ze wisten dat Bouhouche en ik goeie speurders zijn. Ik was gevleid. We maakten een deal: wij zouden dié opdrachten uitvoeren die de veiligheid eigenlijk niet mag doen, zeg maar het vuile werk, en in ruil mochten wij af en toe in hun dossiers kijken. Bouhouche en ik, wij zijn cowboys, altijd geweest. Wij hebben met die dingen geen moeite. De opdrachten waren geheim en de weinige sporen die naar de staatsveiligheid leidden, heb ik laten verdwijnen. Er staat natuurlijk geen letter van op papier. Chef Albert Raes heeft trouwens voor de parlementaire Bende-commissie bevestigd dat in zijn dienst mondelinge opdrachten de gewoonste zaak zijn als het om geheime operaties gaat. En geheime operaties zijn dé specialiteit van de veiligheid.'

De carrière van Robert Beijer en Madani Bouhouche begon in 1980, toen de Janssen en Jansen van de recente Belgische criminele geschiedenis hun populaire dubbelact voor het eerst opvoerden bij de drugsectie van de Brusselse BOB. De rijkswacht stond op dat moment behoorlijk op stelten. Een aantal leden van het Nationaal Bureau voor Drugs

(NBD), die andere speciale drugbrigade van commandant Léon François, was zelf op grote schaal gaan grossieren in drugs. En om er helemaal een knallend feest van te maken, werden de rijkswachters die het zaakje moesten ophelderen getrakteerd op kogels en bommen. Op 9 oktober 1981 ontplofte de dienstwagen waarmee adjudant-chef Guy Goffinon die dag op stap moest. En op 26 oktober werd kolonel Herman Vernaillen in de rug geschoten. Een van de weinige NBD'ers die niet voor de rechter moest verschijnen, was Emile Besbrugge. Hij kwam in de dienst van Beijer en Bouhouche terecht. En dat heeft hij geweten: Bob en Madani plaatsten afluisterapparatuur in het bureau van hun nieuwe collega terwijl die de drugsmokkelaar Gérald Lafaurie op visite had.

Beijer: 'Wij vertrouwden die hele Besbrugge niet. Hij kwam van het NBD! Bovendien zaten Bouhouche en ik achter die Lafaurie aan, terwijl Besbrugge die kerel gebruikte als informant. Toen we hoorden dat Lafaurie Besbrugge valse tips verkocht, zijn we naar sectiechef Albert van de Walle gestapt. Die wilde geen gedoe en maakte zich ervan af met de opmerking dat we maar eens moesten proberen om samen te werken. Maar met Besbrugge viel niet te werken. Op een dag zat Lafaurie wéér in zijn kantoor. Ik verstopte een microfoon in een krant en legde die op z'n bureau. In de kamer daarnaast luisterden Bouhouche, ik en nog drie collega's het gesprek af. De volgende dag ben ik zelf naar Besbrugge gestapt om hem dat te vertellen. Besbrugge werd er helemaal gek van. Hij en zijn vriendjes gilden de hele rijkswacht bij elkaar. Ze eisten dat Bouhouche en ik uit de dienst zouden worden gezet. Van de Walle wilde er niet van weten. Maar toen die met pensioen ging werd ik door zijn opvolger Paul Calluy meteen overgeplaatst naar de sectie Info, de politieke inlichtingendienst van de rijkswacht. En vandaar ging het verder bergaf naar de brigade van Oudergem, waar ik straatgendarm mocht spelen. *C'était de la merde!*'

Jullie hebben Besbrugge met z'n vijven afgeluisterd. Maar alleen Bouhouche en u werden gestraft. Leg dat eens uit.

'Bouhouche was m'n vriend en hem wilden ze absoluut kwijt bij de BOB. De kranten schreven dat hij schietlessen gaf aan extreem-rechtse militanten. Ze konden het ook niet verdragen dat wij maten waren van Jean-François Buslik, de man die was gearresteerd omdat hij het ontstekingsmechanisme had geleverd van de bom die in de auto van Goffinon was gelegd.'

In 1985 werd de rijke wapencollectie van jullie vriend Juan Mendez gestolen. Bouhouche zou ermee aan de haal zijn gegaan. Maar een van die wapens werd gevonden bij die Lafaurie. Hoe zit dat?

'Tja, ik heb wel eens met Mendez over die diefstal gesproken. Mendez wist blijkbaar wie er bij hem had ingebroken, maar hij wilde geen namen noemen. Maar ik had er geen tekening bij nodig. Want ik heb ooit een wapen van Bouhouche doorverkocht, dat achteraf afkomstig bleek te zijn uit de verzameling van Mendez. Bouhouche moét meer weten over die diefstal.'

In 1983 stapten Bouhouche en u op bij de rijkswacht en jullie begonnen samen het privé-detectivebureau ARI. Na een jaar hield Bouhouche het al voor bekeken. Waarom?

'Het bureau draaide, dat was het probleem. We moesten keihard werken en Bouhouche beklaagde zich daarover: wij zijn toch niet uit de rijkswacht gestapt om ons te sappel te werken! Het werk interesseerde hem ook niet erg. Maar hij was wel druk in de weer met allerlei figuren uit de extreem-rechtse hoek. Dat zag ik dan weer niet zitten. Ik vind dat je zaken en politiek niet mag combineren. Daarom zijn we uit elkaar gegaan. En niet bepaald op een vriendschappelijke manier. Maar dat is gauw terug opgeklaard.'

Rosières, 7 januari 1986, 16 u.

Vlakbij de oprit van de autoweg Brussel-Namen wordt het lijk gevonden van Juan Mendez-Blaya, verkoopsverantwoordelijke voor Zuid-Amerika van de grootste Belgische wapenfabrikant, Fabriques Nationales de Herstal (FN). Mendez is afgemaakt met zes dum dum-kogels. Zijn borst is opengereten en zijn hoofd is uiteengespat. De moord is vermoedelijk gepleegd rond acht uur 's ochtends. Als de rijkswacht mevrouw Mendez het pijnlijke nieuws komt melden, zit Madani Bouhouche naast haar op de sofa. Naarmate het onderzoek vordert, wordt de man die mevrouw Mendez als eerste is gaan condoleren, de hoofdverdachte.

Op 24 januari meldt de RTBf in haar nieuwsuitzending van zeven uur 's ochtends dat Bouhouche werd gearresteerd. Robert Beijer hoort het bericht en belt onmiddellijk zijn vriend. Die ligt nog onder de wol en zal pas in de loop van de middag worden aangehouden.

'Dani heeft een waterdicht alibi,' zegt Beijer. 'De ochtend van de moord was hij bij mij. Tussen acht en negen voerden we samen een geheime opdracht uit. We waren ene Lemmens, de verantwoordelijke voor de veiligheid bij Sabena, aan het afluisteren. Dat deden we in opdracht van de staatsveiligheid, dus je begrijpt dat ik daar tot nog toe weinig details over heb gegeven, zelfs niet aan de flikken.'

U zou ook iets te maken hebben met de goudroof op Zaventem?

'Mevrouw Bouhouche heeft ooit gezegd dat haar man zelf heeft toegegeven dat hij betrokken was bij die diefstal. Dus probeerden de onderzoekers er mij ook bij te lappen. Ze zeiden dat ik horloges had verkocht die afkomstig waren van die overval. Dat hebben ze niet hard kunnen maken.'

In oktober 1987 wordt Beijer in de gevangenis gestopt op verdenking van omkoperij. Beijer was al jaren druk telefoonlijnen aan het aftappen en om dat een beetje gemakkelijker te maken probeerde hij wat geld in de richting van een RTT-ambtenaar te schuiven.

Terwijl onze held achter de tralies zit te zuchten, ontdekt BOB-speurder Guy Goffinon in Brussel een aantal flats en

garages boordevol wapens en gestolen auto's. Een deel van de wapens kwam van de diefstal bij de groep Diane in 1981, de rest was van Mendez. De flats en garages werden gehuurd door Madani Bouhouche.

'Goffinon heeft die wapens gevonden dank zij een tip die ik hem heb gegeven. Via de staatsveiligheid had ik in 1986 al iets opgevangen over die garages. Het moet de huurder wel wat hebben gekost, want er zou in totaal een miljoen frank huurgeld zijn betaald voor die dingen.'

Als de staatsveiligheid wist dat er wapens in die garages lagen, dan kenden ze toch ook de dieven?

'Ho! Wapens gaan door veel handen, zeker op de zwarte markt. Het is dus best mogelijk dat ze de dieven helemaal niet kenden.'

Alles wat u doet, gebeurt blijkbaar in opdracht van de staatsveiligheid. Ook dat stuntwerk met Paul vanden Boeynants en Philippe Moureaux.

'Ja. En dat heb ik ook toegegeven tegenover onderzoeksrechter Schlicker. We hebben VdB voorgesteld om tegen betaling een aantal documenten uit zijn fraude-dossier te laten verdwijnen. Aan Philippe Moureaux hebben we politieke informatie willen verkopen die door de rijkswacht wordt verzameld. Dat klopt, want die twee hebben het zelf bevestigd.

We hebben VdB en Moureaux een tijdje geschaduwd. Op die manier wisten we perfect waar en wanneer we konden toeslaan. Bouhouche ging bij Moureaux langs en ik luisterde het gesprek af. VdB heb ik zelf gedaan. We hebben ook nog ingebroken in het Justitiepaleis om het dossier van een inciviek uit de Tweede Wereldoorlog te stelen. Maar we hebben het niet gevonden.'

Netjes is anders.

'Ik ben geen engel. Ik heb veel dingen gedaan die niet mogen. *(lacht)* Na een tijdje leer je daarmee leven.'

Waar bent u eigenlijk de hele tijd mee bezig?

'Ik ben een privé-detective en privé-detectives werken

voor iedereen die geld op tafel wil leggen. Ik heb ook voor de politie gewerkt. Ik leverde inlichtingen aan Guy Goffinon van de BOB, aan Frans Reyniers van de gerechtelijke politie van Brussel en aan Doréane van de GP van Nijvel. Maar ik wilde het niet geweten hebben. De voorwaarde was dat mijn naam niet werd genoemd in de verslagen. Maar ze hebben het toch gedaan, en dat vind ik schandalig. Laag, héél laag. Ik heb een klacht ingediend tegen die kerels omdat ik merkte dat ze mijn informatie tegen mij zijn gaan gebruiken. En ik weet dat ze daar heel verveeld mee zitten.'

In januari 1988 vertrok u hals over kop naar Spanje. Werd het u hier te heet?

'Nee, mijn moeder overwintert in Spanje en was plotseling heel ziek geworden. Net op dat moment wilde Goffinon me weer ondervragen. Ik belde hem vanuit Spanje om te zeggen dat ik op het einde van de maand terug in België zou zijn. En ik bén teruggekomen. Ik heb onmiddellijk een persconferentie gegeven. Ik wilde dat iedereen wist dat de politie misbruik had gemaakt van mijn informatie. De volgende dag ben ik mij vrijwillig gaan melden bij onderzoeksrechter Schlicker en die heeft mij in de boeien geslagen.'

Wie is de Bende van Nijvel als u het niet bent?

'De Bende, *c'est de la politique, hein.* Een frontale aanval op de democratie. Het plan bestond duidelijk uit twee delen. Je had de acties die het volk de daver op het lijf moesten jagen: de moordende raids op de warenhuizen. Het zou wel eens kunnen dat daarvoor buitenlandse huurlingen werden gebruikt. Maar die hebben ongetwijfeld hulp gekregen van Belgen, die hun vertelden waar, wanneer en hoe en die de tussenpersonen waren tussen huurlingen en opdrachtgevers.

En dan had je de afrekeningen zoals de moord op Westland New Post-leider Paul Latinus en op het echtpaar Vandermeulen in de Herdersliedstraat in Anderlecht, door leden van diezelfde WNP. Misschien was het niet echt de bedoeling dat de Bende zo'n bloederige afmetingen zou

aannemen. Misschien zijn de uitvoerders op eigen houtje véél verder gegaan dan voorzien was. Maar op het hoogste niveau zijn ze hen blijven beschermen. En daarmee bedoel ik in de eerste plaats bepaalde mensen bij de politie. Want daar zitten ook cowboys.'

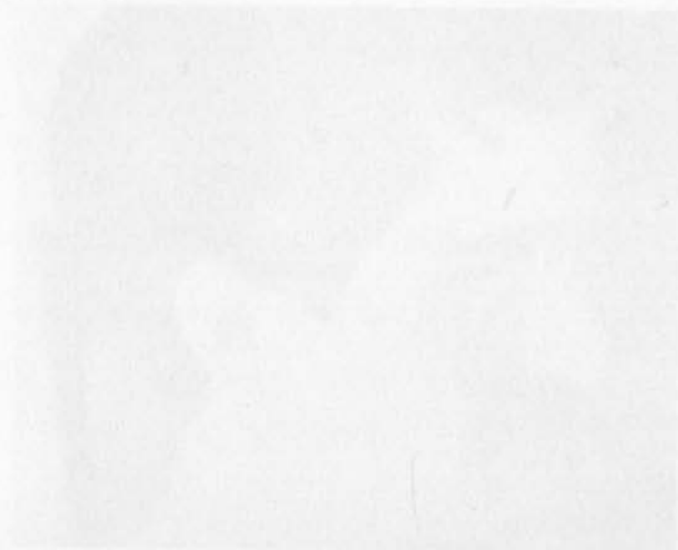
En pathologische leugenaars, zoals Robert Beijer. Een dagje Beijer werkt zoals een gewicht van zes ton op je kop krijgen. Verwarrend.

De man die zijn revolver meebracht

Madani Bouhouche

Augustus 1989

De man gaat tegenover ons zitten en glimlacht bijna verlegen. Hij kijkt ons één voor één aan en zegt: 'Was het écht nodig om met z'n drieën te komen?'

Hij duwt zijn dunne zwarte haar terug in positie en legt zijn krant op de hoek van de tafel, parallel met de rand. De zorgzame zin voor detail van een boekhouder.

'Hebt u nu een revolver bij u?'

'Ja,' zegt de boekhouder. 'Ik heb àltijd een revolver bij me.'

'Bonjour. Bouhouche,' had hij gezegd toen hij de Deense taverne Le Tivoli, in de buurt van zijn woning in Jette, binnenkwam.

Hij bestelt een cola. Bouhouche wil alles altijd onder controle houden. Drinkt niet, rookt niet, zit niet achter de vrouwen aan. Zijn stem is hoog en hard, zoals die van zijn vriend Beijer. Bouhouche is beleefd, voorkomend. Hij maakt een hoofs grapje met de dienster. Ze glimlacht gecharmeerd. Wat een aardige man, zie je ze denken.

Het uiterlijk van een kraai: zwart, scherp, fel glinsterende ogen. Maar hij kan zich beheersen. Hij toont geen emotie. Zijn koele zelfverzekerdheid is pure arrogantie. Madani Bouhouche of het 'ik ben slimmer dan de rest'-syndroom.

Maar soms, heel soms, valt hij uit zijn rol. Dan zegt hij: 'Het is natuurlijk erg, die achtentwintig mensen die door de

Bende zijn vermoord. Ik vind het zelf ook vreselijk. Maar elk jaar sterven er nog veel meer mensen in het verkeer. Blijven ze dààr zo lang over doorzeiken?'

De moord op Mendez, de aanslagen op Goffinon en Vernaillen, de goudroof annex verdwijning op Zaventem, wapendiefstallen, rechtse komplotten en de Bende...

Wij zeggen: 'Veel mensen denken dat u een moordenaar bent. Wij misschien ook wel.'

Bouhouche lacht uitdagend: 'En hoe voelt het dan om naast een meervoudige moordenaar te zitten?'

'Spannend.'

'Het is erg. Als ik ergens mijn paspoort moet laten zien, merk ik dat de mensen schrikken. "Dé Madani Bouhouche?" vragen ze dan. Vorige week is het me nog overkomen in een sportclub. *On n'aime pas les tueurs ici*, zeiden ze daar botweg.'

Was het een schietclub?

'*(lacht)* Nee, ik zou heel graag weer lid worden van zo'n club. Maar dat kan nu niet meer. Uitgesloten.'

Dit interview is het verweerschrift van Madani Bouhouche. Het verpletterende pakket verdenkingen en beschuldigingen tegen hem wuift hij weg met één verveeld handgebaar. Het hoofdstuk Bouhouche in het Bende-dossier is volgens hem een aaneenschakeling van leugens, toevalligheden en verkeerd begrepen kwajongensstreken.

Beijer zegt dat de rijkswacht u absoluut kwijt wilde omdat de kranten schreven dat u schietlessen gaf aan militanten van extreem-rechts. Klopt dat?

'Nee. Ik heb nooit schietlessen gegeven aan extreem-rechts. Ik was alleen vanaf het begin aangesloten bij de PPCB: de Practical Pistol Shooting Club of Belgium. Dat moet vanaf 1974 of 1975 zijn geweest. Maar dat was geen rechtse club.'

Jean Bultot, de gewezen gevangenisdirecteur, toch geen linkse jongen, zegt dat u hem hebt leren schieten.

'Bultot is erbij gekomen in 1978 of 1979. Toen was ik inderdaad al instructeur. Maar iedereén die geïnteresseerd was in die discipline kwam in die tijd bij ons, gewoon omdat er geen andere clubs waren. De enige van wie ik wist dat hij een militant was van extreem-rechts, was Alain Weykamp. En die bracht op een keer een vriend van hem mee, iemand die net als hij lid was van het Front de la Jeunesse: Jean-Marie Paul.'

En Jean-Marie Paul heeft na de les van 5 december 1980 in café La Rotonde in Laken een Marokkaan doodgeschoten.

'*Exact.* Paul was voor de tweede of derde keer naar de les gekomen. Daarna gingen ze nog iets drinken: hij, zijn vriendin Béatrice Bosquet en Weykamp. Een banale café-ruzie heeft tot het bekende resultaat geleid. Toevallig was er een immigrant bij betrokken, anders zou er niet zo'n heisa over zijn gemaakt. Maar ineens waren wij van de PPCB allemaal vuile fascisten. Alsof ik als instructeur verantwoordelijk was voor wat mijn leerlingen uitvraten.'

Beijer en u zouden de aanslagen op Goffinon en Vernaillen hebben gepleegd?

'Ik weet het, dat wordt gezegd. Maar waarom zou ik dat hebben gedaan? Ik had niets tegen die kerels. Later wel, toen Vernaillen als districtscommandant zijn handtekening heeft gezet onder onze degradatie tot straatgendarm. Maar eigenlijk had hij daar niet veel mee te maken. Dat heeft Paul Calluy, de toenmalige chef van de BOB, ons gelapt. Ja, ja, *le chef pommes de terre! (lacht)* Zo noemden we hem, omdat hij nooit ergens iets van afwist. Die heeft ons genekt, op aandringen van generaal Beaurir, *Sœur Sourire*! *(lacht weer)*'

Die te weten was gekomen dat uw goede vriend Jean-François Buslik het ontstekingsmechanisme had geleverd voor de bom in Goffinons Peugeot.

'Weet je wie die zaak heeft uitgezocht? *Moi!* Ik ben te weten gekomen dat de onderdelen van het ontstekingsmechanisme – heel speciale, dure batterijen – in een Tandy-zaak in Sint-Joost-ten-Node waren gekocht. De baas van die

winkel gaf me een persoonsbeschrijving van de koper én een beschrijving van zijn wagen, waardoor ik ging denken: het kan Jean-François zijn geweest. Ik maakte daarvan een verslag en liet mijn jeugdvriend, met wie ik nota bene op school had gezeten, arresteren. Achteraf is gebleken dat Jean-François dat ontstekingsmechanisme had gemaakt voor een klant van zijn Stock Américain. Zo'n afstandsbediening kan trouwens voor om het even wat worden gebruikt. De klant, ik heb horen zeggen dat het een marinier was, hebben we nooit gevonden.'

De wapendiefstal in de gebouwen van de groep Diane...

'*(geeft ons geen kans)* Dàt is een fantasietje van *le petit François Raes.* Daar moet ik om lachen! De man die zogezegd de Grote Drugzwendel in de rijkswacht aan het licht heeft gebracht! Ha! *Le petit Raes* zegt dat ik die wapens uit de kazerne van de Diane heb gepikt. Maar hij spreekt zichzelf tegen. Want hij zegt ook dat hij die nacht wachtdienst had in de gebouwen van het Mobiel Legioen. Ja zeg, als ik het was geweest, dan zou hij me toch zeker wel herkend hebben! Ik heb een klacht ingediend tegen Raes. Spijtig eigenlijk, dat ik Raesje moet aanpakken, maar hij moet maar eens ophouden met dat gelul.'

De politie heeft bij uw vriend Juan Mendez wapens gevonden die die nacht bij de Diane waren gestolen.

'Dat staat in het dossier, ja. Het zou om een Heckler & Koch-geweer gaan. Maar het is hoegenaamd niet bewezen dat dat ding afkomstig is van de Diane-diefstal. Het Belgische gerecht heeft het wapen naar de fabriek in Duitsland gestuurd, en daar konden ze niet met zekerheid zeggen of ze dat geweer destijds aan de rijkswacht hebben geleverd. In diezelfde periode heeft Heckler & Koch ook geweren verkocht aan het Peruaanse leger. Mendez was verkoopsdirecteur voor Zuid-Amerika. En toevallig weet ik dat hij wel meer wapens van het Peruaanse leger in huis had. In dat milieu geven ze elkaar wapens zoals wij elkaar pralines cadeau doen.'

Maar in uw eigen huis is ook een riot-gun gevonden die bij de Diane is gestolen!

'*(rustig)* Ja, een FN Auto 5, en wat dan nog? Die heb ik van Mendez gekregen voor mijn verjaardag. Hij heeft die speciaal voor mij laten maken. Het nummer van het wapen is mijn geboortedatum. De onderdelen ervan heeft hij persoonlijk bij elkaar gezocht, en twee arbeiders van FN hebben ze in elkaar gezet. Het schijnt nu dat onder meer de loop van het geweer van de Diane komt. Tja, 't is mogelijk, maar ik weet echt niet waar Mendez al die stukken heeft gehaald. Er is vanalles te koop op de wapenmarkt. Legaal en illegaal.'

Waarom bent u uit het detective-bureau gestapt dat u samen met Beijer had opgericht?

'Omdat Beijer graag de baas speelt. Kennen jullie Beijer? Hij ziet zichzelf graag als de chef, hé. Hij wil altijd alles op zijn manier doen. En met ARI wilde hij vooral veel klanten en veel werk. Toen zijn vader stierf, erfde hij wat geld en heeft hij mij uitgekocht.'

Beijer heeft er een andere verklaring voor. Hij zegt dat u de hele tijd met extreem-rechts en politiek bezig was.

'Dat heeft Beijer niet gezegd! Dat heeft Goffinon gezegd. *(minachtende grijns)* Onze top-speurder!'

Dat heeft Beijer vorige week tegen ons gezegd!

'*(onverstoorbaar)* Dat was in elk geval niet de reden voor de breuk tussen ons. Ik heb me nooit zo beziggehouden met politiek. Het was Beijer die in de advertenties van ARI schreef dat wij politieke informatie konden leveren.'

U wordt verdacht van de goudroof op Zaventem.

'Weet je waarom? Omdat de politie bij mij een foto heeft gevonden van de vrouw van Buslik met een Cartier-horloge rond haar arm. En bij de buit van die overval in Zaventem zat een partij Cartiers. Belgische agenten zijn toen helemaal naar Florida gevlogen om aan Buslik te vragen waar hij het ding vandaan had. "Van Beijer," zei Buslik. En wham! De hele stoet, een zogenaamde rogatoire commissie, terug

naar België om Beijer lastig te vallen. Bob kon bewijzen dat hij ooit een lading valse Cartiers uit Hong-Kong had gekocht. Of in elk geval: de politie vond bij hem zo'n valse Cartier, en ze geloofde zijn verhaal. En dat allemaal omdat superspeurder Guy Goffinon - alweer hij - ergens had gehoord dat er rijkswachters bij de roof betrokken waren.'

U bent anders niet slecht in luchthavens. U kon op een bepaald moment zonder controle de tarmac oprijden met uw Mercedes 4 x 4, die dezelfde nummerplaat had als de bedrijfs-Mercedes van het luchtvaartbedrijf Abelag.

'O, dat was een grapje. Buslik en ik hadden die Mercedes in Mechelen gehuurd met een valse identiteitskaart. 's Avonds zette ik mijn eigen Volvo op straat en de Mercedes in de garage. De volgende ochtend was mijn Volvo verdwenen, gestolen. Dus heb ik de Mercedes maar gehouden. Gewoon valse papieren in het handschoenenvakje, en een valse nummerplaat erop. Als je zoiets doet moet je erop letten dat je het plaatnummer van een bedrijfswagen gebruikt, die zijn veel moeilijker op te sporen. Op een dag zag ik op de Louizalaan de Mercedes van Abelag en ik heb dat nummer toen opgeschreven. Het was een *gaminerie*, een kwajongensstreek. *(knipoogt)*'

Vertel eens hoe het met Vanden Boeynants en Moureaux is gegaan? We horen net dat u ook nog hebt geprobeerd om het dossier van een oorlogsmisdadiger uit het Justitiepaleis weg te halen.

'Voor die klus met Moureaux heeft Beijer me betaald, want ik was toen al weg uit ARI. Die deals zijn trouwens allebei mislukt. *(lacht)* Misschien was dat wel de bedoeling. VdB zou gezegd hebben: "Het is te laat, deze keer hebben ze me te pakken." Aan die inbraak in het Justitiepaleis heb ik niet meegedaan. Dat was Beijer met iemand anders. Maar ze hebben mij de schuld in de schoenen geschoven, omdat ik toen al voor moord in de gevangenis zat. Die inbraak kon er nog wel bij, snap je? Beijer heeft die andere willen beschermen. En wat dat dossier van die oorlogsmisdadiger betreft, dat is een verzinsel van Beijer.

Hij wilde wel degelijk het dossier van VdB hebben.'

Waar was u op 7 januari 1986, op de ochtend van de moord op Juan Mendez?

'Ik heb een waterdicht alibi, ik heb er zelfs twee. Mendez is rond acht uur 's morgens doodgeschoten. Een vrouw uit Overijse schijnt de schoten te hebben gehoord nét voor het nieuws van acht uur op de RTBf. De politie heeft berekend dat het mij 26 minuten kost om de afstand af te leggen tussen mijn huis in Jette en de oprit in Rosières, waar het is gebeurd. Mijn vrouw heeft verklaard dat ik om tien over half acht nog lag te slapen. In de ochtendspits van Rosières terugkeren naar huis zou mij een uur en vijftien minuten kosten. Beijer zegt in zijn verklaring dat hij mij om kwart voor negen heeft ontmoet. Ik kan het dus onmogelijk gedaan hebben!

Juan was mijn vriend. Waarom zou ik hem vermoorden? Ik ben de eerste geweest om zijn vrouw te gaan troosten. Maar veronderstel dat ik Mendez dood wilde: dan doe ik dat toch niet in de ochtendspits, langs een razend drukke autoweg? Dat is toch waanzin! Juan woonde op amper driehonderd meter van mijn huis. We zagen elkaar vaak, we kwamen bij elkaar thuis. Ik heb een geluiddichte schietstand in mijn kelder. Daar maak je iemand af en je stopt hem in een kist zonder dat iemand iets hoort of ziet.'

Wat zat u die middag na de moord bij mevrouw Mendez te doen?

'Mevrouw Mendez was ongerust. Ze belde me om vijf uur: Juan was nog niet thuis, hij was ook niet op zijn werk geweest, ze dacht aan een auto-ongeluk. Ik heb onmiddellijk naar de politie en de rijkswacht gebeld, maar die wisten van niks. Toen ik haar een kwartier later terugbelde, was de BOB van Waver daar...met het nieuws. Ze vroeg of ik meteen wilde komen. Ik ben gegaan, met mijn vrouw en mijn zoon. Om haar bij te staan in die moeilijke ogenblikken.'

Maar een paar uur later zaten jullie al in de bioscoop. En toevallig was Jean Bultot daar ook. Hoe zit dat nu: hebt u het moordwapen doorgegeven aan hem, of hij aan u?

'*(verliest even zijn zelfbeheersing) Bande de cons!* Niks moordwapen! Is het dan zo moeilijk te begrijpen dat je toevallig met iemand naar dezelfde film kunt zitten te kijken. Ik heb zelfs niks tegen Bultot willen zeggen, want hij was daar met de vrouw van een ander. Ik zei nog tegen mijn vrouw: doe alsof je hem niet ziet. Het was een ongemakkelijke situatie. Hij was met Dominique Mersch, toen nog de vrouw van Claude Leroy. Wat denken jullie wel van mij? Dat ik eerst mijn beste vriend doodschiet, en daarna met mijn vrouw naar de stad ga om een stukje te eten en een film mee te pikken?'

De politie zou het moordwapen bij u thuis hebben gevonden?

'*(lacht schel)* Ik zou dus mijn beste vriend vermoorden en het wapen tussen de potten en pannen laten liggen? Ik ben niet zot. Ja, de ballistische experts van het gerecht beweren dat Mendez werd vermoord met het FN GP 9 mm-pistool dat ze bij mij hebben gevonden. Maar die experts zijn sinds 1986 al héél vaak van mening veranderd. Eerst was er die menéér Claude Dery. Die wist het heel zeker: dit is het moodwapen. Daarna kwam er zelfs een team van experts aan te pas: Dery, Hoet en Demanet. Die waren het gloeiend eens met Dery. Toen gebeurde er twee jaar niks. Tot onderzoeksrechter Schlicker opzij werd gezet en vervangen door Luc Hennart. Toen liet Hoet plotseling weten dat hij het eigenlijk toch niet helemaal eens was met de expertise van Dery. En toen begon Demanet ook terug te krabbelen. Ten einde raad heeft het gerecht het pistool naar een heel bekend lab in Bordeaux gestuurd, en daar zeiden ze vlakaf: we kunnen het ding zelfs niet meer onderzoeken, er is te veel mee geknoeid. Bleek dat de loop in het zuur had gelegen, dat bepaalde onderdelen waren verwisseld, dat er te veel mee geschoten was, noem maar op. Om die reden heeft Hennart mij trouwens moeten vrijlaten. Hij kon geen kant meer op, hij had geen enkel materieel bewijsstuk meer dat in mijn richting wees.'

Dàarom hebt u wapenexpert Dery willen vermoorden?

'Waar hebben jullie het in godsnaam over? Ik heb misschien ooit eens gezegd dat hij de kogel die hem zou afmaken niet waard is. Dat was natuurlijk een grapje.'

U huurde een paar garageboxen die vol zaten met wapens die bij Mendez en bij de Diane waren gestolen. Dàt kunt u toch niet ontkennen?

'Gemakkelijk! Ik zat in de gevangenis toen die boxen werden ontdekt. De eigenaar, een vrouw, zou mij als huurder hebben herkend. Ik heb meermaals geëist dat Schlicker mij zou confronteren met die vrouw, maar Schlicker had altijd wel een smoes klaar om het niet te doen. Hennart wilde het wel doen. Maar toen wist de man die het PV had opgesteld - toevallig weer eens Guy Goffinon - ineens niet meer wie ze was en waar ze woonde. Goffinon had gewoon een vals PV gemaakt om mij in de gevangenis te kunnen houden. Goffinon heeft véél valse PV's gemaakt. Na lang zoeken hebben ze die vrouw toch gevonden. Ze hebben haar foto's laten zien van mij, van Beijer en van Buslik, en ze heeft niemand van ons herkend. Ze zei dat de huurder een grote, atletische, blonde man was.'

Robert Beijer is een kleine opdonder, maar hij had wél de sleutel van die garageboxen.

'Beijer zegt dat die boxen door mensen van de staatsveiligheid werden gehuurd. Ik geloof hem, maar eigenlijk weet ik er niks van af. Ik weet alleen dat Beijer de adressen én de sleutels had.

Ik ben een keer met hem tot bij die box in de Hippocrateslaan geweest. Beijer moest nog even langs lopen bij een vriendin, een zekere Martine, zei hij. Ik liep wat rond in de buurt. Tien minuten later zag ik hem uit een garagebox komen. Ik zei nog: "Die Martine van jou heeft wel een aardig optrekje." Later, toen Beijer en ik in de gevangenis zaten, liet hij mij via mijn vrouw weten dat "het huis van Martine" dringend moest worden opgeruimd. Ik heb mijn vrouw toen naar Christian Amory gestuurd. Die heeft de box leeggehaald. De politieke fiches van de rijkswacht, die we aan

Moureaux te koop hadden aangeboden, lagen daar. Tenminste, dat heeft Beijer me verteld.

(denkt na) Eigenlijk wil ik nog iets zeggen over die diefstal bij Mendez. De dieven hebben niet zijn volledige collectie meegenomen. Er zijn enkele wapens blijven liggen, maar Mendez heeft die ook als gestolen opgegeven bij de verzekering. En hij heeft aan mij gevraagd om ze te verkopen. Op die manier hebben we allebei nog iets aan die diefstal verdiend, begrijp je?'

Nu u het zegt: u hebt nog een tijd een wapenwinkel gehad in Jette. Ging het er daar ook zo fris toe?

'Wapenhandel is nooit proper. Ik heb het ook niet altijd volgens het boekje gedaan. *(leunt voorover)* Juan Mendez en ik speelden nogal dikwijls vals. Hij bracht van overal wapens mee om zijn verzameling uit te breiden, in het zwart uiteraard, en ik waste ze in mijn winkel wit. Zegt de naam Willy Pourtois jullie niets? De legendarische *chipoteur* uit de Belgische wapenhandel. Eerlijk, ik ken hem niet, ik heb hem nooit gezien, maar ik heb zijn naam héél dikwijls gebruikt. Als ik iets in orde moest brengen voor Mendez, en ik wist niet zo gauw iets te verzinnen over de herkomst van het wapen, dan schreef ik: gekocht bij Willy Pourtois.'

Hebt u Martial Lekeu gekend?

'In 1975 heb ik een paar maanden met hem samengewerkt. De vent was totaal oninteressant. Ik wilde niet te veel met hem te maken hebben. Nu legt hij dampende verklaringen af in de VS. Maar hij weet geeneens waarover ie het heeft. Alles wat hij beweert, heeft hij van horen zeggen.'

Hij zegt: 'Bouhouche heeft Zaventem gedaan en de Bende-overval op de wapenhandel van Dekaise. Bouhouche is rechts en levensgevaarlijk.'

'Ach zo? *(lacht groen) Merci*, een fameus cadeau. Lekeu heeft twee redenen om stomme dingen te zeggen: hij heeft problemen met de Amerikaanse immigratiedienst en hij wordt lastig gevallen door het parket van Dendermonde vanwege zijn aandeel in de Bende-aanslag in Temse.

Wat Dekaise betreft: ik ben geen vriend van hem, zoals de flikken beweren, ik was een klant, een héél goeie klant. Ik hoefde Dekaise niet te overvallen, ik kreeg van hem wat ik wilde. Als ik tegen hem zei: "Ik moet vijfentwintig mitrailleurs hebben, tegen morgenvroeg," dan làgen ze daar de volgende dag.'

Volgens Jean Bultot hebt u Mendez vermoord.

'Bultot zit in Paraguay, tweeduizend kilometer hier vandaan, die kan kletsen wat hij wil.'

Bent u lid geweest van Westland New Post?

'Nee! Ik word bij WNP gesleurd omdat ik bevriend ben met Alain Weykamp, dat is alles. Weykamp is nu trouwens lang niet meer zo rechts als vroeger. Het Front, WNP, dat waren jeugdzonden van hem.'

Bent u nog altijd een supporter van extreem-rechts?

'Knoop dit goed in jullie oren: mijn vader heeft in het verzet gezeten, en mijn schoonvader is een jood. Ik ben niet rechts, en ik ben zéker niet extreem-rechts. Ik houd niet van extremen. Ik houd van comfort, van een mooi huis, van lekker eten. Ik ben een liberale democraat, een aanhanger van het Amerikaanse systeem: wie werkt, verdient geld, en wie niet werkt, tja, die moet dan maar van de straat leven.'

Volgens Gérard Bihay, de man van het befaamde rijkswachtrapport over extreem-rechts, zag u indertijd zo zwart als een kolenboer.

'Bihay is een kalf. Zal ik je vertellen hoe hij dat dossiertje in elkaar heeft gestoken? Hij heeft een nummer van AMI, het blad van de wapenfreaks, gekocht, en uit de lijsten van de schutters heeft hij een aantal namen overgeschreven die hem bekend voorkwamen. Zo van: aha! Jean Bultot, adjunct-gevangenisdirecteur. Madani Bouhouche, rijkswachter. Hier een gewezen para, daar een sukkel van de politie... En dat allemaal omdat Bihay last heeft met zichzelf.'

Francis Dossogne zult u dan ook wel niet kennen?

'Niet persoonlijk. Maar hij heeft natuurlijk een reputatie. Dossogne is een abstracte geest, hé. Hij ziet zichzelf graag als de grote organisator. Altijd bezig nieuwe clubs op

te richten; hier een Groep G, daar een Groep M. En maar komplotteren *(superieur lachje).*'

In een van die garageboxen heeft de politie een Volkswagen Passat gevonden. Die was gestolen door Maurice Lammers, een zware jongen uit het milieu en vader van WNP'er Eric Lammers.

'Ja. Ik zat al een tijd in de gevangenis en ik was het beu. Ik zei tegen mijn vrouw: "Ik heb een auto nodig, ik wil ontsnappen." Mijn vrouw is toen naar Weykamp gegaan en die heeft zijn vrienden aangesproken. Maurice Lammers heeft die auto inderdaad voor mij gestolen, maar de ontsnapping is niet doorgegaan. Dat pistool, dat ze bij mij thuis in een pot bolognese-saus hebben gevonden, was ook voor een ontsnapping bedoeld. Een andere.'

Waarom wilde u uit de gevangenis ontsnappen?

'Om er niet meer in te moeten zitten, tiens! In het begin denk je: ik heb niets misdaan, ze kunnen mij hier niet lang houden. Maar na twee jaar begin je daaraan te twijfelen.'

Wilt u er nu nog vandoor gaan?

'Ik zal voor het Hof van Assisen moeten verschijnen, daar is niks aan te doen. Ik heb me erbij neergelegd. Als ik nu zou verdwijnen, dan beken ik schuld en dat wil ik niet. Maar na het proces pak ik m'n koffers, dat staat vast. Ik kan hier niet blijven. Het is te moeilijk, op alle gebied.'

Bent u het slachtoffer van een komplot?

'Nee. Ik ben het slachtoffer van de onbekwaamheid van het gerecht en van de politiediensten van dit land. Ze zijn te lui en te stom om een serieus onderzoek te voeren. Dus wat doen ze? Ze bijten zich vast in één spoor, en ze vergeten al de rest. Bekijk dat hele Bende-dossier. Eerst hadden de Borains het gedaan. Heb je die gasten al eens gezien? Ik heb ze in de gevangenis ontmoet. Mensen, mensen! Cocu is kreupel, hij slikt pillen en zuipt de hele dag koffie. Kaçi Bouaroudj kan zijn eigen naam niet eens schrijven. En Estiévenart is gewoon getikt. Dat moet dan de Bende voorstellen! Daarna was ik het beest. En zodra Patrick Haemers terug in het land is, krijgt die alles op z'n kop. Je zult het

zien! Dan zullen ze zeggen dat Haemers alle onopgeloste misdaden van het afgelopen decennium heeft gepleegd. Zijn ze er bij de politie ineens vanaf.

Guy Goffinon heeft mij al die ellende bezorgd. Hij wilde koste wat het kost het Bende-mysterie oplossen. Ik begrijp dat wel, de man heeft in z'n hele carrière niet één serieuze zaak opgehelderd. In het begin zei hij tegen mij: "'Geef toe dat je Mendez hebt vermoord, zeg dat het wettelijke zelfverdediging was, en ik zorg ervoor dat je er met vijf jaar vanaf komt." Ik heb dat geweigerd, en toen begon hij met stront naar mij te gooien. Valse beschuldigingen, valse PV's... Hij heeft letterlijk tegen mij gezegd: "Bouhouche, ik maak je kapot." De smeerlap heeft zelfs de vrouw van Mendez tegen mij opgezet. Zij verdenkt mij nu ook van de moord op haar man. Dat vind ik heel erg.

Goffinon is zogezegd "ontmoedigd" uit het Bende-onderzoek gestapt omdat ze mij hebben vrijgelaten. Onzin. Toen Schlicker nog op de zaak zat, was Goffinon eigenlijk de baas. Hij had een eigen auto, hij kreeg zoveel medewerkers als hij maar wilde. Want Schlicker is een mossel, die deed alles wat Goffinon zei. Toen Hennart kwam was het spelletje van Goffinon uit. Toen moest hij bevelen gaan uitvoeren, en dat doet monsieur Goffinon niet graag. Dààrom is hij jankend weggelopen.'

En hoe zit het nu met de Bende? U hebt er zeker ook niks mee te maken?

'Natuurlijk niet. Volgens mij zijn het geen Belgen. Anders waren ze al lang gepakt. Kennen jullie één zaak die na zes jaar nog altijd niet is opgelost? Ik niet! Dat bestààt niet. Er is altijd wel iemand die iets stoms doet. Je kent dat toch: de vrouw die naar de flikken loopt omdat ze een pak rammel heeft gekregen van haar vent, en die vent is dan de reus.

Maar waarom moet de Bende per se met politiek te maken hebben? Pfff, het kan me eigenlijk geen barst schelen, als ze mij maar met rust laten.'

Martial Lekeu had beter zijn mond gehouden. Al zijn grote zakenplannen liggen in het water. Na dit interview heeft hij in Orlando z'n telefoons laten afsluiten en is hij verdwenen. Hij zit nu ergens in Miami.

Zijn Mossad-verhaal was flauwekul; een poging om zichzelf uit de Bende te praten. Maar de rest was niet gelogen. Lekeu wist waarover hij het had. Zijn Groep G werd een jaar later teruggevonden op de zolder van pa Dossogne. Het project Staatsgreep zat er nog aan vastgepind. Lekeu's angst voor het mollenwerk van extreem-rechtse rijkswachters in het Bende-onderzoek was ook niet ongegrond: Didier Miévis, het opperhoofd van de Groep G, is in het onderzoek gekropen. Met de vriendelijke toestemming van zijn chefs. Dus, als Lekeu zegt dat Francis Dossogne en Benoît de Bonvoisin de sponsors van de Bende van Nijvel zijn, dan heeft hij misschien wel gelijk.

Madani Bouhouche had ook beter zijn mond gehouden, toen hij zei: 'Als ik verdwijn, beken ik schuld.' Want vijf dagen na het gesprek ging hij, samen met zijn vriendje Robert Beijer, op bezoek bij de Libanese zakenman Suleiman in Antwerpen. Madani had wéér zijn revolver bij zich. Het gevolg: Suleiman bijna dood, zijn neef helemaal dood, Beijer sindsdien spoorloos en onze held een maand later gearresteerd in gezellig Torremolinos. Met een litteken tussen zijn ogen en een buil op zijn hoofd.

En Madani heeft het wéér niet gedaan. 'Het was een zaak van Beijer. Hij heeft geschoten. Ik ben meegegaan omdat ik me verveelde.'

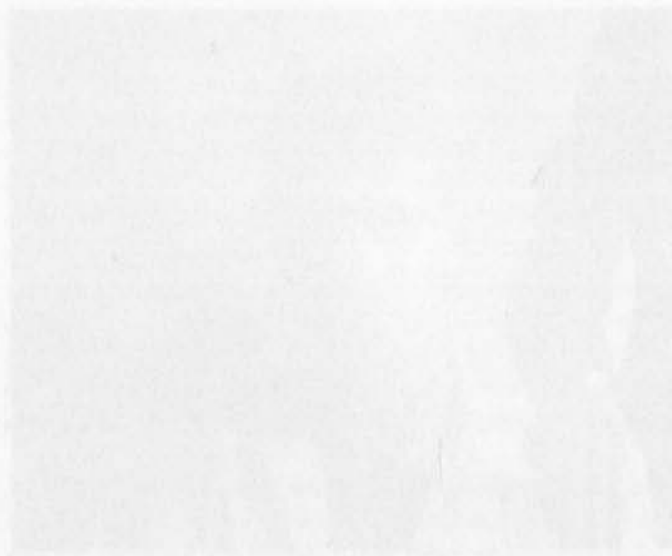
Madani Bouhouche zit nu in de gevangenis van Vorst. Van Beijer geen nieuws.

De man die niet lachte

Patrick Haemers

Oktober 1989

'Ben ik een reus?'

Patrick Haemers draait zich langzaam om en kijkt mij koud aan. Ik staar schaapachtig terug.

'Het is anders niet zo'n moeilijke vraag. Ben ik een reus?' vraagt hij opnieuw, terwijl hij naast me komt staan.

Hij is groot. Maar een reus?

'Nee,' zeg ik.

'*Bon*,' zegt Haemers.

Recife, Brazilië, woensdag 11 oktober.

Het is bloedheet in het gebouw van de federale politie. Buiten schroeit de middagzon de havenstad in de noordoostelijke staat Pernambuco. Binnen gooit een agent achteloos zes FAL-machinegeweren op de balie. Een groep mannen graait ernaar en propt de broekzakken vol munitie. Zijn dat ook agenten? Ze zien eruit alsof ze net zijn opgepakt wegens een collectieve verkrachting. Ach, die vreemde landen en hun vreemde gebruiken...

Op 27 mei 1989 werden Patrick Haemers, zijn vrouw Denise Tyack en jeugdvriend Axel Zeyen gearresteerd in Rio de Janeiro. In juli verhuisden ze naar deze zogenaamde *high security* cellen. Hier wordt onze 'publieke vijand nummer één' dus op ijs gehouden. Hier wacht de man voor wie de Brusselse onderzoeksrechter Jean-Pierre Collin een waslijst van beschuldigingen heeft uitgeschreven – moord, hold-ups, het verhandelen van zwart geld en de ontvoering

van vleeshandelaar Paul vanden Boeynants – op de beslissing over zijn uitlevering aan België.

'*Venga!* Kom mee!' wuift de hoofdcipier. We slenteren slapjes over een binnenplaats vol auto's. De gevangenispoort staat wijdopen. De muren rond de binnenplaats zijn nauwelijks twee meter hoog; zelfs een dwerg met beperkte atletische kwaliteiten wipt er zo overheen. *High security?*

De cipier zwaait een ijzeren deur open. We lopen een loods in. Drie ongewapende, buikige bewakers hangen ongeïnteresseerd geeuwend voor een gesloten traliedeur. Dit is de spreekkamer.

'De drie Belgische gevangenen zullen meteen komen,' zegt de hoofdcipier en duwt een zakdoek in zijn zwetende speknek. We gooien onze tassen in een hoek. Niemand neemt de moeite om ze te doorzoeken. Er kunnen anders aardig wat machinegeweren en handgranaten in. Een magere straatkat glipt door een spleet naar binnen en verdwijnt in het duister achter de traliedeur. *High security?*

De Amerikaanse fotograaf Andrew Posner graait nerveus door zijn haar. 'Weet je zeker dat het veilig is met die kerels? Ik bedoel maar... *Hey man, these guys are heavy!*'

'Patrick is mijn vriend,' zegt de grijze, kalende Braziliaanse advocaat Israel de Mello Rezende, terwijl zijn dunne armen theatrale cirkels beschrijven. De Mello verdedigt Haemers in Brazilië. 'Ik ken Patrick doordat zijn vrouw en ik allebei lid zijn van de ruitersclub Fazenda Club Marapendi. Ik hou heel veel van paarden en Denise ook. Ik heb er zelf drie. De beroemde Braziliaanse ruiter Nelson Pessoa is een persoonlijke vriend. Schrijft u dat maar op!

Toen ik hoorde dat Patrick en zijn vrouw waren gearresteerd, sloeg ik achterover. Ik heb onmiddellijk aangeboden om hen te helpen. Ik geloof namelijk niet dat Patrick een gangster is en een moordenaar. Zolang de Belgische justitie geen keiharde bewijzen op tafel legt, weiger ik dat te aanvaarden. En tot op heden heeft ze dat niet gedaan.

Patrick en Denise zijn heel keurige, respectabele mensen. Ze zijn mijn vrienden.'

Dan zwaait de traliedeur open en staart Axel Zeyen recht in de lens van de fotograaf. Zijn gezicht vertrekt in woede en hij verdwijnt weer. Ik hoor hem luid schelden. De stem van Denise Tyack reageert. Even later verschijnt zij in de deuropening. Ze is klein en gebruind. Ze glimlacht.

'Wat gebeurt er? Axel is kwaad. Hij wil niet meer met je praten.'

'We wilden een foto van hem maken.'

'*Qu'est-ce-qu'ils veulent? Midnight Express?*' gilt Zeyen vanuit z'n cel. Hij zal zich niet meer laten zien. De man wiens verklaringen zich tot nu toe beperkten tot het eindeloos herhalen dat hij een jeugdvriend is van Haemers, dat dat geen misdaad is en dat hij van niks weet, zal er blijven zitten tot wij vertrokken zijn.

'*He's dangerous, man. He scares the shit out of me,*' zegt de fotograaf.

En dan is er Haemers. Helemaal in het wit. Ongeïnteresseerd, afstandelijk, op het arrogante af kijkt hij om zich heen. Hij zweet. Ik ook.

'Hij ziet er niet goed uit,' fluistert William Vanvolsem, een Belgische correspondent in Rio die Haemers onmiddellijk na zijn arrestatie voor VTM heeft geïnterviewd. 'Hij is mager geworden en kijk, zijn gezicht zit onder de puisten.'

Wat zeg je tegen een man die door de pers is uitgeroepen tot 'het beest van België': Hoe maak je het?

'Uitstekend, gezien de omstandigheden,' antwoordt Haemers. Zijn gezicht blijft een hard masker. Met hautaine inschikkelijkheid poseert hij voor de fotograaf. Hij kijkt ijzig, dreigend in de lens. Hier ben ik, Patrick Haemers.

'*You could try a smile,*' zegt Posner.

'Ik hou niet van lachen. Ik lach nooit,' zegt Haemers.

'Jij wilt een interview,' knikt Denise Tyack vriendelijk.

'Dat kan, maar dat kost je wel 120.000 frank. Die zijn niet voor ons, maar voor de straatkinderen van Recife. Hier in het Nordeste is zoveel ellende en armoede. Je kunt het je niet voorstellen. Patrick en ik willen iets voor die mensen doen. Regelen jullie dat maar met mijn advocate Maria Lucia da Costa. Die zal het geld aan de stichting Casa Carolina geven.'

'Ik zou maar uitkijken,' zegt advocaat De Mello later. 'De kans dat het geld werkelijk bij de straatkinderen terechtkomt, is nul. Het zal verdwijnen in de zakken van Da Costa en haar vriend Newton Lobo, die zich ook uitgeeft voor advocaat van Patrick, Denise en Axel. Dat koppel is totaal onbetrouwbaar. Normaal werken ze voor de grote smokkelaars hier uit de streek. Ik heb Da Costa daarnet horen zeggen dat ze drieduizend dollar wil; anders kapt ze ermee. Hoeveel frank is drieduizend dollar? Maar Patrick en Denise hebben er niks mee te maken. Ze zijn oprecht als ze zeggen dat ze iets voor de straatkinderen willen doen. Het zijn prachtige mensen, heel sociaal begaan.

Dit is Brazilië. Als er hier gringo's worden gearresteerd van wie men denkt dat ze veel centen hebben, dan zwermen er onmiddellijk stapels bedenkelijke advocaten op af, die er alleen op uit zijn om zoveel mogelijk geld uit hun zakken te slaan... Ik niet, meneer! Ik ben zo niet. Ik wil dat gerechtigheid geschiedt!'

Ondertussen blijft De Mello vader Achille Haemers wel bestoken met brieven waarin hij vraagt waar zijn tweehonderdduizend frank blijven, want 'gerechtigheid is duur in Brazilië'.

'Hé, Patrick, laat niet op je kop zitten!'

Twee Brazilianen lopen naar buiten en wuiven.

'De mensen zijn hier zo charmant,' zegt Haemers. 'Hier ben ik geen gevaarlijke gangster. Hier word ik gerespecteerd. En fatsoenlijk behandeld. Ik had veel gehoord over de gevangenissen in Brazilië, maar dat is allemaal onzin.

Het is hier veel beter dan in België, waar de gevangenissen en het regime walgelijk zijn. Ben je al in de amigo in Brussel geweest? Die stinkt onmenselijk! Hier is alles keurig in orde. We hebben elk een afzonderlijke cel, naast elkaar. Er is een douche in de cel en we krijgen elke dag eten dat door een restaurant wordt geleverd. De deuren van de cellen staan open en elke ochtend of middag mogen we op de binnenplaats. In Brussel zou ik onmiddellijk van mijn vrouw worden gescheiden. Hier hebben we een cel waar we bij elkaar kunnen zijn om te...converseren.'

De TV-beelden van de pas gearresteerde Haemers in Rio zijn nog vers: Belgiës meest gezochte gangster, die zich ontspannen en vriendelijk glimlachend tot de wereld richtte. Zwaaien met het handje, kussen voor z'n vrouw en ja, hij had al die overvallen gepleegd. Ja, hij had VdB ontvoerd. Ja, hij had gemoord. Op het moment dat hij de trekker overhaalde, deed het hem niets. De walging kwam pas later. Dan moest hij braken. De gedegen Belgische burger reageerde ontzet. Schande! Hoe haalde een moordenaar het in z'n kop om zich als een filmster te gedragen! Om met een grijns te komen vertellen dat alles wat over hem wordt gezegd waar is, en nog veel meer.

'Die bekentenissen stellen niets voor,' bijt Haemers nu. 'Ik werd in de val gelokt door die rijkswachter... Ik weet niet meer hoe hij heet, maar hij had een smerige smoel.'

'Majoor Paul van Thielen van het Centraal Bureau voor Opsporingen,' help ik.

'Dat is 'em,' zegt Haemers.

'Je kunt je dat niet voorstellen,' roept Denise Tyack. 'Je leidt een normaal leven. Heel gewoon. Ik ben 's ochtends met het huishouden bezig: ik speel met onze kleine Kevin en ik bak taarten. En plotseling komt de Braziliaanse politie binnengevallen. Die kerels zeggen dat ze Patrick en Axel hebben gearresteerd en ze nemen mij en Kevin mee. Je hele leven valt op dat moment in duigen.'

'Ik was een zenuwinzinking nabij,' knikt Haemers. 'Ik was helemaal de kluts kwijt. Om halfelf werd ik gearresteerd door Franse en Braziliaanse politiemensen. De hele dag heb ik in het kantoor van de federale politie in Rio gezeten, vastgeklonken aan Axel. Ik zag mijn zoontje van vier tussen de bureaus dwalen. Hij merkte wel dat er iets aan de hand was, maar hij snapte het niet. Ik was in paniek...'

'Voor Patrick zijn z'n familie en z'n zoon heilig,' barst Denise los. 'Ik kan niet...'

Het gezicht van Haemers vertrekt. Autoritair steekt hij z'n hand uit. Zonder haar aan te kijken. 'Ik voer hier het woord,' zegt hij hard.

'Ik was dus totaal overstuur. De Belgische consul kwam mijn zoon halen. Wat zou er met hem gebeuren? En toen werden we naar een cel gebracht. De cellen van de Federale Politie in Rio, dat is de hel. Je zit er met zes mensen in een piepkleine ruimte, je krijgt er niets te eten. Het was vreselijk!

Na twee dagen kwamen ze mij vertellen dat de Belgische agenten er waren. Van Thielen liet toen voor de eerste keer zijn kop zien. Hij zei: "Jij weet niet wat het is om in Brazilië in de bak te zitten. Dat is Midnight Express!" Ik heb toevallig die film gezien en dat is erg, héél erg. "Maar ik zal je een goeie raad geven," zei Van Thielen. "Morgen geef je een persconferentie en dan zul je niet over politiek praten, maar alles bekennen. Alles! Je zegt gewoon: alle beschuldigingen kloppen. Dan zorg ik ervoor dat je binnen de week wordt uitgeleverd en dat je je vrouw en je kind heel snel weer zult zien. Als je weigert, dan word je in een of andere Braziliaanse gevangenis weggezet en dan zal het nog heel lang duren voor je weet wat er met je kind is gebeurd."

Die onverwachte arrestatie had me een geweldige morele opdoffer gegeven. Ik wist niet meer wat ik moest doen. Ik vertelde mijn vrouw wat Van Thielen had beloofd en zij zei: "Best, ik ben bereid om nog veel meer te bekennen, om het allemaal zo echt mogelijk te laten lijken." Jullie hebben

ons allemaal met een glimlach gezien op TV, maar dat was een verkrampte glimlach. Ik had geen greep meer op de gebeurtenissen. Ik was een automaat, ik deed wat ze zeiden dat ik moést doen. Omdat ik bang was voor mijn kind.

Pas een paar dagen later kwam ik opnieuw bij bewustzijn. En toen stond Van Thielen er weer. Hij liet me een papier zien, waarop in het Portugees drie zinnen waren getikt: dat ik me niet zou verzetten tegen mijn uitlevering aan België. Ik moest dat papier tekenen en om het helemaal fraai te maken, had hij een bekentenis klaargemaakt waarin ik alles toegaf. Die had hij zelf geschreven. Totaal onwettelijk, maar onderzoeksrechter Jean-Pierre Collin had hem gevraagd om de zaak zo op te lossen.

Op dat moment begreep ik wat er aan de hand was. "Ik teken niet," zei ik, "dit heeft niets te maken met mijn uitlevering. Jullie willen mij er gewoon in luizen." Meester De Mello was razend. Hij zei: "Jullie zijn een stel idioten, om je op die manier in de val te laten lokken!" Ik ben toen teruggekrabbeld. Maar de schade was al aangericht. Iedereen had mijn TV-optreden gezien.'

De lange, magere Israel de Mello leunt ontspannen achterover op de sofa in de lobby van het Hotel Quatro Rodas en merkt te laat dat die geen rugleuning heeft.

'*You likedje Brasil?*' vraagt hij in een uitermate vreemd Engels, terwijl hij moeizaam overeind krabbelt. 'Patrick en Denise zijn helemaal wild van dit land. Ze willen hier blijven. En ik heb zo het idee dat het wel zal lukken. Het Hooggerechtshof beslist in november of Brazilië Patrick zal uitleveren aan België. Ik ken de voorzitter van het Hof goed. Ik heb al een paar keer met hem over de zaak gesproken. Ik weet dat hij niet erg geneigd is om Patrick aan de Belgen te geven.'

'Heb je een papieren zakdoek voor mij?' Haemers veegt het zweet van zijn voorhoofd. 'Ik ga niet terug naar België.

Ik ben niet van plan om dertig jaar in de gevangenis te gaan zitten, zoals Collin wil. Ik heb toevallig heel andere plannen met m'n leven. En als ze me toch uitleveren, dan zal ik niet lang blijven. Ik weet dat het geen zin heeft om te roepen dat ik onschuldig ben, want daar luistert in België toch niemand naar. Dus zal ik handelen. Als ik moet moorden om vrij te zijn, dan zal ik dat doen. Ik ben geen schaap!

De lijst van beschuldigingen die Collin naar Brazilië heeft gestuurd, is belachelijk. Hij wil mij opzadelen met alle niet-opgeloste hold-ups van de laatste jaren. Ik word beschuldigd van moord, moordpoging, diefstal, brandstichting, ontvoering, afpersing, schriftvervalsing, de hele hap. Ik moet ondertussen de wereldrecordhouder misdaden zijn. En ze hebben geknoeid met de Portugese vertaling van de Franse tekst. In de Portugese tekst hebben ze al die feiten nog een stuk erger gemaakt, om de rechter er toch maar van te overtuigen dat ik een vreselijke misdadiger ben. Ze beschuldigen mijn vrouw zelfs van moord!

Besef je wel wat er hier aan de hand is? Iemand heeft met officiële stukken geknoeid! Ik kan het niet bewijzen, maar vermoedelijk heeft Roberto Rosenblum, de advocaat die hier voor de Belgische staat werkt, dat in opdracht van Collin gedaan. Want Collin is met een persoonlijke afrekening bezig. Hij haat mij. Hij wil mijn vel. De laatste keer dat hij me ondervroeg, heb ik tegen hem gezegd: "Ik praat niet meer met jou. Jij bent net als al die anderen, een zielige flik." Toen werd hij razend. "Ik ben een officier, een onderzoeksrechter, meneer, ik ben hier om je kapot te maken en ik zàl je kapot maken," zei hij. Maar ik laat mijn broek niet zakken voor een stomme flik. *Jamais!*'

Ondertussen is Haemers extreem-links geworden. Hij heeft aan de federale rechter José de Almeida Filho verklaard dat hij in België lid was van de linkse beweging Brigade Socialiste Révolutionnaire (BSR), die VdB heeft ontvoerd. Heel slim, want als het Hooggerechtshof aanvaard dat Haemers

politieke motieven had, dan moet de hele uitleveringsprocedure opnieuw worden ingezet en komen Haemers, Tyack en Zeyen onmiddellijk vrij, tot de Brazilianen over voldoende gegevens beschikken om hen weer te arresteren.

'Maar zover zal het niet komen,' zegt meester De Mello. 'Want op het moment dat ze uit de gevangenis worden ontslagen, sta ik met een auto te wachten. Ik breng ze naar het zuiden van Brazilië, naar de grensstad Santana. Daar steken ze te voet de grens met Uruguay over en worden ze opgevangen door mensen van het Uruguayaanse cavalerieregiment in Riviera, die hen naar de hoofdstad Montevideo zullen brengen. Daar kunnen ze een jaar of twee blijven, tot ze terug mogen naar Brazilië.'

Haemers is heel duidelijk: 'Ik heb in mijn hele leven één overval gepleegd, één. En die is mislukt. Dat was in 1981, in Deerlijk. Het was amateurswerk, stom en onhandig. Ik werd dan ook onmiddellijk opgepakt. Maar ik zat toen diep in de cocaïne - op dat moment ging er vier gram per dag door mijn neus. Die rommel kwam mij de oren uit. Ik was blij dat ik werd gearresteerd, het was een zegen. Ik heb toen een vreselijke ontwenningskuur gevolgd en ik heb het gehaald. Ik ben nu al acht jaar van de cocaïne af. En al die andere hold-ups, daar heb ik niets mee te maken!'

Gek. Vier maanden geleden zei Haemers nog dat Deerlijk zijn achttiende overval was.

'Onzin! Maar ik geef wel toe dat ik betrokken was bij de ontvoering van VdB. Je snapt wel dat ik daar niet veel over kan vertellen. Ik wil alleen kwijt dat ik niet actief aan de eigenlijke ontvoering heb deelgenomen. Als lid van de BSR heb ik me beziggehouden met de voorbereidingen: ik zorgde voor het huren van garages en van de villa, en ik legde de contacten tussen de verschillende leden van de groep en de buitenwereld. Nee, ik wil geen namen noemen. Ik kén ook niet alle leden van de groep. De BSR is zo opgebouwd dat

elk lid maar een paar andere mensen kent. Ik weet zelfs niet wie uiteindelijk VdB heeft ontvoerd.'

Dus Patrick Haemers is extreem-links, een gauchist?

'En waarom niet?' roept Denise Tyack. 'Dat kàn toch! Waarom wordt Patrick altijd in de rechtse hoek geduwd?'

'Ik ben geen hysterische, linkse rakker met een baard en sandalen; ik ben een overtuigd socialist en een democraat. Ik heb die mensen van de BSR jaren geleden leren kennen,' begint Haemers zijn warrig politiek betoog. 'Nachtenlang heb ik met hen gepraat en ik voelde dat ik me achter de grote lijnen van hun politieke standpunten kon scharen. België is zogezegd een democratie, maar dan wel een héél relatieve democratie. Er is zogezegd recht op vrije meningsuiting, maar je hoort maar één klok luiden. Als je kranten leest als Le Soir of La Dernière Heure, dan hoor je de politie. België zit in de klauwen van extreem-rechts. Volgens mij hebben die kerels van de Bende van Nijvel hun slag thuisgehaald. De rijkswacht is versterkt. Er werden tientallen miljoenen verspild aan Golf GTI's, riot-guns en kogelvrije vesten. Je kunt niet meer op straat komen. Kijk naar Brussel: de mensen zijn bang. Het enige wat je 's nachts nog op straat ziet zijn de GTI's van de rijkswacht. Ik ga niet meer uit in Brussel. Ik ben niet gek!

Maar de daders van de Delhaize-slachtpartijen, die willen ze duidelijk niet vinden. Daarom besloot de BSR om VdB te ontvoeren. Het doel was niet om hem af te maken, of om geld uit zijn zakken te halen. De BSR wilde bewijzen dat VdB een grote leugenaar is. Die vent zweert voor de rechtbank dat hij geen geld heeft, dat hij een arme luis is. Wij wilden bewijzen dat hij wél geld heeft, door hem te dwingen losgeld te betalen. Dat heeft hij ook gedaan. Tijdens zijn gevangenschap hebben mensen van de BSR hem bepaalde vragen gesteld over een aantal feiten die zich de laatste jaren in België hebben afgespeeld. Maar daarover wil ik helemaal niets kwijt.

De BSR bestaat overigens nog altijd. Ik ben het enige lid dat in de gevangenis zit. De groep is van plan om in verband met de Bende van Nijvel nog meer belangrijke mensen te ontvoeren. Wij willen die figuren zo de schrik op het lijf jagen, dat ze ons de waarheid vertellen. Volgens ons is dat de enige manier om duidelijkheid in de zaak te krijgen en de bevolking te laten weten waar in België de echte smeerlappen zitten. Overigens, ikzelf heb geen frank gezien van het VdB-losgeld. Dat geld is naar de groep gegaan, die ze zal gebruiken voor andere acties.'

En laat de BSR een van z'n leden zomaar verrekken in een gevangenis?

'De beweging heeft me al een keer bevrijd,' dreunt Haemers. 'Mijn ontsnapping uit die boevenwagen in Heverlee in 1987 was georganiseerd door de BSR. Die heeft toen een aantal professionals ingehuurd om mij te bevrijden. Die ontsnapping is eigenlijk mislukt. Ik ben er vandoor kunnen gaan, maar het was niet de bedoeling dat het er allemaal zo gewelddadig toe zou gaan en dat een agent een kogel in zijn been zou krijgen. Maar ik had geen zin om in de gevangenis te gaan zitten, beschuldigd van misdaden waarmee ik niets te maken had.

Wat? Ja zeg, ik zal eens gaan vertellen wie mij heeft bevrijd! Ik heb mijn mond nog nooit opengedaan, en daar ga ik ook nu niet mee beginnen. Na de ontsnapping heb ik die mensen welgeteld vijf minuten gezien. Ze hebben mij naar een auto gebracht en ik ben alleen naar Parijs gereden, waar mijn vrouw en mijn zoon in een hotel op mij zaten te wachten. Nog diezelfde dag zijn we naar Brazilië vertrokken.

Nu beweert de politie dat Philippe Lacroix, Basri Basjrami en weet ik veel wie mij hebben bevrijd. Gelul! Philippe is een vriend van mij, de peter van mijn zoon. Hij heeft er niks mee te maken. En Basjrami, die ken ik niet. Nu ja, ik ken hem wel. In de gevangenis van Vorst zat ik in een cel met een jongen die hem kende. Basjrami zelf zat op dat mo-

ment ook in Vorst, maar in een andere vleugel. Ik heb hem nooit gezien. Het enige contact dat ik met hem had, liep via die jongen. Je weet wel hoe dat gaat: zeg, kun jij er misschien voor zorgen dat ik een portie kaas of ccn fles wijn krijg? Van die stomme dingen waarmee gevangenen zich bezighouden.'

En hoe zit het dan met al die andere illustere figuren met wie de naam Haemers voortdurend in verband wordt gebracht: de dode Brusselse misdaadcaïd Michel Dewit, diens vrouw Simone Ménin, zijn luitenants Alain Moussa en de vermoorde Ramadan Dodack, de heren van de Bende van Johnny de Staerke...

'Wie zeg je?' vraagt Haemers. 'Nooit van gehoord. Ik ken geen gespuis.'

Brussel, België, 12 februari 1989.

Het parket heeft een belangrijke mededeling voor de bevolking. Wakkere speurders hebben een staaltje van bewonderenswaardig politiewerk geleverd. Aan de Alsembergsesteenweg in Brussel hebben ze een garage opengemaakt. In die garage hebben ze, netjes naast elkaar gestapeld, de materiële aanwijzingen gevonden dat zowat alle misdaden waarop de Belgische politie zich de afgelopen jaren kapot heeft gewroet, zijn gepleegd door één man. Een BMW met dezelfde nummerplaat als die van de wagen van mevrouw Vanden Boeynants, een vingerafdruk van de ontvoerder, en wapens uit de gestolen collectie van Juan Mendez. De gebruiker van deze keet heeft dus Vanden Boeynants ontvoerd, heeft iets te maken met de moord op Mendez en zit kniediep in de Bende. Die gebruiker was Patrick Haemers. Het is te mooi.

In Recife zet Patrick Haemers voetnoten bij zijn criminele carrière.

'Och, ik ben het gewend. "Jij bent de reus," zei een flik tegen mij op een ochtend in 1985," terwijl hij een machinegeweer in mijn gezicht stak. Jij was in Overijse en Eigenbrakel. Gelukkig vond mijn vrouw mijn alibi terug: een betalingsbewijs, dat aantoonde dat ik op de avond van de overval had gegeten in het Brabantse restaurant Le Pagalo. Ik wist het zelf niet meer. "Jij hebt geluk," zei die flik. "Als je dat papiertje had weggegooid, dan was jij nu de reus van de Bende. Dan was je nu dood." Zo gaat dat. Ik ben de joker van de flikken. Ze gebruiken mij voor alles: moorden, overvallen, ontvoeringen. Als ze het weer een keer niet kunnen oplossen, halen ze mijn dossier uit de lade.

De ellende is pas goed begonnen toen ik in 1986 naar de politie in Brussel moest gaan. Mijn auto was gestolen en ik had een klacht ingediend. Terwijl ik op het bureau zat, heeft een of andere briljante geest gedacht: we komen niet uit die Securitas-overval van 17 juli in Gooik, waarbij de begeleider werd vermoord... – Verdomme, hoe heette die ook weer? Ja, Vindevogel of zoiets. Ik weet het niet, want ik was er niet bij. – Waarom pakken we Haemers niet? Die is ertoe in staat. Hij heeft al een overval gepleegd. Uren moest ik blijven wachten, tot ze me plotseling in de boeien sloegen. Ik riep: "Zeg, gaat het een beetje! Dit is belachelijk!" Maar de agenten zeiden: "Geen gezeik. Je bent herkend door een getuige." Terwijl die overvallers verdomme bivakmutsen over hun kop hadden!

Ze namen me mee voor een huiszoeking. Ze haalden alles overhoop en vonden drie miljoen frank en een jachtgeweer. "Wat is dat voor een geweer en waar komt dat geld vandaan?" gilde een flik. Ik zei: "Dat geweer is een wapen en met dat geld heb jij geen zak te maken." Ze namen het geld in beslag en noteerden dat het om 2,3 miljoen ging. Ik maakte me kwaad: "Hé, waar zijn die andere zevenhonderdduizend naartoe?" De flik werd ongemakkelijk. "Wacht even," zei hij. Hij liep naar de badkamer en kwam terug met de ontbrekende zevenhonderdduizend frank. Die smeerlap had dat

geld achterover willen drukken, in de hoop dat hij met mij wel iets kon regelen. Maar toevallig kun je met mij niks regelen!

Ze hebben mij uiteindelijk vijftien uur lang ondervraagd. Na een uur of acht gooide een agent plotseling een sleutelbos voor mijn neus. "Die komt van de Securitas-overval in Drogenbos," zei hij, "en we hebben hem bij jou thuis gevonden. Beken de overval van 17 juli en we zetten jou op de plaats van de chauffeur: die heeft Vindevogel zeker niet vermoord. Als je niet bekent, krijg je Drogenbos ook nog op je dak." Toen zei ik: "Kus mijn kloten! Jullie doen maar. Ik praat niet meer met stomme flikken." En dat heb ik ook nooit meer gedaan.

Hoe moest ik me verdedigen? Ik herinnerde me niet wat ik op 17 juli 1986 had gedaan. Mijn vrouw is toen aan vrienden gaan vragen of zij misschien nog iets wisten. Bleek dat we de zestiende de verjaardag van mijn vriend *le petit Marc* hadden gevierd en dat ik de zeventiende zelf de hele dag bij Marc was geweest. Die jongen ging naar onderzoeksrechter Collin om hem te vertellen dat hij een alibi voor mij had. Maar Collin zei: "Dat interesseert me niet. Jij bent een vriend van Haemers, jij kunt zeggen wat je wilt." Maar verdomme, als je op stap gaat, dan doe je dat toch met vrienden? Moet ik soms een flik van de straat halen om een feestje te bouwen?

Waar die drie miljoen vandaan kwamen? Ik heb jarenlang veel poen verdiend als geldsmokkelaar. Ik bracht het zwart geld van eerbare Belgische en Franse burgers naar het buitenland. Ik nam geld en deviezen mee naar Luxemburg, Zwitserland, Liechtenstein en het eiland Jersey, en deponeerde het daar op geheime bankrekeningen. Je moet alle knepen kennen om niet door de douane te worden gepakt. Ik kende die. Ik was goed, héél goed. Ik had zelfs een cover opgezet: mijn informatica-bedrijf.

Maar geld smokkelen is niet meteen een bezigheid waarmee je kunt uitpakken op je identiteitskaart. En dat is de

hele ellende: ik kan niets bewijzen. Alles gebeurde in het zwart en ik kan uiteraard niet de namen geven van de mensen voor wie ik werkte. Dat is uitgesloten. In België stelde het niet zo veel voor: de gewone zooi van slagers, advocaten, winkeliers, dokters... In Frankrijk werkte ik voor veel belangrijkere mensen. En nee, ik heb nooit opdrachten uitgevoerd voor VdB en zijn entourage. Ik weet dat dat wordt verteld, maar dat is even belachelijk als het verhaal dat hij zijn eigen ontvoering zou hebben opgezet.

Vertelt die stomme Collin mij dat het land naar de kloten gaat met kerels zoals ik. Ik rolde zogezegd de staat. Ik? De staat rollen? Ik werkte in het zwart, maar ik betaalde wél belastingen voor mijn informatica-bedrijf, en elk trimester dokte ik 120.000 frank BTW.

Op een bepaald moment had ik er genoeg van. Ik ben gevlucht. Collin wil koste wat het kost bewijzen dat ik de grootste misdadiger aller tijden ben. Als je die man moet geloven, dan deed ik niets anders dan hold-ups plegen en moorden. Dan had ik zelfs geen tijd meer gehad om te eten of te pissen. Ik walg van die man. Die halve gare heeft een enorm dossier over mij, waarin ik van ongeveer alles word beschuldigd. Als ik in België voor de rechter moet komen, dan zal er hoe dan ook iets zijn waarvoor ze me zullen veroordelen. Maar ik ga geen twintig jaar achter de tralies zitten. Dan pak ik een revolver.

Mijn advocaat zegt in zijn bezwaarschrift aan het Braziliaanse Hooggerechtshof over Collin: *Hij heeft in België een erg slechte naam, er wordt beweerd dat hij een bedrieger is, die in de zaak Haemers alles doet om de waarheid te verdraaien.* Ja zeg, als je zo bekend moet worden in het buitenland...'

Haemers' advocaat Israel de Mello vindt dat er in Brazilië vreselijke dingen zijn gebeurd met Patrick en Denise: 'De federale politie heeft vijf miljoen van hen gepikt. Op de dag zelf dat ze werden gearresteerd, een zaterdag, had Denise tafels, stoelen, een video, een centrifuge en een wasmachine

gekocht. Die moesten nog worden geleverd toen Denise werd meegenomen. De politie vond de bestelbon en de volgende maandag stonden de agenten in de zaak om zelf al die spullen in te pikken.'

Haemers grijnst nijdig. 'Ik ken de verhalen, over de luxevilla in het paradijselijke Rio en over Patrick Haemers die een luizenleven leidt. Maar ik ben geen miljonair. We hadden een mooi huis met een zwembad. Aardig, maar niet overdreven. En dan? Hier koop je al een huis voor een half miljoen. Mijn vrouw had ook een paard, één paard van veertigduizend frank. En we hadden twee auto's, tweedehandse. Ik was op zoek naar werk. Ik wilde mijn geld investeren in een zaak, een serieuze zaak, geen schemerig gedoe. Dàt ligt nu allemaal in het water.'

In maart 1989 werd Michel vander Elst, de advocaat van Patrick Haemers, opgepakt wegens medeplichtigheid aan de ontvoering van VdB.

'Vander Elst heeft er niéts mee te maken,' brult Haemers. 'Hij is mijn advocaat geweest in België, meer niet. Het is weer die idiote Collin die hem laat opsluiten zonder één gram bewijsmateriaal. De ellende is dat Vander Elst een affaire heeft gehad met een ziekelijke mythomane en een angstaanjagende nymfomane: Karin van Geem. Ik ken geen enkele vrouw die respectabeler is dan Michèle Dewit, de vrouw van Axel Zeyen. En uitgerekend over hààr zegt Van Geem dat ze op een nacht Philippe Lacroix heeft gepijpt terwijl hij en Axel de ontvoering van VdB aan het voorbereiden waren. De waanzin! Van Geem houdt ook vol dat ze op een nacht aan de Azuren Kust door iedereen werd verkracht – door Axel, door Philippe, door de vrouw van Philippe... Ja zeg! En voor Collin is die getuigenis aanvaardbaar. Het kind is hysterisch. Ik heb haar gekend. Ze moet zowat de droom zijn van elke buslading rugbyspelers. Die kerels zouden gillend de bus uit stormen als zij op toeren is. Man, ze verkracht je waar je bij staat! Voor je het

weet, ligt je broek op de grond. Vander Elst heeft haar aan de kant gezet. En dit is haar wraak.'

Het is zes uur, tijd om te eten. Haemers staat op. 'Mijn leven is kapot,' zegt hij. 'Het is afgelopen. Mijn vrouw kan haar onschuld misschien nog bewijzen, ik niet meer. Er is geen weg terug.' Hij kijkt me uitdrukkingsloos aan. Hij steekt z'n hand uit. Hij zegt: *Au revoir* en verdwijnt.

Denise Tyack heeft blijkbaar niet zo'n honger. Ze heeft kennelijk weinig last van het gevangenisleven, want ze lacht de hele tijd en nu Patrick weg is mag ze eindelijk haar mond weer opendoen. Ze praat, veel en luid. Zoals de vrouw van de buren die over de tuinmuur heen de stand van zaken doorseint.

'Ik ben bruin, hé? *(houdt haar arm naast die van mij)* Dat is Brazilië. Een schattig land. En een land vol mogelijkheden. De mensen zijn hier zo enthousiast en zo trots op hun land. *Je suis vraiment contente ici.* Ik denk dat we hier blijven. Voor altijd.'

De man die in een schommelstoel zat

Francis Dossogne

Mei 1990

Francis Dossogne heeft een ringbaardje. Hij is klein en mager; hij ziet er even nietszeggend uit als zijn geestverwanten Madani Bouhouche en Jean Bultot. En hij is even handig: driftig keffend dartelt hij rond de hete brij. Dossogne weet veel, en hij geeft ook graag die indruk, maar als het beest een naam moet krijgen, begint hij in zijn pluizig baardje te krabben.

Toch was Dossogne tien jaar lang de boosaardige gouwleider van het Front de la Jeunesse, de schreeuwerige jeugdclub van Belgisch extreem-rechts. Onder zijn kundige leiding bloeide het Front open tot een keurkorps van kettingzwaaiers, brandstichters en revolverhelden, dat in de jaren zeventig een zwart spoor van haat en geweld door Brussel trok. De brandstichting bij het linkse weekblad Pour, het martelen van een KP-militant, de moord op een Marokkaan in Laken... Niet toevallig werden na de exploten van de Bende van Nijvel veel verdenkende blikken in de richting van Dossogne en het Front gekeerd.

Zaterdag 2 juni 1990: groot kabaal in de Belgische kranten. Bij Victor Dossogne, de gepensioneerde legerofficier en vader van Francis, heeft onderzoeksrechter Jean-Claude van Espen het archief van het Front de la Jeunesse ontdekt. Tien jaar te laat en geheel toevallig, want eigenlijk was Van Espen het fiscale wangedrag van baron Benoît de Bonvoisin in kaart aan het brengen. De onderzoeksrechter struikelde

op de zolder van Victor over een stapel documenten die aantonen dat de Groep G, de cel van het Front in de rijkswacht, niet alleen heeft bestaan, maar ook een scenario heeft uitgewerkt om de Belgische democratie met bom- en moordaanslagen ten val te brengen. Is de Bende van Nijvel eindelijk ontmaskerd? Heeft Martial Lekeu gelijk als hij zegt dat Dossogne en De Bonvoisin de bedenkers zijn van de bloedigste episode uit de Belgische politiek?

Dossogne: 'Nee. Dat de Groep G bestaan heeft, dat hebben jullie een jaar geleden zelf uitgebracht. Maar beweren dat de Groep G, het Front de la Jeunesse en ik de Bende van Nijvel zijn... Toen de Bende in actie kwam, bestond de Groep G allang niet meer. Zoveel had ze trouwens niet om het lijf. Het was gewoon een afdeling van het Front, zoals we er ook een hadden in het leger, die overigens veel meer leden had. De Groep G, dat waren hooguit een vijftiental rijkswachters. Tot 1977 hielden die zich bezig met het aanprijzen van onze ideeën binnen de rijkswacht. Allemaal heel onschuldig. Tot de Generale Staf het in de gaten kreeg en het zaakje opdoekte door de leden over het hele land te verspreiden. Langer dan twee jaar heeft die groep niet bestaan.'

We zitten in Grimbergen in een vaal salonnetje dat iets heeft van het studievertrek van een gepensioneerde missionaris; een stoffige souvenirwinkel vol resten uit Afrika. Daar is Dossogne geboren. Hij wiebelt heen en weer in een schommelstoel. De kat op de sofa zet een grimmige klauw in Danny Ilegems.

Vertel nu eens wie er allemaal in de Groep G zat? Noem eens namen.

'O, maar dat is vijftien jaar geleden. Ik herinner me er niet zoveel van. Dat doet er ook niet toe en euh... de meesten zijn nog altijd bij de rijkswacht. Ik wil ze geen problemen bezorgen.'

Onderofficier Didier Miévis?

'Dat zal ik maar niet ontkennen. De meesten waren trouwens onderofficier.'

Of officier, zoals Gérard Lhost, die nu bij de veiligheidsdienst van de EG zit.

'*(kortaf)* Dat weet ik niet meer. Voor zover ik me kan herinneren waren er twee jonge officieren lid. De namen krijgen jullie niet.'

En Madani Bouhouche?

'Dat wordt vaak gezegd, hé. Ik ben het speciaal gaan natrekken in ons archief. Van Bouhouche geen spoor.'

Hij zou er anders wel in gepast hebben, want volgens Lekeu waren de rijkswachters van het Front levensgevaarlijk.

'Lekeu is getikt. Ik heb hem in 1975 leren kennen toen ik als journalist voor Nouvel Europe Magazine werkte. Hij kwam de redactie binnengestapt met een wild verhaal over een of andere mislukte drugraid van de rijkswacht, waaraan hij had meegewerkt. De man was blijkbaar een lezer, want anders was hij wel naar Le Soir gegaan. Hij zei dat hij zijn buik vol had van het amateuristische gedoe bij de rijkswacht. Ik moést het verhaal schrijven. Maar het interesseerde me niet en om van hem af te zijn, heb ik hem doorverwezen naar Miévis, die toen zo'n beetje de coördinator was van de Groep G. Lekeu was een lichtgewicht.'

Maar zijn wijsheden worden nu bevestigd door die vondst bij uw vader.

'Ik herhaal: de Groep G, zoals ze werd opgericht door het Front, is in 1977 uit elkaar gevallen. Vanaf dat moment heb ik er niets meer mee gehad. Maar in die periode is Paul Latinus uit het Front gestapt en aan zijn Westland New Post gaan werken. Hij heeft een aantal zware jongens meegenomen. En dat halen sommige journalisten nu door elkaar: als ze het over mensen uit de Groep G hebben, dan bedoelen ze eigenlijk figuren die van het Front naar WNP zijn overgestapt.'

Was er dan een verschil?

'En of er een verschil was!'

Dossogne vertelt het bekende verhaal. Hoe maarschalk Paul Latinus en zijn nazi-kompanen geheime NAVO-telexen pikten, in Anderlecht twee mensen ritueel afslachtten en de Belgische staatsveiligheid in opspraak brachten door een van haar eigen commissarissen, Christian Smets, alias Le Canard, die zogezegd in WNP was geïnfiltreerd, voor hun kar te spannen. In 1984 werd Latinus teruggevonden in de kelder van zijn vriendin, met zijn nek in een strop. Moord of zelfmoord? Justitie weet het nog altijd niet.

Dossogne: 'WNP was een curieus gezelschap. Het was zogezegd een politieke beweging, maar Latinus en de zijnen hebben zich nooit ingelaten met politiek. Ze deden heimelijk politiewerk: ze schaduwden mensen, ze spioneerden en stalen telexen. Aan de ene kant gingen ze als een echte geheime dienst te werk, met professionele methodes die ze zelf niet bedacht kunnen hebben, en aan de andere kant waren ze soms zo onwaarschijnlijk klunzig bezig. Ze begingen verbijsterende stommiteiten. En toch hebben ze jarenlang ongemoeid hun gang kunnen gaan. Ze werden beschermd.'

Dat is toch niet zo ongewoon? Uw Front mocht ook jarenlang ongestoord tekeer gaan van het gerecht.

'Onnozelaars! WNP, dat was een ander slag. Je weet toch dat dat schorem mij uit de weg heeft willen ruimen? Ik heb er op tijd lucht van gekregen en toen ben ik zelf met een klein onderzoek begonnen. De WNP'ers waren moordenaars. Ze waren altijd gewapend. Met die wapens maakten ze in Brussel jacht op migranten en de slachting in Anderlecht was volgens mij een test, een praktische oefening. De leiding wilde weten hoe ver sommige leden bereid waren te gaan. Het is niet moeilijk om een jongen van twintig over de drempel te duwen. Je geeft hem gewoon een revolver en een ideaal; zo werden de dingen bij WNP aangepakt. De leden werden ertoe gedwongen hun handen vuil te maken, zodat ze op elk moment konden worden gechanteerd. De doden die WNP heeft gemaakt, zijn nog niet allemaal geteld.'

U hebt het nu over de Bende?

'Ja, de Bende moet je bij WNP zoeken. Want WNP stinkt. Zo hard zelfs dat uitgerekend ik, de leider van het Front, als eerste naar alle politiediensten ben gestapt - staatsveiligheid, rijkswacht, gerechtelijke politie - om hun duidelijk te maken dat er iets kwalijks aan de gang was. Lang voor er in de media over Latinus werd gekikt. Ze wisten dus allemaal dat WNP gevaarlijk was. En wat hebben ze met mijn informatie gedaan? Niets! Ik ben ervan overtuigd dat WNP door een Belgische overheidsdienst werd opgericht.'

Welke dienst?

'Latinus heeft voor de staatsveiligheid gewerkt.

Daar gaan we weer. Dit is de bekende deun van Benoît de Bonvoisin, de Zwarte Baron, die al een decennium lang tegen de staatsveiligheid fulmineert. Omdat die dienst heeft ontdekt dat de baron het extreem-rechtse blad Nouvel Europe Magazine financierde. Francis Dossogne heeft als journalist voor dat blad gewerkt en hij was tegelijkertijd in loondienst bij de firma Promotions et Distributions Générales (PDG), waarachter ook de baron schuilgaat. Is Dossogne zijn vriend en gewezen werkgever, die op het moment van dit interview in de gevangenis zit, naar de mond aan het praten?

'Vriend? Rustig, jongens... Ik ken de baron niet. Niemand kent de baron, niemand weet echt waarmee hij bezig is. Toen ik voor Nouvel Europe Magazine werkte, kwam ik hem wel eens tegen. Het beeld dat ik van hem heb is dat van een man die voortdurend van de ene schimmige afspraak naar de andere rent. Je ziet hem overal, maar eigenlijk is hij nergens. Hij is een zakenman. Hij is altijd met geld bezig.'

Geld dat hij in extreem-rechts stak? Zelf ontkent hij dat al tien jaar lang. En iedereen die het tegendeel beweert, bedreigt hij met advocaten en processen.

'De Bonvoisin mag zeggen wat hij wil. Ik weet pertinent zeker dat hij heeft geprobeerd om het Front de la Jeunesse in zijn macht te krijgen. Maar er geld insteken... Dan toch zeker zijn eigen geld niet.'

Omdat de toenmalige minister van Justitie Philippe Moureaux bléëf aandringen bij het onwillige gerecht, werd Francis Dossogne in 1982 samen met een aantal andere Fronters veroordeeld wegens flagrante overtreding van de wet op de privé-milities. Dossogne kreeg tien maanden, maar zat nauwelijks een derde van die straf uit. Hij stapte uit het actieve fascisme en werd privé-detective.

Maar zijn verleden achtervolgt hem. Ook als detective lijkt hij zich te specialiseren in politiek licht ontvlambare affaires: de ontvoering van VdB, Haemers, Reyniers...

'In 1986 ben ik bij de zaak Haemers betrokken geraakt. Denise Tyack, de vrouw van Haemers, is mij toen komen opzoeken met een nogal vreemd voorstel. Ze vroeg of ik de ontsnapping van Patrick Haemers kon organiseren.'

En hoe reageert een detective op zo'n aanbod?

'*(droog)* Ik heb het natuurlijk aanvaard.'

U meent het?

'In deze branche zeg je niet zo gauw nee. Bovendien kan informatie over iemand als Patrick Haemers altijd van pas komen. Ik heb dus vooral geluisterd.'

Kreeg u veel geld aangeboden?

'Nee. Tyack heeft me gevraagd om een prijs te noemen. Ik heb toen een bedrag voorgesteld dat me vrij aanvaardbaar leek. De normale prijs voor het werk en de uren die ik erin zou steken. Maar tot mijn verbazing begon ze af te pingelen. Daar is de deal op afgesprongen. Daarom zeg ik dat Haemers op dat moment het geld niet had om een beetje deftig te ontsnappen.'

Het was u dus om de centen te doen?

'Niet echt. Ik heb Tyack aan het lijntje gehouden.'

Waarom? Had u de politie ingeschakeld?

'Nee, dat ook niet. Ik word niet betaald om de politie te helpen. De gegevens die ik van Tyack kreeg, waren gewoon niet verkoopbaar. Haemers zat nog veilig in zijn cel, voor de politie was er niets aan de hand. Ik had hun misschien kunnen vertellen dat ze Tyack in de gaten moesten houden, maar ik wist dat ze dat al deden, dus... Zij wist het trouwens ook *(lacht)*.'

Zat Michel vander Elst, de advocaat van Haemers, ook mee in de slag?

'Euh... Ja, hij is bij mij geweest. Tyack en hij dachten dat ik een soort ontsnappingskoning was. Op dat moment stonden de kranten vol wilde verhalen over hoe ik Jean Bultot richting Paraguay zou hebben geholpen. Wat onzin was: ik heb Jean in mijn auto naar de luchthaven van Parijs gevoerd, dat is alles.'

Wanneer hebt u dit verhaal aan de politie verteld?

'In 1987, na Haemers' ontsnapping uit een boevenwagen in Heverlee, heb ik contact gezocht met het parket. Toen werd het voor mij interessant: Haemers was ineens publieke vijand nummer één geworden, er stond een mooie prijs op zijn hoofd. Ik heb tegen de mannen van GP-hoofdcommissaris Frans Reyniers gezegd: "Ik weet hoe jullie Haemers weer kunnen pakken." Dat was geen bluf: ik ken mensen die hem in die periode met vrouw en kind over de Gulden Vlieslaan hebben zien flaneren. In de schaduw van het Justitiepaleis! *(ijdele grimas)* Bij de gerechtelijke politie vonden ze het best. Oké, begin er maar aan, zeiden ze, wij zullen het juiste moment afwachten. Ik zweer het: ze hebben toen voldoende kansen gehad om hem te arresteren, maar ik heb gemerkt dat sommige GP'ers er duidelijk geen zin in hadden.'

Welke GP'ers?

'Ik weet in elk geval dat commissaris Jean-Paul Peelos, die ervoor heeft gezorgd dat hoofdcommissaris Reyniers in moeilijkheden is gekomen, met een aantal processen-verbaal uit het dossier van Haemers heeft geknoeid.'

De politie heeft het weer verknald!

'Zeker weten, en geloof maar niet dat er met de arrestatie van Haemers een einde is gekomen aan die manipulaties. Binnen de Belgische justitie blijft men het onderzoek naar de misdaden van Haemers dwarsbomen. Ik kan daar op zijn minst één bewijs van leveren.'

Welk?

'De arrestatie van Michel vander Elst, tiens. Na de ontvoering van VdB hebben mijn collega Georges van Dijcke en ik, met medeweten van Reyniers, opnieuw contact gelegd met Vander Elst. We zeiden dat we Haemers valse papieren konden bezorgen. Dat was in februari 1989. Iedereen wist dat je alléén via Vander Elst bij Haemers kon komen. Hij werd voortdurend geschaduwd. En uitgerekend die man wordt uitgerekend dan gearresteerd! Op zijn minst een onwaarschijnlijke flater, maar volgens mij doorgestoken kaart. Er zijn dus mensen die Haemers liever niet hadden teruggezien. Frans Reyniers werd blauw van woede toen hij hoorde dat Vander Elst was opgepakt.'

Dus Reyniers wilde wél achter Haemers aan?

'En niet zo'n beetje. Reyniers deed gewoon zijn werk. Hij heeft over Vander Elst op een bepaald moment zelfs een interne nota gemaakt: eindelijk hebben we een manier om Haemers te klissen. En dat is hem niet in dank afgenomen, zoals hij onlangs heeft mogen ondervinden.'

Hebt u het nu over zijn aanhouding wegens corruptie en schriftvervalsing?

'Ja. Volgens mij hebben ze hem gepakt. Twee jaar geleden was hij nog goed genoeg om hoofdcommissaris te worden, en nu zou hij ineens een gangster zijn. Er is iets dat niet klopt, want de dingen die hem nu in de schoenen worden geschoven, dateren niet van vorige week, hé.'

Misschien stapelden de bewijzen tegen Reyniers zich zo hoog op dat zelfs de Belgische justitie er niet meer omheen kon?

'Ja zeg, dan is het pas écht erg, want dat zou willen zeggen dat de eerste flik van het land jarenlang ongestoord kon

sjoemelen. Vergeet het maar, volgens mij is het een afrekening. Reyniers is het slachtoffer van mensen die vooral geen duidelijkheid willen in de zaak Haemers.'

Maar zeg dan welke mensen.

'*(antwoordt eerst niet, streelt zijn kat en mompelt dan)* Denk eens na. Wie kan de hoogste politieman van Brussel opzij schuiven. De magistraten van de hoofdstad, natuurlijk.'

En wat is er volgens u niet duidelijk in de affaire Haemers?

'Ik heb al gezegd dat Haemers geen geld had om zijn ontsnapping te financieren. Maar hij is er toch op een professionele manier vandoor gegaan: amateurs overvallen geen boevenwagen. Het waren dus vakmensen en vakmensen moet je betalen. Haemers heeft zich daar in de schulden gestoken. En vermoedelijk heeft hij die terugbetaald met de ontvoering van Vanden Boeynants.'

Met de opbrengst van de ontvoering? Of betaalde hij terug met de ontvoering zelf?

'*(cryptisch)* Dat zal nog moeten blijken. In elk geval, er is iets vreemds met die ontvoering van VdB. Als je de gangster Haemers onder een vergrootglas houdt, dan zie je de gemaskerde overvaller, de flamboyante wildebras die geldtransporten in de lucht blaast. Hij heeft de hersens niet om een serieuze ontvoering uit te dokteren. Dat is als een autodief die bankkluizen begint te kraken. Ik vind het nog altijd heel bizar.

Maar wie of wat achter die ontvoering zat, ik zou het bij god niet weten. Maar er zitten wel meer zwarte gaten in de carrière van Haemers. Tussen 1982 en 1985 smokkelde hij geld. Wiens geld was dat?'

Van onze hard werkende magistraten? Of van VdB en zijn entourage?

'*(filosofisch)* Wij zitten in België in een Italiaanse situatie. De politieke en juridische macht is totaal corrupt en afhankelijk van de georganiseerde misdaad. Ga maar eens na: de meest spannende Bende-taferelen hebben zich afgespeeld in het politiek-financieel milieu van de hoofdstad.'

Probeer eens concreet te zijn.

'Ik noem het de grote tuin van Paul vanden Boeynants.'

En waar blijft u nu zelf in het hele verhaal? Want stop vijf frank in een fascist en hij begint te janken over de rottende westerse democratieën.

'Onnozelaars! De Bende is een afrekening tussen de gangsters die ons regeren. En die afrekening is nog niet afgesloten. De oorlog duurt voort.'

De man die niet naar de vrouwen luistert

Paul vanden Boeynants

Maart 1990

'Vertel eens, wat komen jullie hier doen?' Met een forse haal gooit VdB de deur van zijn kantoor op de Heyzel dicht.

Dit is 'em dus, de man om wie het allemaal draait. Daar zit hij: de 'spin in het web', de 'peetvader', het 'meesterbrein' achter vijftien jaar politieke destabilisatie, corruptie, misdaad, moord en mysterie. Hij heeft zich slecht geschoren.

'Jullie moeten wel opschieten. Ik heb weinig tijd. Wat willen jullie drinken?'

De koning van het Belgische vlees is nu zeventig. Je merkt het niet als hij zo energiek door het bureau dendert, pijp tussen de tanden geklemd. Hij is behoorlijk doof, maar dat is hij bijna z'n hele leven lang geweest. En hij heeft toch nooit veel geluisterd. VdB vertelt het liever zelf. Zijn populaire optredens – een combinatie van zelfverzekerde bombarie en slagersbehendigheid – zijn nu al legendarisch. Dat heeft de parlementaire Bende-commissie in februari 1990 ervaren, toen hij daar kwam vertellen dat het allemaal niet waar was en de zaak vervolgens in een dreunend kwartier naar zijn hand zette. De commissieleden keften even iets onsamenhangends en zakten dan diep weg in het parlementaire pluche. Zes uur lang.

'Ik was blij dat ik eindelijk hun vragen kon beantwoorden. Ik wilde allang voor de commissie verschijnen. Schandalig, zoals sommige mensen daar zonder het minste bewijs om het even wat over mij mochten vertellen. Staatsgrepen,

cocaïne in vlees... Mijn getuigenis was bedoeld om een einde te maken aan dat gezever. Maar dat was een illusie. Ze zijn nu wéér bezig met dingen over mij te schrijven... Aha, daar zijn de drankjes: een cola, een spa en een pintje. *(wijst naar Jan Willems)* Eindelijk nog eens een echte Vlaming die niet bang is om een pintje te drinken. Haha... *A la bonheur!*'

Rijkswachtmajoor Herman Vernaillen heeft voor de Bende-commissie verteld dat u betrokken was bij een poging tot staatsgreep. U hebt gezegd dat hij u daarvoor zijn excuses heeft aangeboden. Vernaillen ontkent dat bij hoog en bij laag. Hij zegt dus dat u een leugenaar bent.

'Hij heeft mij gebeld! Roep mijn secretaresse Jenny even... Vernaillen was oneervol uit de rijkswacht gezet en hij had geen recht op een pensioen. Hij is hier in mijn kantoor geweest, want hij wilde een job bij de veiligheidsdienst van de NAVO. Ik heb de man die verantwoordelijk is voor de aanwervingen bij de NAVO gebeld en gezegd: *Bon*, luister, deze man heeft problemen gehad bij de rijkswacht, maar dat betekent niet dat hij een slechte rijkswachter was. Bekijk zijn dossier objectief. Bekijk het ob-jec-tief! Het is niet gelukt. Vernaillen is niet bij de NAVO... Ah Jenny, heeft die Vernaillen ons gebeld om zijn excuses aan te bieden voor die eh...uitspraken?'

Jenny: 'Ja. Vorige zomer heeft hij twee keer gebeld om te zeggen dat meneer Vanden Boeynants zich geen zorgen hoefde te maken, dat het allemaal verzinsels waren, flauwekul.'

Paul vanden Boeynants: 'Twee maanden voor ik naar de commissie ging, heb ik Vernaillen zelf gebeld en hem nog een keer gevraagd of hij wilde bevestigen dat het staatsgreepverhaal gezever was. Hij heeft dat gedaan en ik heb hem gezegd dat ik geen klacht tegen hem zou indienen.'

Hebt u hem geholpen met zijn pensioenproblemen?

'Nee. Of ja, toch wel. Wat heb ik nu weer gedaan? Ik heb gebeld... Nee, ik heb een brief geschreven naar de Generale

Staf om te zeggen dat ze voorzichtig moesten zijn. Maar zo heb ik wel honderden brieven geschreven.'

U bent ook druk in de weer met een aantal mensen een proces aan te smeren: ex-rijkswachter François Raes, Maud Sarr, de vrouw die voor een camera van VTM beweerde dat u dankbaar gebruik hebt gemaakt van het hoerennet van mevrouw Fortunato Israël om bepaalde affaires rond te krijgen... Waarom spaart u VU-parlementslid Hugo Coveliers eigenlijk? Hij noemde u een mafioso, een pedofiel en een moordenaar.

'Coveliers is een parlementair. Hij is onschendbaar.'

Parlementaire onschendbaarheid kan men opheffen.

'Een parlementair mag zeggen wat hij wil. Als de fiscus Coveliers morgen in de kraag grijpt, dan zullen ze zijn onschendbaarheid opheffen. Anders niet. En zeker niet omdat hij mij beschuldigt.'

Bent u niet kwaad op Coveliers?

'*(droog)* Ik heb tegen hem gezegd dat hij een beetje té publiciteitsgeil is. Meneer Coveliers is een jonge politicus. Hij heeft het niet gemakkelijk. Hij wil per se zijn politieke carrière van de grond krijgen.'

U zit hier nu een beetje te grinniken om Coveliers. Maar tegelijkertijd begint u een proces tegen De Morgen, omdat die een onschuldige foto heeft gepubliceerd van de carnavalstoet in Aalst.

'*(heftig) Allez, allez!* Hebben jullie die foto gezien? Een hoop blote travestieten die rondlopen met mijn foto. *Ah non!* Nee, nee, nee! Ik kan veel verdragen, maar ze moeten niet overdrijven. Dat kàn niet! Ik heb ook kinderen en kleinkinderen. Mijn kleinkinderen worden uitgescholden op school.'

Zijn er nog die een attentie mogen verwachten van u?

'Vandaag dien ik een klacht in tegen die Sik.'

Het stoort u dat Louis Sik, de gewezen medewerker van wapenfabrikant Roger Boas die zegt dat Boas u voor meer dan 800 miljoen heeft gesmeerd in ruil voor wat legerbestellingen, zijn verklaringen van enkele jaren geleden vandaag blijft herhalen?

'*(doof)* Als ik ooit te weten kom aan wie ik dit allemaal te

danken heb, dan zal ik die verdomme een keer... *(zwaait wild met een vuist)* Er zit iemand achter, dat is toch duidelijk!'

Wie?

'Dat zeg ik niet. Zolang ik geen bewijzen heb, val ik niemand aan. Ik wil niet zijn zoals François Raes en al die anderen. Het is toch niet te geloven dat ze die Maud Sarr hebben betaald om een valse verklaring af te leggen. *(bijt hard op zijn pijp, zijn stem sist)* Pas op, hé. Pas op! Voor de oorlog is het in Duitsland ook zo begonnen. Met "getuigen", die tegen betaling valse getuigenissen aflegden. En iedereen weet wat voor gevolgen dat heeft gehad... *(fluit dreigend tussen zijn tanden)*'

U hebt eigenlijk hetzelfde gedaan voor de Bende-commissie. Daar insinueerde u dat de staatsveiligheid verantwoordelijk is voor al uw miserie. Maar u hebt niet duidelijk gemaakt hoe of waarom. U had het over een diefstal in uw kantoor...

'Eind 1982 hebben ze bij mij ingebroken. Drie maanden nadat mijn problemen met de fiscus waren begonnen.'

En heeft die diefstal iets te maken met de staatsveiligheid?

'Dat weet ik niet. Maar zet al de gebeurtenissen eens op een rij: ik ben kandidaat voor het ambt van burgemeester van Brussel en hup, drie maanden later krijg ik problemen met de belastingen voor feiten die jaren eerder zijn gebeurd. Ze breken bij mij in en pats, de pers begint te schrijven dat het gerecht met een VdB-dossier bezig is. *Bon*, in deze tijden is een inbraak heel normaal. Maar het is niet normaal dat ze binnendringen in een lege fabriek, waarin alleen nog mijn bureau stond. Ze kwamen niet voor het geld; ze zochten documenten en die hebben ze ook meegenomen. En even later komt die Bob Beijer mij in de gymzaal opzoeken. Hij zegt: "Meneer Vanden Boeynants, wij weten dat u problemen hebt. Wij houden van u. We zullen uw dossier gaan stelen in het Justitiepaleis." Ik zeg: "Denk toch na! Dat gaat toch niet. Ten eerste heeft het geen zin en ten tweede zal het uitkomen en dan krijg ik het weer op mijn neus." Acht dagen later staat hij er weer.

En het rare is dat hij nooit over geld heeft gesproken.'

Bent u ooit gechanteerd?

'Nooit. *Jamais!*'

Ook niet door de bende van Patrick Haemers, zoals in Brusselse gerechtelijke kringen weleens wordt gesuggereerd?

'Nee. Ik heb dreigbrieven gekregen. Zo van: VdB, *tu es un salaud, on aura ta peau.* Maar die krijgt elke politicus die op de voorgrond staat. En ik heb af en toe wel eens op de voorgrond gestaan.'

Coveliers krijgt zulke brieven ook.

'Dat is normaal. Maar hij moet niet denken dat VdB ze heeft gestuurd!'

Vrolijk gebulder.

'Ja, maar dat is niet om te lachen! Je zult zien, over veertien dagen schrijven ze in de kranten dat Frans Reyniers een vriend van mij is en dat hij mij beschermde. Onthou mijn woorden!'

Is dat dan niet zo?

'*(luistert niet)* Twee jaar geleden las ik zelfs in een krant dat Albert Raes, de chef van de staatsveiligheid, mijn vriend is. *(sarcastisch)* Haha! Ik heb Reyniers één keer gezien.'

Hij blijkt een goeie vriend te zijn van uw goeie vriend Roger Boas.

'Ik zeg het nogmaals: Boas is mijn vriend niet. Een vriend is iemand met wie je geregeld uit eten gaat of naar het voetbal gaat kijken. Dat heb ik met Roger Boas nooit gedaan.'

Op 8 maart 1973 opende de wapenfabrikant Boas een nieuw bedrijf in Zaventem. U was toen als minister van Landsverdediging aanwezig bij de opening. Was dat geen vriendendienst?

'Maar ik heb tientallen nieuwe bedrijven geopend. Telkens als een firma die voor Landsverdediging werkte iets nieuws begon, dan stond ik er.'

Boas heeft op 31 maart 1977 in Brussel een feest georganiseerd om geld in te zamelen voor uw verkiezingscampagnes.

'Dàt is waar. Absoluut!'

Dat was toch een heel mooi gebaar van meneer Boas? U kunt toch

niet blijven beweren dat u nauwelijks wat met hem te maken hebt?

'Maar er zijn tiéntallen mensen die dat voor mij hebben gedaan. Tientallen! Dat is toch normaal! Als ik iets te verbergen had, dan was ik gewoon niet gegaan. Zo simpel is dat. En dan zou ik niet verklaren dat Boas een heel goeie bedrijfsleider is. Het is jammer dat we in België niet meer bedrijfsleiders hebben zoals hij.'

U weet toch dat er tegen hem een onderzoek loopt wegens fiscale fraude?

'Natuurlijk weet ik dat.'

Vindt u het als politicus, die de belangen van de staat en van de burger moet behartigen, normaal dat een bedrijfsleider de burgers bedondert?

'Zijn mensen die problemen hebben met de fiscus dan slechte managers?'

Nee, slechte burgers.

'Ja zeg, maar met de fiscus moet je een beetje chance hebben, hé. Maak mij morgen baas van de Bijzondere Belastinginspectie, en ik heb binnen de zes maanden honderd bedrijfsleiders bij hun lurven. Laten we niet schijnheilig zijn. Het probleem van Boas is het probleem van alle bedrijfsleiders die zaken doen in Arabische landen. Hoe denk je dat het er bij die Arabieren toe gaat? Als je die sjeiks geen tien of vijftien procent toeschuift, dan maak je geen kans.'

Tenzij je ze vrouwen geeft.

'*C'est ça! C'est ça!* Dat is niet te vermijden. Maar natuurlijk, als je dat probeert te verstoppen...'

Iets anders: uw ontvoerders kregen 63 miljoen in ruil voor uw vrijlating. Een vreemde som is dat, en bovendien veel te weinig voor een man van uw kaliber... Wij zouden minstens 200 miljoen hebben geëist.

'Over dat losgeld weet de politie wat ze moet weten. Ik wil daar niets meer over zeggen. Ik heb zelf ondervonden hoe misdadigers gebruik maken van àlle beschikbare informatie.'

Eigenlijk kwam die ontvoering voor u wel op het juiste moment,

hé? Louis Sik had verklaard dat u waanzinnig veel geld had gekregen van Boas in ruil voor het zogenaamde pantsercontract. Het parket had aan het parlement gevraagd om uw onschendbaarheid op te heffen. En net op het ogenblik dat de volksvertegenwoordiging zich daarover zou uitspreken, werd u...

'*(laat ons niet uitspreken)* Ik moet zeggen: ik begrijp dit niet. Ik begrijp het écht niet. Waar willen jullie naartoe? *Allez, soyons sérieux.* Probeer eens een ogenblik ernstig te zijn! *Bon,* die zaak van dat smeergeld, die 850 miljoen... Meneer Sik heeft daarover een aantal schone brieven vol geschreven. In één ervan schrijft hij: "Ik heb gezien dat VdB dat geld is komen afhalen." In een andere zegt hij: "Ik heb gezien hoe Boas het geld in een koffertje stak om het naar VdB te brengen." En enkele dagen geleden heeft hij op de RTBf verklaard dat Roger Boas hem verplicht heeft om de overhandiging van het smeergeld bij te wonen. Maar dat is toch om te lachen, vrienden! Veronderstel even dat ik die 850 miljoen echt heb gekregen. Dan zou ik er dus geen bezwaar tegen hebben gehad dat er een getuige bij was? *Allez!* En wat die pantservoertuigen betreft: vergeet niet dat ik het contract niet zelf heb getekend. Ik heb het dossier voorbereid, dat is waar, maar mijn opvolger heeft het afgehandeld. Als er iets niet in de haak was, dan zou die dat zeker hebben ontdekt.'

Maar uw opvolger was José Desmarets, een partijgenoot van u een een CEPIC-figuur op de koop toe.

'Aha! En partijgenoten, dat zijn mensen op wie je kunt rekenen?'

Niet soms? Stel u voor dat het een socialist was geweest!

'Maar enfin! *(minachtende grimas)* Nadien zijn de bestellingen bij Boas trouwens gewoon blijven lopen, zelfs toen Defensie in de handen van andere partijen is gevallen. En denken jullie echt dat het pantsercontract door één minister is bekokstoofd? Die zaak is eerst grondig bestudeerd door Economische Zaken, Financiën en Landsverdediging. Daarna is ze doorgeschoven naar een speciale commissie, en vervolgens is ze op de ministerraad terechtgekomen. Ik

zeg u: het is een dossier *en béton. En béton!* Bovendien zie ik niet goed in waarom Boas 850 miljoen, of zelfs maar 8,5 miljoen – wat een geloofwaardiger bedrag is, geef toe – zou hebben uitgegeven om een bestelling binnen te halen die hij zeker zou krijgen. Ja, dat was een certitude! Zijn offertes waren gewoon de beste.

Luister, in 1988, toen die zaak aan het rollen is gegaan, heb ik een persconferentie gegeven. Ze hebben mij toen gevraagd waarom ik geen klacht indiende tegen Sik. "Omdat ik niets wens te ondernemen tegen een zieke man," heb ik geantwoord. En ik heb dat niet zonder reden gezegd, hé. Ik heb medische attesten getoond waaruit bleek dat meneer Sik in behandeling was bij een psychiater. Maar nu begint die Sik opnieuw! En nu weet ik dat iemand hem stuurt. Dus reageer ik nu wel.'

Toen het parlement begin 1989 moest beslissen over het al dan niet opheffen van uw onschendbaarheid, werd daar in één adem ook het corruptieschandaal rond gewezen defensieminister Freddy Vreven (PVV) en de schriftvervalsing van staatssecretaris Anne-Marie Lizin (PS) bij genomen. Uiteindelijk kreeg u alle drie het voordeel van de twijfel. Is dat geen typisch Belgisch compromis geweest?

'*(lacht)* Laten we dit even humoristisch opvatten. Mijne heren, jullie betichten de speciale parlementaire commissie die mij heeft vrijgepleit van politieke koehandel, corruptie...'

Nee, noem het...

'Ja, ja! Dat is wat jullie zeggen, nu niet terugkrabbelen, hé. Volgens jullie bestond die commissie uit een resem crapuleuze politici die mij met rust hebben gelaten omdat de andere partijen ook in de...euh...knoei zaten.'

Dat kan toch? Zulke dingen gebeuren. Vooral in België.

'Jullie maken je nog te veel illusies over partijen en partijgenoten. Ik zeg dat je soms beter af bent met een niet-partijgenoot. Want partijgenoten... Pfff... *(maakt wegwerpgebaar)*'

U bent kennelijk zeer teleurgesteld in uw partij. Het is nu al de derde keer dat u daarover begint.

'Ik herhaal het: die onverschilligheid van de politici tegenover wat er allemaal over mij wordt gezegd en geschreven ligt me zwaar op de lever. Allerlei mensen kunnen mij ongestraft blijven beschuldigen van feiten die al zijn onderzocht en waarover het gerecht zich heeft uitgesproken. De politici laten betijen. Het gerecht geeft geen kik.

Zo voeren ze dit land naar een catastrofe, let op mijn woorden! Op de duur denken de mensen dat alle politici zakkenvullers zijn, en alle magistraten en politie-officieren misdadigers. Dat is toch al te gek. En jullie praten toch met een man die uitgebreid zijn beklag kan doen over de politie en het gerecht. Want ze hebben mij in het verleden niet goed behandeld. Maar men moet een beetje redelijk blijven, hé. Neem Frans Reyniers: ik heb met zijn zaak niets te maken, en hij is groot genoeg om zichzelf te verdedigen, maar zo'n man is van 's morgens tot 's avonds met heel speciale mensen bezig.'

Dat blijkt nu wel, ja.

'Jamaar, zo iemand legt zijn contacten niet in de parochiezalen! Daar zal hij heus geen grote misdadigers op het spoor komen! Nee, het zijn juist de rare figuren... Enfin, die politiemannen zoeken contact met jan en alleman, en op de duur weten ze niet meer wie wat is en waar de grens ligt, dàt is het. Met het aftappen van telefoons is het ook zo. Twijfelen jullie eraan dat de telefoons worden afgeluisterd?'

Nee.

'Natuurlijk worden er telefoons afgeluisterd. In zulke zaken maken politie en rijkswacht hun handen vuil. Het zijn flikken, hé. Onthou dit goed: *un flic est un flic.* Pieter Berckmans, de huidige commandant van de rijkswacht, heeft drie of vier jaar met mij samengewerkt op het kabinet. Ik ben altijd heel snel bevriend geraakt met mijn kabinetsmedewerkers. Maar met hem: *jamais! jamais!* Je kunt nooit

een normale, warme, menselijke relatie hebben met zo iemand. Ze zijn altijd achterdochtig. Openhartig? Nooit! Fernand Beaurir, de vorige bevelhebber, was nog een stuk erger. Beaurir! Oeioei... Kennen jullie Beaurir? Ik wel. Destijds kwam hij wekelijks op mijn kabinet. Als hij binnenkwam sloeg hij zijn hakken tegen elkaar, groette en ging over tot de orde van de dag. *(laat onder tafel zijn hakken perfect Duits tegen elkaar klikken en blaft als een rijkswachtofficier)* Punt voor punt besprak hij met mij de hangende kwesties. Koel, zakelijk, kortaf. Als we er doorheen waren, zei hij: *Plus rien à vos ordres, monsieur le ministre?* en voor ik kon antwoorden, sloeg hij zijn hakken weer tegen elkaar, groette en verdween. Dàt was Beaurir. En met zo'n man zou ik een staatsgreep hebben willen plegen! Ze zijn echt gek geworden. Ik functioneer niet zoals die mensen.

En als ik dan lees dat ik het in de rijkswacht voor het zeggen had, dat ik alles kon regelen en dat ik zelfs bepaalde onderzoeken heb laten stilleggen... *(zucht en schakelt dan over op een nijdige toon)* Maar mijn fiscaal probleem, dàt heb ik niet kunnen regelen, hé. Dàt heb ik niet kunnen wegmaken. Kunnen jullie mij één politicus aanwijzen die net als ik een fiscaal probleem heeft gehad? Ach, ja, ik was het bijna vergeten. Er is natuurlijk geen andere politicus die de fiscus ontduikt. Ik ben de enige. *Je suis le seul!* Maar vreemd toch dat ik, de machtigste van allemaal, niet kan verhinderen dat ze mij door het slijk halen.'

Hebben ze u om een of andere reden willen pakken?

'Ik kan het niet bewijzen, ik stel alleen vast dàt ze mij hebben gepakt. In 1988, toen mijn vrienden me kwamen smeken dat ik me kandidaat zou stellen voor het burgemeesterschap van Brussel, heeft mevrouw Baro *(Viviane Baro, schepen van Brussel en hartsvriendin van VdB is bij het gesprek aanwezig)* gezegd: "Doe het niet, doe het alstublieft niet, want de miserie zal opnieuw beginnen." En inderdaad...'

Waarom hebt u niet naar mevrouw Baro geluisterd?

'*(krachtig)* Ja, je moet in het leven vooral veel naar de

vrouwen luisteren! Dàn ben je goed af. Dàn ben je goed af!'

Maar waarom willen sommige mensen u de dampen aandoen?

'Ik weet maar al te goed waarom. O ja! O ja! Mijn mening ligt vast.'

Hebben we het nu weer over de staatsveiligheid? Uw vriend Benoît de Bonvoisin maakt ook al een hele tijd jacht op Albert Raes, de chef van de veiligheid.

'Alstublieft! Hij doet dat om heel andere redenen. Alstublieft! *Lui c'est lui, moi c'est moi.*'

Waarom zou u zich van hem distantiëren? Hij is lange tijd een intieme medewerker van u geweest, schatbewaarder van het CEPIC, noem maar op.

'Ik ken Benoît de Bonvoisin al heel lang. Maar ik heb vooral zijn vader, de gewezen directeur van de Generale Maatschappij, heel goed gekend. En jullie weten toch welk drama er in zijn familie is gebeurd?'

De moord op Alexandre Galopin, zijn grootvader.

'In zijn eigen huis! In het huis waar Benoît nu nog woont. Doodgeschoten door extreem-rechts, nota bene. Dus als ze zeggen dat Benoît extreem-rechts is, dan zeg ik: dat is niet waar. Oké, De Bonvoisin is een anti-communist. Ja, hij is een katholieke integrist, hij houdt van missen in het Latijn. Maar een fascist? Nee. En laat me ook nog dit zeggen: persoonlijk geloof ik niet dat over die zaak tussen De Bonvoisin en de staatsveiligheid het laatste woord is gezegd.'

Nogmaals: meneer Vanden Boeynants, bent u in de loop der jaren gechanteerd? Hebben uw vrienden of mensen uit uw eigen milieu u misbruikt?

'Mijn vrienden niet, nee. Misschien ben ik misbruikt door... mensen die daar belang bij hadden. Ach, het is allemaal zo moeilijk. Ik zal jullie een anekdote vertellen. Het was in de tijd toen ik schepen van Brussel was en partijvoorzitter. Op een dag kreeg ik een telefoontje van de afgevaardigde-beheerder van een groot bedrijf. Hij wilde mij zien om een persoonlijke zaak te bespreken. Bleek dat die

man overwoog om een lap grond in Spanje te kopen. Hij zei: "Het stuk dat ik op het oog heb, ligt naast de 4000 hectare die u daar hebt, meneer Vanden Boeynants. Ik zou willen weten of u tevreden bent over die belegging." Ik bekeek die man even en ik antwoordde: "Meneer, ik moet u bedanken, u brengt goed nieuws. Ik bezit dus 4000 hectare in Spanje. Fantastisch! Zou u mij ook nog willen zeggen waar ze precies liggen?" De mond van die arme man viel wijdopen en hij begon zich uit te putten in verontschuldigingen. Hij haalde een document tevoorschijn dat was opgesteld door een Spaanse bouwpromotor en daarin stond inderdaad te lezen dat ik in die regio een uitgestrekt domein bezat. Voilà, dat voorval typeert de hele VdB-mythe. Het is een voorbeeld van hoe mijn naam wordt misbruikt. *(verheft zijn stem)* Ik heb nooit een eigendom gehad in Spanje! Mijn villa aan de Azuren Kust heb ik moeten verkopen in de tijd dat ik die problemen had met de fiscus. Ik rijd niet in een Porsche of een Rolls, maar in een gewone Japanse wagen. En geloof me, als ik echt 850 miljoen had gekregen van Roger Boas, dan zou ik hier vandaag niet hebben gezeten om mij nog maar eens te verdedigen! Want ik ben het zo beu! *(schreeuwt)* Zo beu! Dan was ik *(steekt zijn arm door het open raam naar buiten)* allang weg! *(siddert een seconde, herstelt zich, lacht en wijst ons de deur).*'

Patrick Haemers is niet in tropisch Brazilië gebleven. Na dit interview zijn er in het Brusselse gerecht een paar mensen héél ongerust geworden, en die zijn werk gaan maken van de uitlevering. Op 1 april 1990 werden Haemers, Tyack en Zeyen met veel vertoon van ijver, efficiëntie en spierkracht overgevlogen naar het vaderland. Maar veel verder is het gerecht blijkbaar niet geraakt. De tekening van de ware Haemers is nog niet gemaakt.

Francis Dossogne gaat harder en harder stinken. De reden waarom hij gewezen GP-chef Frans Reyniers met verve verdedigt is deze: hij heeft jarenlang diens vuile klussen opgeknapt. En zijn rol in de zaak Haemers zou wel eens de allervuilste kunnen zijn.

En VdB? VdB forever.

Dit is Belgisch

1973

14 AUGUSTUS 1973. *Gazet van Antwerpen* en het weekblad *Spécial* brengen vage verhalen over een dreigende staatsgreep.

1976

22 OKTOBER 1976. Adjudant-chef Roger Tratsaert van de Info-sectie van de Brusselse BOB schrijft een rapport over de Groep G, de rijkswachtafdeling van het extreem-rechtse Front de la Jeunesse.

1979

15 OKTOBER 1979. Paul vanden Boeynants neemt gehaast ontslag als minister van Landsverdediging. Hij stapt ook op als voorzitter van het CEPIC om algemeen voorzitter van de PSC te worden.

1980

19 JUNI 1980. De Senaat installeert een onderzoekscommissie - de Commissie Wijninckx - naar het gedrag van extreem-rechtse milities en hun banden met de politiediensten.

5 DECEMBER 1980. Moord op een Marokkaans gastarbeider in café La Rotonde in Laken. De dader, Front de la Jeunesse-militant Jean-Marie Paul, vlucht met zijn vriendin Beatrice Bosquet naar Paraguay.

1981

7 JANUARI 1981. In een gerechtelijk onderzoek naar fiscale fraude van de Caisse Privée, een Brusselse bank, worden de eerste sporen gevonden van het fiscale geknoei van VdB.

13 MEI 1981. De rechtbank veroordeelt een aantal militanten van het Front de la Jeunesse, onder wie akela Francis Dossogne, wegens brutaliteiten en militievorming.
20 JUNI 1981. *De Morgen* onthult een vertrouwelijke nota die door minister van Justitie Philippe Moureaux werd overgemaakt aan de Commissie Wijninckx. De nota is gebaseerd op rapporten van de staatsveiligheid en legt de financiële banden van baron Benoît de Bonvoisin met extreem-rechts bloot.
5 JULI 1981. Brandstichting bij het linkse weekblad *Pour*, dat jarenlang zijn neus diep in de vieze zaakjes van extreem-rechts had gestoken.
11 OKTOBER 1981. Niet echt gelukte aanslag op een dienstauto van de Brusselse BOB.
26 OKTOBER 1981. Rijkswachtkolonel Herman Vernaillen wordt neergeschoten.
1 DECEMBER 1981. VdB neemt ontslag als voorzitter van de PSC.

1982

1 JANUARI 1982. Wapendiefstal bij het Speciaal Interventie Eskadron (SIE Diane) van de rijkswacht.
27 JANUARI 1982. Het Hof van Beroep van Brussel bevestigt de veroordeling van het Front de la Jeunesse.
18 FEBRUARI 1982. In de Herdersliedstraat in Anderlecht worden een man en een vrouw vermoord. Op 25 mei 1987 krijgt Westland New Post-militant Marcel Barbier daarvoor de doodstraf. Zijn geestesgenoot Eric Lammers wordt vrijgesproken.
13 MAART 1982. Uit een wapenwinkel in Dinant wordt een geweer gestolen dat achteraf wordt teruggevonden tussen een partij Bende-wapens.
14 APRIL 1982. De rechtbank doet uitspraak in het proces François waar een aantal officiële drugbestrijders van het Nationaal Bureau voor Drugs (NBD) en het Bestuur voor Criminele Informatie (BCI) werden veroordeeld wegens drughandel.

13 AUGUSTUS 1982. Bende-inbraak in een warenhuis in het Noordfranse Maubeuge.
30 SEPTEMBER 1982. Overval bij de Waverse wapenhandelaar Daniël Dekaise. Eén dode.
26 OKTOBER 1982. Francis Zwarts, veiligheidsagent op de luchthaven van Zaventem, verdwijnt spoorloos met een paar kilo goud, juwelen en deviezen.
23 DECEMBER 1982. Overval op de Auberge du Chevalier, een restaurant in Beersel. Eén dode.

1983

12 JANUARI 1983. In Bergen wordt het lijk van taxichauffeur Constantin Angelou gevonden; doorzeefd met Bende-kogels.
11 FEBRUARI 1983. Overval op de Delhaize in Genval.
25 FEBRUARI 1983. Overval op de Delhaize in Ukkel.
3 MAART 1983. Overval op de Colruyt in Halle. Eén dode.
21 APRIL 1983. De gewezen BOB'ers Madani Bouhouche en Robert Beijer richten het privé-detectivebureau ARI op. Bouhouche neemt op 25 september 1984 ontslag.
7 MEI 1983. Overval op de Grand Bazar in Houdeng-Goegnies.
18 MEI 1983. Baron de Bonvoisin legt klacht neer tegen Albert Raes, administrateur-generaal van de staatsveiligheid, en tegen diens commissaris Christian Smets.
10 SEPTEMBER 1983. Overval op het bedrijf Wittock-Van Landeghem, fabrikant van kogelvrije vesten in Temse. Eén dode.
16 SEPTEMBER 1983. Inbraak in de Colruyt in Nijvel. Drie doden.
2 OKTOBER 1983. Moord op Jacques van Camp, de uitbater van het restaurant Les Trois Canards in Ohain.
7 OKTOBER 1983. Overval op de Delhaize in Beersel. Eén dode.
29 OKTOBER 1983. Arrestatie van Michel Cocu en vriendenkring.
1 DECEMBER 1983. Overval op een juwelierszaak in Anderlues. Twee doden.

1984

24 APRIL 1984. Paul Latinus, de 'maarschalk' van Westland New Post, wordt met z'n nek in een strop aangetroffen.

1985

15 MEI 1985. Wapendiefstal bij Juan Mendez-Blaya, FN-directeur voor Zuid-Amerika.

21 MEI 1985. Cocu en z'n Borains worden vrijgelaten.

27 SEPTEMBER 1985. Raids op de Delhaizes van Eigenbrakel en Overijse. In totaal acht doden.

9 NOVEMBER 1985. Overval op de Delhaize van Aalst. Acht doden.

1986

7 JANUARI 1986. Moord op Juan Mendez-Blaya.

24 JANUARI 1986. Madani Bouhouche wordt aangehouden, verdacht van de moord op Mendez.

27 JANUARI 1986. Jean Bultot, adjunct-directeur van de gevangenis van Sint-Gillis, vlucht naar Paraguay met de hulp van gewezen Front-leider Francis Dossogne.

21 MAART 1986. Michel Cocu en zijn vrienden worden opnieuw gearresteerd.

25 JUNI 1986. VdB wordt veroordeeld wegens fiscale fraude en schriftvervalsing.

3 NOVEMBER 1986. Het onderzoek naar de dood van Paul Latinus wordt afgesloten. Conclusie van het parket: zelfmoord.

6 NOVEMBER 1986. In het kanaal Brussel-Charleroi in Ronquières worden zakken vol wapens en buit gevonden. De verzameling legt een verband tussen de verschillende Bende-aanslagen.

1987

21 JANUARI 1987. De veroordeling van VdB wordt in beroep bevestigd. In Nijvel wordt het Bende-dossier afgepakt van onderzoeksrechter Jean-Marie Schlicker en naar Charleroi gestuurd.

30 JUNI 1987. Op het proces van de Bende De Staerke wordt Jean Bultot bij verstek veroordeeld wegens heling van gestolen goederen.

9 NOVEMBER 1987. In een Brusselse garage worden wapens gevonden die bij de groep Diane en bij Juan Mendez waren gestolen.

1988

18 JANUARI 1988. Begin van het proces tegen de Borains voor het Hof van Assisen in Bergen.

21 JANUARI 1988. Onderzoeksrechter Schlicker zegt dat een wapen van Bouhouche is gebruikt bij de Bende-overvallen. Het proces van de Borains wordt stilgelegd.

25 JANUARI 1988. Robert Beijer keert terug uit Spanje en geeft zich vrijwillig aan bij de politie.

29 APRIL 1988. De Assisenjury van Bergen zegt dat de Borains niet de Bende zijn.

24 MEI 1988. De eerste vergadering van de parlementaire Bende-commissie (de Commissie Bourgeois).

17 NOVEMBER 1988. Madani Bouhouche wordt vrijgelaten.

1989

14 JANUARI 1989. VdB wordt ontvoerd.

13 FEBRUARI 1989. VdB komt vrij.

27 MEI 1989. Patrick Haemers, Denise Tyack en Axel Zeyen worden in Brazilië gearresteerd. Haemers geeft de ontvoering van VdB toe.

2 SEPTEMBER 1989. Madani Bouhouche en Robert Beijer gaan op bezoek bij een Libanese familie in Antwerpen. De zakenman Ali Suleiman Ahmad schiet er het leven bij in. Bouhouche en Beijer verdwijnen.

15 SEPTEMBER 1989. Bouhouche wordt in het Spaanse Torremolinos gearresteerd. Beijer is nog altijd spoorloos.

1990

21 FEBRUARI 1990. VdB verschijnt voor de Bende-commissie, die enkele weken later haar eindrapport aflevert.

1 APRIL 1990. Patrick Haemers wordt door Brazilië aan België uitgeleverd.

20 APRIL 1990. Hoofdcommissaris Frans Reyniers van de gerechtelijke politie van Brussel gaat de gevangenis in, ver-

dacht van weinig orthodoxe politiepraktijken. Op 9 mei wordt hij opnieuw vrijgelaten.

26 APRIL 1990. Baron de Bonvoisin wordt voorgeleid op verdenking van fiscale fraude. Dit onderzoek leidt tot een huiszoeking bij Victor Dossogne, de vader van Francis. Op zolder vindt de politie documenten over de Groep G.

28 AUGUSTUS 1990. In het kader van een disciplinair onderzoek wordt het bureau van de Nijvelse procureur Jean Deprêtre doorzocht.

Dit zijn Belgen

CHRISTIAN AMORY Ex-collega van Bouhouche en Beijer bij de Brusselse BOB. Door de kranten werd hij een tijdlang de reus van de Bende genoemd. Hij is nu geschorst als rijkswachter.

BASRI BASJRAMI Onderwereldfiguur uit het Joego-Albanese milieu. Hij wordt ervan verdacht de ontsnapping van Haemers in 1987 uitgevoerd te hebben.

ROGER BOAS Brusselse industrieel die onder het Defensiebewind van VdB opvallend veel bestellingen van het leger in handen kreeg.

JACQUES VAN CAMP Eigenaar van het restaurant Les Trois Canards in Ohain, afgemaakt op 2 oktober 1983. Hij maakte deel uit van het milieu rond VdB.

JACQUES FOUREZ (ELISE DEWIT) Zakenman en zijn secretaresse die op 16 september 1983 op het parkeerterrein van de Nijvelse Colruyt werden vermoord.

KARIN VAN GEEM Vriendinnetje van advocaat Michel vander Elst, Patrick Haemers en Philippe Lacroix.

GUY GOFFINON Adjudant-chef van de Brusselse BOB en ooit de belangrijkste man in het onderzoek naar de Bende en aanverwanten.

JEAN-PAUL JASPAR Gepensioneerd Brussels topmagistraat die absoluut de Borains als de Bende wilde laten veroordelen.

JOSEPH KAUSSE Agent van de staatsveiligheid die zogezegd in WNP was geïnfiltreerd.

JEAN-CLAUDE LACROIX Ex-onderzoeksrechter uit Charleroi die het Bende-onderzoek van Jean-Marie Schlicker erfde.
PHILIPPE LACROIX Zakenvriend van Patrick Haemers: volgens de politie hét brein achter de bende Haemers.
PAUL LATINUS WNP-leider van wie nog altijd niet duidelijk is hoe hij om het leven is gekomen.
FRANS REYNIERS Hoofdcommissaris van de Brusselse GP die in de problemen kwam omwille van zijn weinig orthodoxe politiepraktijken.
LOUIS SIK Ex-werknemer van Roger Boas die VdB beschuldigt van corruptie.
CHRISTIAN SMETS *(LE CANARD)* Ex-commissaris van de staatsveiligheid die de hofhouding van baron de Bonvoisin in de gaten moest houden.
FREDDIE TROCH Dendermonds onderzoeksrechter die nog altijd met het Bende-onderzoek bezig is.
HERMAN VERNAILLEN Corrupt rijkswachtofficier op wie op 26 oktober 1981 een aanslag werd gepleegd.
GUY WEZEL Arrogant onderzoeksrechter uit Nijvel die als eerste het Bende-dossier onder zijn hoede kreeg.